

การศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2

วชรณัช รัตนจินดา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช 2569

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

การศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

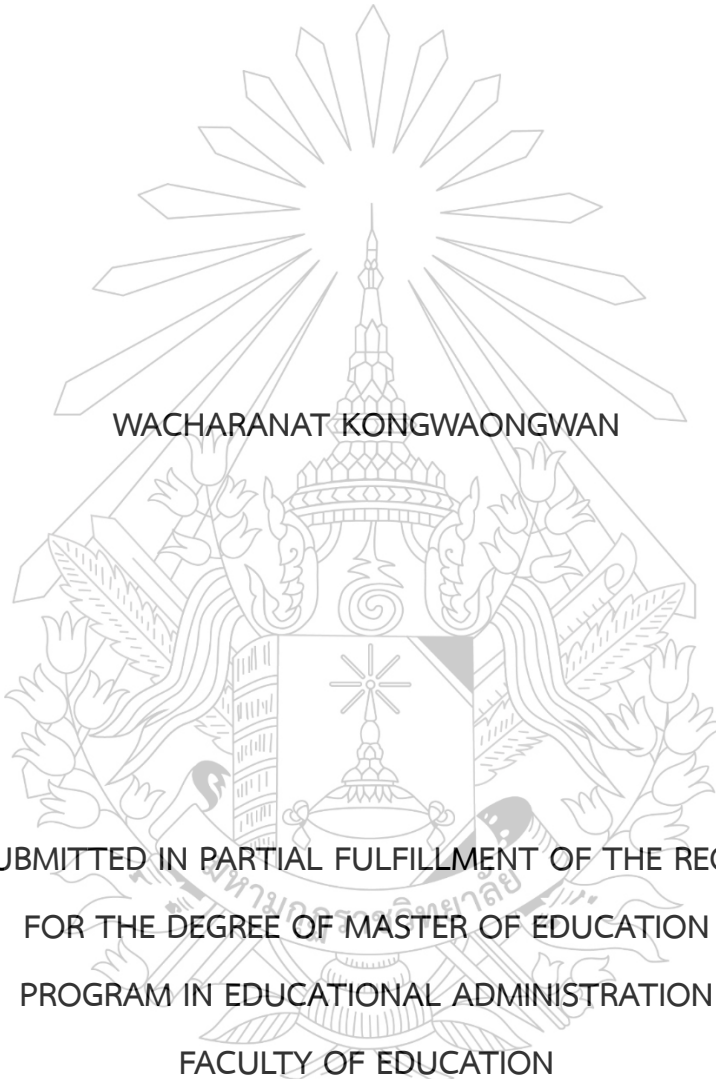
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช 2569

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY
EXPANSION SCHOOL BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES
UNDER MAKHONPATHOM PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2

WACHARANAT KONGWAONGWAN

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
PROGRAM IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
FACULTY OF EDUCATION

MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

2026

COPYRIGHT OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การจัดการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2
ชื่อนักศึกษา	วชรณัช รัตนจินดา
ชื่อปริญญา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีพุทธศักราช	2569
อาจารย์ที่ปรึกษา	พระมหาธำรงค์ รุติบุญโญ (สมาธิ), ดร.

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(พระครูศรีวิฑูรย์คุณสุนทร , ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์:

ประธานกรรมการ

(พระราชวชิรญาณเมธี , ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(พระมหาธำรงค์ รุติบุญโญ (สมาธิ), ดร.)

กรรมการ

(พระวิวัฒน์วชิรเมธี , ดร.)

กรรมการ

(พระจักรพรรดิ จกภทโท (หิรัญคำ), ดร.)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร.ชัตติยา ดั่งสำราญ)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2
ชื่อนักศึกษา	วชรณซ์ รัตนจินดา
ชื่อปริญญา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีพุทธศักราช	2569
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	พระมหาธำรงค์ ฐิตบุญโญ (สมาธิ), ดร.

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 3) เพื่อประเมินและรับรองแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยผสมผสานวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กับวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) ผู้ให้การสัมภาษณ์ จำนวน 9 คน 2) ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม จำนวน 12 คน 3) ผู้ประเมินแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม จำนวน 22 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และ แบบประเมินแนวทาง 4 ด้าน คือ ความเหมาะสม (Propriety Standard) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standard) ด้านความสอดคล้อง (Congruity Standard) และด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standard) การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินแนวทางใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ผลการวิจัยพบว่า :

การศึกษาสภาพปัญหาของการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ 3 ประเด็นปัญหา การบริหารงานบุคคล 3 ประเด็นปัญหา การบริหารงบประมาณ 1 ประเด็นปัญหา และการบริหารงานทั่วไป 2 ประเด็นปัญหา การสนทนากลุ่มเพื่อศึกษาแนวทางพบว่า การแก้ปัญหาแต่ละประเด็นปัญหาทุกฝ่ายให้ใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 ประการ

ผลการประเมินแนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสพบว่าในภาพรวมของการประเมินอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การบริหารจัดการ, โรงเรียนขยายโอกาส, แนวทางการบริหาร

ABSTRACT

Thesis Topic	AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOL BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER MAKHONPATHOM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2
Student's Name	Wacharanat Kongwaongwan
Degree Sought	Master of Education
Program	Program in Educational Administration
Anno Domini	2026
Advisor	Thamrong Thitapunyo (Samathi)

This research entitled “A Study of the Administration of Educational Opportunity Expansion Schools Based on Buddhist Principles under Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 2” aimed to: (1) study the problems in the management of opportunity expansion schools under Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 2; (2) investigate management approaches for opportunity expansion schools based on Buddhist principles under Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 2; and (3) evaluate and validate the proposed management approaches for opportunity expansion schools based on Buddhist principles under Nakhon Pathom Primary Educational Service Area Office 2.

This study employed a mixed-method research design integrating both qualitative and quantitative approaches. The participants consisted of: (1) nine key informants for interviews, (2) twelve participants for focus group discussions, and (3) twenty-two evaluators for the assessment of management approaches based on Buddhist principles. The research instruments included interviews, focus group discussions, and an evaluation form based on four standards: propriety, feasibility, congruity, and utility. Data obtained from interviews and focus group discussions were analyzed using content analysis, while data from the evaluation of management approaches were analyzed using arithmetic mean and standard deviation.

The findings revealed that the problems in the management of opportunity expansion schools consisted of three issues related to academic administration, three issues related to personnel administration, one issue related to budget administration, and two issues related to general administration.

The focus group discussion on management approaches indicated that all stakeholders proposed applying the seven principles of Sappurisdhamma (the Seven Virtues of a Good Person) as guidelines for addressing each identified issue.

The evaluation results of the proposed management approaches for opportunity expansion schools showed that, overall, the approaches were rated at a high level.

Keywords : Management, Opportunity Expansion Schools, Development Approach

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก พระมหาธำรงค์ ฐตปุณฺณ, ดร.

อาจารย์ที่ปรึกษาหลักที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้องตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ พระราชวชิรญาณเมธี, ผศ.ดร. ประธานหลักสูตรสาขาการบริหารการศึกษา พระจักรพัชร จุกกภทโท, ดร. หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษาศาสตร์ที่กรุณาให้ความรู้ให้คำปรึกษาตรวจแก้ไขและวิจารณ์ผลงาน ทำให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์มากขึ้น และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบรวมทั้งให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพ นอกจากนี้ยังได้รับความอนุเคราะห์จากท่านผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐมเขต 2 รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 ศึกษาพิเศษ ที่ให้ความอนุเคราะห์ อำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัย และขอขอบพระคุณคณะผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และญาติพี่น้องทุกคน ที่ให้กำลังใจแก่ผู้ศึกษาตลอดมา คุณงามความดี ประโยชน์ และคุณค่าทั้งมวลอันพึงมีพึงได้จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็น เครื่องสักการบูชาพระคุณบิดา มารดา บุรพจารย์ และบุพการีอื่น ที่ได้ช่วยให้ผู้วิจัยจนประสบความสำเร็จในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

วชรณัช รัตนจินดา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ.....	จ
ABSTRACT.....	ข
กิตติกรรมประกาศ	ฅ
สารบัญ.....	ญ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญรูปภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	6
1.3 คำถามงานวิจัย	6
1.4 สมมุติฐานงานวิจัย.....	6
1.5 กรอบแนวคิดวิจัย.....	7
1.6 ขอบเขตของการวิจัย.....	7
1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ	8
1.8 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา	12
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนขยายโอกาส	23
2.3 หลักพุทธธรรมในการบริหารสถานศึกษา	38
2.4 สภาพทั่วไปของการจัดการศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัด สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2.....	50
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาแนวทาง 2.5.1 การสัมภาษณ์	57
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	65
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	72
3.1 ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2	72

3.2 ศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2	74
3.3 ประเมินและรับรองแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2	75
3.4 สรุปขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย	76
บทที่ 4 วิธีการดำเนินการวิจัย	77
4.1 การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหาร โรงเรียนขยาย โอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 2.....	77
4.2 การสนทนากลุ่มแบบเผชิญหน้า (Face-to-face Focus Group Discussion ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการบริหารโรงเรียน ขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 ตามหลักพุทธธรรม.....	83
4.3 การประเมินและรับรองแนวทางการศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตาม หลักพุทธธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 ...	85
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	87
5.1 สรุปผลการวิจัย	88
5.2 อภิปรายผล.....	89
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	103
บรรณานุกรม	104
ภาคผนวก.....	108
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์	109
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม (Focus Group).....	119
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินและรับรองแนวทาง	132
ภาคผนวก จ แบบประเมินแนวทางการศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาส ตาม หลักพุทธธรรม	155
ภาคผนวก ฉ ภาพการดำเนินงานวิจัย	164
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	166

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 4.1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินแนวทางการศึกษาการ บริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 2	85
--	----

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดของการวิจัย (Conceptual Framework).....	7
ภาพที่ 2.1 การเปรียบเทียบการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์กลุ่ม.....	62

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศและสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และสังคม การจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการเตรียมเยาวชนให้พร้อมเผชิญกับความท้าทายในอนาคต ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การเมืองและการปกครอง การจัดการศึกษาจึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัยเพื่อให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นการเตรียมคนไปเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว รุนแรง พลิกผัน และคาดไม่ถึง คนยุคใหม่จึงต้องมีทักษะที่สูงในการเรียนรู้และปรับตัว สำหรับการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 ต้องมีความยืดหยุ่น สร้างสรรค์ ท้าทาย และซับซ้อน การศึกษาที่จะทำให้โลกเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เต็มไปด้วยสิ่งท้าทายและปัญหาต่าง ๆ โรงเรียนในศตวรรษที่ 21 จะเป็นโรงเรียนที่มีหลักสูตรแบบยืดหยุ่นเป็นฐาน หลักสูตรจะเน้นให้นักเรียนฝึกแก้ปัญหาในโลกที่เป็นจริง โรงเรียนจะเปลี่ยนจากการเรียนในห้องเรียนเป็นแบบไม่จำกัดห้องเรียน และครูเปลี่ยนจากเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือนักเรียนสร้างความรู้และสร้างวัฒนธรรมการสืบค้น (วิจารณ์ พานิช, 2558)

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ได้กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมในการดำรงชีวิตและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 47 ได้กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ดังนั้น แนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการปฏิบัติอย่างหลากหลาย ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการที่สำคัญคือ กระบวนการบริหารจัดการ กระบวนการจัดการเรียนรู้ และกระบวนการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2545) ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) ระบุไว้ว่า การพัฒนาคุณภาพศึกษาให้เกิดคุณภาพนั้น สิ่งหนึ่งที่เป็นคุณภาพของผู้เรียน ที่เชื่อมั่นว่าคุณภาพผู้เรียนจะเกิดได้และบรรลุหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ในบริบทของประเทศไทย โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีบทบาทสำคัญในการให้บริการการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนในชุมชนชนบท

และพื้นที่ห่างไกล เพื่อให้มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจึงต้องมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อสร้างโอกาสในการเรียนรู้ที่มีคุณภาพให้กับผู้เรียนทุกคน (จำเนียร มณีโชติ, 2564) นอกจากนี้ การบริหารจัดการโรงเรียนขยายโอกาสยังต้องคำนึงถึงความแตกต่างของบริบทชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และความต้องการของผู้เรียนในแต่ละพื้นที่ (สุรพงษ์ ปิ่นทอง, 2563) ในบริบทของสังคมไทยซึ่งมีพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ หลักพุทธธรรมได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางว่าเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการองค์กร รวมทั้งสถานศึกษา หลักไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา) เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม และปัญญา ผ่านการบูรณาการประยุกต์ใช้ในการบริหารและการพัฒนาผู้เรียนในภาพรวมของสถานศึกษา นอกจากนี้ หลักมัชฌิมาปฏิปทา (ทางสายกลาง) หลักอริยสัจ 4 และหลักกรรมฐาน ต่างก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ (รัตนพร พิศาลพานิช, 2564)

หลักพุทธธรรมที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาสามารถแบ่งได้เป็นหลายองค์ประกอบ เช่น หลักอิทธิบาท 4 (ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา) ที่สามารถนำมาใช้ในการสร้างแรงบันดาลใจ ความพากเพียร การตั้งใจและการใช้ปัญญาในการบริหาร หลักสัปปุริสธรรม 7 ที่เน้นคุณสมบัติของบุคคลดี และหลักอปริหานิยธรรม 7 ที่เป็นหลักในการรักษาความเจริญรุ่งเรือง (ประเสริฐ อินทร์จันทร์, 2563) การประยุกต์ใช้หลักธรรมเหล่านี้ในการบริหารจัดการโรงเรียนขยายโอกาสจะช่วยให้เกิดการพัฒนายั่งยืนและสอดคล้องกับวัฒนธรรมไทยการประเมินประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรมจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้ทราบว่าการนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้สามารถส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประสิทธิภาพของการบริหารและความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างไร โดยเฉพาะในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ซึ่งมีโรงเรียนขยายโอกาสหลายแห่งที่ให้บริการการศึกษาแก่ชุมชนในพื้นที่ (วิทยา ศรีสวัสดิ์, 2565) การศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการที่เหมาะสมและยั่งยืนสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสในอนาคต

การวิจัยนี้จึงมีความสำคัญในการสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยเฉพาะโรงเรียนขยายโอกาสที่มีบทบาทสำคัญในการกระจายโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในทุกพื้นที่ และจะเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานของหลักธรรมทางพุทธศาสนาที่สอดคล้องกับบริบทสังคมไทย

1.1.1 ความเป็นมาของงานวิจัย

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศและสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ

และสังคม การจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการเตรียมเยาวชนให้พร้อมเผชิญกับความท้าทายในอนาคต ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การเมืองและการปกครอง การจัดการศึกษาจึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัย เพื่อให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นการเตรียมคนไปเผชิญการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว รุนแรง พลิกผัน และคาดไม่ถึง คนยุคใหม่จึงต้องมีทักษะที่สูงในการเรียนรู้และปรับตัว การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องมีความยืดหยุ่น สร้างสรรค์ ท้าทาย และซับซ้อน โรงเรียนในศตวรรษที่ 21 จะเป็นโรงเรียนที่มีหลักสูตรแบบยืดหยุ่นเป็นฐาน หลักสูตรจะเน้นให้นักเรียนฝึกแก้ปัญหาในโลกที่เป็นจริง โรงเรียนจะเปลี่ยนจากการเรียนในห้องเรียนเป็นแบบไม่จำกัดห้องเรียน และครูเปลี่ยนจากผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือนักเรียนสร้างความรู้และสร้างวัฒนธรรมการสืบค้น (วิจารณ์ พานิช, 2558)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมในการดำรงชีวิตและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยมาตรา 47 ได้กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ แนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการปฏิบัติอย่างหลากหลาย ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการที่สำคัญคือ กระบวนการบริหารจัดการ กระบวนการจัดการเรียนรู้ และกระบวนการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2545) ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) ระบุไว้ว่า การพัฒนาคุณภาพศึกษาให้เกิดคุณภาพนั้น สิ่งหนึ่งที่สำคัญคือคุณภาพของผู้เรียน ที่เชื่อมั่นว่าคุณภาพผู้เรียนจะเกิดได้และบรรลุหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในบริบทของประเทศไทย ในการให้บริการการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนในชุมชนชนบทและพื้นที่ห่างไกล เพื่อให้มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจึงต้องมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อสร้างโอกาสในการเรียนรู้ที่มีคุณภาพให้กับผู้เรียนทุกคน (จำเนียร มณีโชติ, 2564) การบริหารจัดการโรงเรียนขยายโอกาสยังต้องคำนึงถึงความแตกต่างของบริบทชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และความต้องการของผู้เรียนในแต่ละพื้นที่ (สุรพงษ์ ปันทอง, 2563) ความท้าทายที่โรงเรียนขยายโอกาสเผชิญคือการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพด้วยทรัพยากรที่จำกัดขาดแคลนบุคลากร และต้องรับผิดชอบต่อชุมชนในวงกว้างในบริบทของสังคมไทยซึ่งมีพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ หลักพุทธธรรมได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางว่าเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการองค์กร รวมทั้งสถานศึกษา หลักไตรสิกขา (ศีล สมาธิ

ปัญญา) เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม และปัญญาผ่านการบูรณาการประยุกต์ใช้ในการบริหารและการพัฒนาผู้เรียนในภาพรวมของสถานศึกษา หลักมัชฌิมาปฏิปทา (ทางสายกลาง) หลักอริยสัจ 4 และหลักกรรมฐาน ต่างก็สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ (รัตนพร พิศาลพานิช, 2564) การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการสถานศึกษาไม่เพียงแต่ช่วยให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ แต่ยังสอดคล้องกับวัฒนธรรมและค่านิยมของสังคมไทย

การวิจัยครั้งนี้จึงมีความสำคัญในการสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยเฉพาะโรงเรียนขยายโอกาสที่มีบทบาทสำคัญในการกระจายโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในทุกพื้นที่ ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานของหลักกรรมทางพุทธศาสนาที่สอดคล้องกับบริบทสังคมไทย อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาแบบการบริหารจัดการที่เหมาะสมและยั่งยืนสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสในอนาคต และเป็น การตอบสนองต่อนโยบายการศึกษาแห่งชาติที่เน้นการพัฒนาคูณาภาพการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

1.1.2 ปัญหาของการวิจัย

จากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและซับซ้อน ส่งผลให้ระบบการศึกษาไทยต้องเผชิญกับความท้าทายใหม่ ๆ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดไว้ในปัจจุบัน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีบทบาทสำคัญในการให้บริการการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนในชุมชนชนบทและพื้นที่ห่างไกล เพื่อสร้างโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม อย่างไรก็ตาม โรงเรียนขยายโอกาสยังคงเผชิญกับปัญหาและความท้าทายที่สำคัญหลายประการ ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการและคุณภาพการศึกษา

ปัญหาหลักที่โรงเรียนขยายโอกาสประสบอยู่ในปัจจุบันประกอบด้วย ปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรทางการศึกษา ทั้งด้านงบประมาณ อุปกรณ์การเรียนการสอน และสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพการเรียนการสอนและโอกาสทางการศึกษาของนักเรียนในพื้นที่ห่างไกล นอกจากนี้ ปัญหาการขาดแคลนครูโดยเฉพาะครูที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่าง ๆ ยังคงเป็นประเด็นสำคัญที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ สาเหตุสำคัญมาจากการขาดแรงจูงใจในการทำงานในพื้นที่ห่างไกล เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่ยากลำบาก ขาดสิ่งอำนวยความสะดวก และค่าตอบแทนที่ไม่จูงใจเพียงพอ

ด้านการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสหลายแห่งยังมีโอกาสพัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพและความเป็นระบบมากยิ่งขึ้น รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชนในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาบางแห่งอาจเผชิญความท้าทายในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามบริบทและความต้องการของพื้นที่ ปัจจัยดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อความแตกต่างด้านคุณภาพการจัดการศึกษาระหว่างสถานศึกษาในแต่ละพื้นที่ และเป็นประเด็นสำคัญที่ควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศในบริบทของสังคมไทยที่มีพุทธศาสนาเป็นรากฐานทางวัฒนธรรม หลักพุทธธรรมต่าง ๆ เช่น หลักไตรสิกขา หลักมัชฌิมาปฏิปทา หลักอริยสัจ 4 หลักอิทธิบาท 4 หลักสัปปริยธรรม 7 และหลักอปริหานิยธรรม 7 ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางว่าสามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการองค์กร รวมถึงสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตาม การนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนขยายโอกาสยังเป็นประเด็นที่ควรได้รับการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในด้านแนวทางและผลลัพธ์ของการประยุกต์ใช้หลักธรรมในการปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้พัฒนาการบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 มีโรงเรียนขยายโอกาสหลายแห่งที่ให้บริการการศึกษาแก่นักเรียนในชุมชนท้องถิ่น โรงเรียนเหล่านี้ต้องเผชิญกับปัญหาและความท้าทายดังที่กล่าวมาข้างต้น ในขณะเดียวกันก็มีศักยภาพในการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีการศึกษาวิจัยที่ชัดเจนว่าการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนขยายโอกาสในพื้นที่ดังกล่าวมีประสิทธิภาพเพียงใด และสามารถส่งผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประสิทธิภาพของการบริหารและความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างไรการขาดข้อมูลและองค์ความรู้เกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขาดแนวทางและตัวอย่างที่ชัดเจนในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการที่เหมาะสมและยั่งยืน ส่งผลให้การแก้ไขปัญหาและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสยังไม่เป็นไปอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ในยุคที่สังคมให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยั่งยืนและการเสริมสร้างคุณค่าทางจิตใจและคุณธรรม การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการสถานศึกษาจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อสร้างระบบการศึกษาที่ไม่เพียงแต่มุ่งเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการเท่านั้น แต่ยังคำนึงถึงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และจิตใจของผู้เรียนอย่างสมดุล

จากปัญหาและความจำเป็นข้างต้น การศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 จึงเป็น

สิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่จะเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียนขยายโอกาสอื่น ๆ ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาของการวิจัย จึงกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2
3. เพื่อประเมินและรับรองแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2

1.3 คำถามงานวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามของงานวิจัย เพื่อทราบข้อเท็จจริงของการวิจัย ดังนี้

1. สภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 มีอะไรบ้าง
2. แนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 เป็นอย่างไร
3. ผลการประเมินและรับรองแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดหรือไม่

1.4 สมมติฐานงานวิจัย

ผลการประเมินและรับรองแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

1.5 กรอบแนวคิดวิจัย

การวิจัยเพื่อศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยจากองค์ความรู้และแนวคิด ทฤษฎีในการศึกษา ประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดของการวิจัย (Conceptual Framework)

1.6 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 มีขอบเขตครอบคลุมประเด็นต่อไปนี้

1.6.1 ขอบเขตด้านพื้นที่ การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการในโรงเรียนขยายโอกาสในสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2

1.6.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

1) การบริหารจัดการโรงเรียนขยายโอกาส ได้แก่ การบริหารงานวิชาการการบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป

2) หลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการโรงเรียนขยายโอกาสขอบเขตด้านประชากรประชากรเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. ประชากรในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส และ ผู้บริหารการศึกษา การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 9 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสจำนวน 2 คนและผู้บริหารการศึกษาจำนวน 2 คน ศึกษาพิเศษ จำนวน 5 คน

2. ประชากรในการสนทนากลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส ผู้บริหารการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านหลักพุทธธรรม การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 12 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 3 คน ผู้บริหารการศึกษาจำนวน 4 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านหลักพุทธธรรมจำนวน 5 รูป/คน

3. ประชากรในการประเมินแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงได้จำนวน 22 คน

1.6.3 ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

1) การบริหารจัดการโรงเรียนขยายโอกาส ได้แก่ การบริหารงานวิชาการการบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป

2) หลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการโรงเรียนขยายโอกาส

1.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะไว้เพื่อให้เกิดความเข้าใจความหมายเฉพาะของคำที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

โรงเรียนขยายโอกาส หมายถึง สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ที่มีภารกิจในการขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับผู้เรียนทุกกลุ่ม โดยเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และคุณธรรมตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ

การบริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส หมายถึง กระบวนการในการทำงานโดยมีการจัดกิจกรรมทุกๆด้านในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นงานบริหารวิชาการ งานบริหารงานบุคคล งานบริหาร

งบประมาณ และงานบริหารทั่วไปที่กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาครู นักเรียน บุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ เจตคติพฤติกรรม บุคลิกภาพ ค่านิยม และคุณธรรม อย่างเหมาะสม โดยจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถทักษะ และประสบการณ์ของผู้บริหาร การวินิจฉัย ควบคุม วางแผนทั้งศาสตร์และศิลป์ และอำนวยความสะดวกให้เกิดความร่วมมือกันของ บุคลากรในสถานศึกษาเพื่อให้การบริหารงานบรรลุอย่างมีระบบระเบียบตามกระบวนการการทำงาน เพื่อนำไปพัฒนาสถานศึกษา พัฒนาเยาวชน ชุมชน สังคมในทุก ๆ การบริหารโรงเรียนตามหลักพุทธ ธรรมด้าน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ ผู้เรียน และตรงตามความต้องการของสังคมโดยผู้บริหาร สถานศึกษาจะต้องดำเนินการบริหารจัดการและควบคุมสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามที่ ได้กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1) ด้านการบริหารวิชาการ คือ การบริหารงานในหน้าที่ของผู้บริหารเกี่ยวกับพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการ เรียนรู้ การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษาการพัฒนาระบบการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษาการส่งเสริมความรู้ ทางวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือใน การพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น รวมทั้งมีการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ บุคคลรอบครัวองค์กร หน่วยงาน และ สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2) ด้านการบริหารงบประมาณ คือ การบริหารงานในหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับการการจัดทำและเสนอของงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตามและ ประเมินผล การรายงานผลการใช้เงิน การระดม ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหาร การเงิน การบริหารการบัญชี การบริหารพัสดุ และสินทรัพย์

3) ด้านการบริหารงานบุคคลคือ การบริหารงานในหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับการวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้าง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการวินัย การรักษาวินัย และงานออกจากราชการ

4) ด้านการบริหารทั่วไป คือ การบริหารงานในหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับการดำเนินงานธุรการ งานเลขานุการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนาระบบ เครือข่ายข้อมูลสารสนเทศการประสานงาน และพัฒนาเครือข่ายการศึกษาการจัดระบบการบริหารและ พัฒนาองค์กรงานเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษาการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการงบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป การบริหาร จัดการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การจัดทำสำมะโนผู้เรียน การรับนักเรียน การส่งเสริมและ ประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย การระดมทรัพยากรเพื่อ การศึกษาการส่งเสริมกิจการนักเรียน การประชาสัมพันธ์การส่งเสริมสนับสนุน และประสานจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กรและหน่วยงานอื่น การจัดระบบการควบคุมภายใน

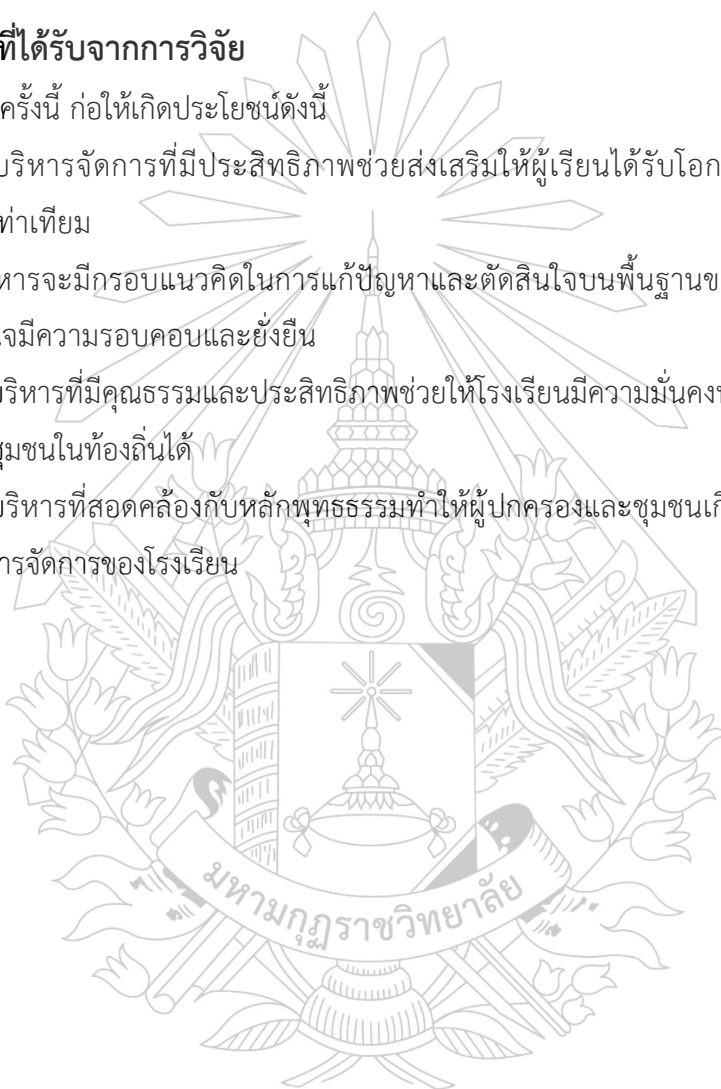
ในหน่วยงาน งานบริการสาธารณะ งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น และงานที่ไม่ได้ ระบุไว้ในงานอื่น

หลักพุทธธรรม หมายถึง หลักธรรมที่พระพุทธเจ้าได้ทรงค้นพบ และได้สั่งสอน เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเป็นจริงของเหตุและปัจจัย และให้นำไปประพฤติปฏิบัติ พัฒนากาย จิตใจ สติปัญญา ให้รู้เท่าทันสภาวะธรรมชาติของสิ่งต่างๆ อันจะนำไปสู่หนทางแห่งการประสบความสำเร็จ เบื้องต้นในชีวิตและการหลุดพ้นจากความทุกข์

1.8 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ก่อให้เกิดประโยชน์ดังนี้

1. การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม
2. ผู้บริหารจะมีกรอบแนวคิดในการแก้ปัญหาและตัดสินใจบนพื้นฐานของหลักพุทธธรรม ทำให้การตัดสินใจมีความรอบคอบและยั่งยืน
3. การบริหารที่มีคุณธรรมและประสิทธิภาพช่วยให้โรงเรียนมีความมั่นคงทางการศึกษาและสามารถส่งเสริมชุมชนในท้องถิ่นได้
4. การบริหารที่สอดคล้องกับหลักพุทธธรรมทำให้ผู้ปกครองและชุมชนเกิดความเชื่อมั่นในคุณภาพการบริหารจัดการของโรงเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอหัวข้อดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

2.1.1 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

2.1.2 ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

2.1.3 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

2.1.4 แนวทางการบริหารสถานศึกษา

2.1.5 ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา

2.1.6 กระบวนการบริหารสถานศึกษา

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนขยายโอกาส

2.2.1 นโยบายของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

2.2.2 การดำเนินงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

2.2.3 การบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาส

2.3 หลักพุทธธรรมในการบริหารสถานศึกษา

2.3.1 ความหมายของหลักพุทธธรรม

2.3.2 ความสำคัญของหลักพุทธธรรม

2.3.3 หลักพุทธธรรมสำหรับการบริหารสถานศึกษา

2.4 สภาพทั่วไปของการจัดการศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาแนวทาง

2.5.1 การสัมภาษณ์

2.5.2 การสนทนากลุ่ม (แผนผังการนั่ง)

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

แนวคิดการบริหารและการจัดการศึกษา ตามแผนการศึกษาแห่งชาติยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) อีกทั้งยึดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) ประเด็นภายในประเทศ (Local Issues) อาทิ คุณภาพของคนทุกช่วงวัย การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรของประเทศ ความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ และวิกฤตด้านสิ่งแวดล้อม โดยนำยุทธศาสตร์ชาติ (National Strategy) มาเป็นกรอบความคิดสำคัญในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

2.1.1 ความหมายการบริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาคือบุคลากรทางการศึกษาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารจัดการควบคุมจัดทำงานในสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ในสถานศึกษา ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

ศศิวิมล คนเสี้ยม (2563) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา ในการประสาน ส่งเสริม กิจกรรมต่างๆ ให้กับผู้เรียน ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา ให้กิจกรรมดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยตรงตามวัตถุประสงค์ที่ทางสถานศึกษาดังไว้

ชยณัฐ เขียวขจร (2564) ได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับกระบวนการ การศึกษาในสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้อำนวยความสะดวก โดยกระจายอำนาจเป็นฝ่ายต่างๆ ในการดำเนินงานเพื่อให้สถานศึกษาบรรลุผลตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด

วิไลลักษณ์ ฐูรกิจ (2566) ได้ให้ความหมายของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ส่งเสริม พัฒนา บริหารการจัดการและดำเนินการให้ผู้เรียนทุกคนได้เกิดการเรียนรู้อย่างมี คุณภาพและนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ซึ่งบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาเป็น ตัวแปรสำคัญในการปฏิรูปการเรียนรู้ในสถานศึกษา เป็นผู้นำการปฏิรูปการเรียนรู้ สามารถประสาน การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สามารถระดมทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

ศิริลักษณ์ มีทวงษ์ (2559) ได้ให้ความหมายของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารที่เกิดขึ้นโดยตำแหน่ง มีภาระที่ต้องรับผิดชอบตามสถานภาพโดย

แบ่งเป็นบทบาทที่กำหนด กับบทบาทที่ปฏิบัติจริง ซึ่งประกอบด้วย 5 บทบาท ประกอบด้วย บทบาทผู้อำนวยการความสะดวก บทบาทผู้ประเมิน บทบาทผู้คาดการณ์ บทบาทผู้ให้คำปรึกษาและบทบาทผู้ส่งเสริมสนับสนุน

วรกมล น้อยพิทักษ์ (2561) ได้ให้ความหมายของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษานั้นจะประกอบไปด้วยภาระหน้าที่มากมาย และครอบคลุมทุก ๆ ด้านไม่ว่าจะเป็น บทบาทด้านการบริหารงาน บทบาททางด้านวิชาการ บทบาทด้านผู้นำ เป็นต้น เพื่อให้บทบาทของ ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกมาเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ในขณะนั้น ให้บรรลุผลสำเร็จตามที่สถานศึกษาดังความมุ่งหมายไว้

อภิรัตน์ ช่างเกวียน (2564) ได้ให้ความหมายของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกในการปฏิบัติงานของบุคคลตามสถานภาพ และความรับผิดชอบที่กำหนดให้ปฏิบัติจริงในหน่วยงานของผู้ครองตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ การกำหนดนโยบาย วางแผนการจัดการศึกษา การควบคุม การส่งเสริมความสัมพันธ์กับบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ รวมทั้งชุมชน ผู้ปกครอง ดำเนินการให้บรรลุจุดมุ่งหมายให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุดแก่สถานศึกษา ซึ่งรวมถึงบทบาทเป็น สัญลักษณ์ขององค์การ บทบาทเป็นผู้นำองค์การ บทบาทเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์ บทบาทเป็นผู้กำกับติดตามผล บทบาทเป็นผู้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร บทบาทเป็นผู้ประชาสัมพันธ์ บทบาทเป็น ผู้ประกอบการ บทบาทเป็นผู้จัดสิ่งก่อควน บทบาทเป็นผู้จัดสรรทรัพยากร และบทบาทเป็นนักเจรจาต่อรอง

อรุณลักษณ์ วรินทร์พันธ์ (2565) ได้ให้ความหมายของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการทำงาน โดยมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องร่วมมือกัน ดำเนินการเพื่อพัฒนาครู นักเรียน บุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ เจตคติพฤติกรรม บุคลิกภาพ ค่านิยม และคุณธรรม อย่างเหมาะสม โดยจะต้องอาศัยความรู้ ความสามารถทักษะ และประสบการณ์ของผู้บริหารในการ วินิจฉัย ควบคุม วางแผนทั้งศาสตร์และศิลป์ และอำนวยความสะดวกให้เกิดความร่วมมือกันของ บุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารงานบรรลุอย่างมีระบบระเบียบตามกระบวนการการทำงาน เพื่อนำไปพัฒนาสถานศึกษา พัฒนาเยาวชน ชุมชน สังคมในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ ผู้เรียน และตรงตามความต้องการของสังคม

สาลินี สั่งสอน (2566) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการดำเนินงานทางการศึกษาโดยประยุกต์ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินงานทางการศึกษาโดยผู้บริหาร สถานศึกษาใช้ทักษะการเป็นผู้นำในด้านต่าง ๆ ร่วมกับบุคลากรในสถานศึกษา มุ่งพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบ มีความสุข สามารถพึ่งตนเองและทำประโยชน์แก่สังคม

ภาคิน เศรษฐภักดี (2560) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการที่บุคคลหลายฝ่ายร่วมมือกันดำเนินการจัดกิจกรรมโดยใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหาร เพื่อให้

ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเจตนารมณ์ของการศึกษามากที่สุด

ภาธรณ์ สิริวรรณกุล (2561) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การปฏิบัติภารกิจ ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยการวางแผน การจัดการ การนำและการควบคุมที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพโดยใช้ศาสตร์และศิลป์เพื่อให้การบริหารงานในสถานศึกษาบรรลุผลตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้

นรมน ชันดี (2561) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่กลุ่มคน ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการบริหารจัดการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพื่อให้การบริหารงานในสถานศึกษาบรรลุผลตามเป้าหมายซึ่งมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการดำเนินการ และทำให้ผู้เรียนสำเร็จการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอย่างมีคุณภาพ

ขวัญพิชชา มีแก้ว (2562) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการ ทำงานโดยมีผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติภารกิจอย่างเป็นระบบในสถานศึกษาที่ดำเนินการ 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป

วัลลิภา พูลศิริ (2562) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารงานของผู้บริหารโดยการอำนวยความสะดวก และการดำเนินการเกี่ยวกับภาระหน้าที่ทั้งหมดของสถานศึกษา โดยจะต้องคำนึงถึงผลสุดท้ายของการศึกษาเป็นสำคัญ และการควบคุมการจัดการเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา และอาศัยทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสมมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารงานในสถานศึกษาบรรลุผลตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด

อังคณา จະนะบุญ (2562) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการดำเนินงานให้เป้าหมายที่วางไว้ที่อาศัยกระบวนการระดมความรู้ความสามารถในการวางแผนการจัดการควบคุม ติดตาม และประเมินผล โดยการใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สุภาภรณ์ เทียงทางธรรม (2564) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การจัดกระบวนการทำงานโดยผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนทั้งศาสตร์และศิลป์ให้เกิดความร่วมมือกันของบุคลากรในสถานศึกษาในการพัฒนาสถานศึกษาพัฒนาเยาวชน ชุมชน สังคมในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนและตรงตามความต้องการของสังคม

Learn.org Website (2022) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การจัดการ เกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนทั้งหมด ตั้งแต่การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยไปจนถึงการจัดการงบประมาณของโรงเรียน ในการกำหนดการบริหารโรงเรียนเพิ่มเติม

ต้องพิจารณาด้านต่าง ๆ ของการบริหารโรงเรียนโดยรวมเพื่อให้โรงเรียนดำเนินไปอย่างราบรื่น Topeducationdegrees Website (2022) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารการดำเนินงานของสถาบันการศึกษา ตั้งแต่การจัดการโรงเรียน การพัฒนาสภาพแวดล้อมการทำงานที่หลากหลายผู้เชี่ยวชาญเผชิญกับความท้าทายประเภทต่าง ๆ เป็นประจำ ดังนั้นพวกเขาจึงจำเป็นต้องเรียนรู้ วิธีปรับตัวอย่างรวดเร็ว สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และคิดอย่างมีวิจรรย์ญาณผู้บริหารมักทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และบุคคลที่สาม เพื่อแสวงหาโอกาสในการเสริมสร้างประสบการณ์การศึกษาโดยรวมของนักเรียนตลอดจนกลยุทธ์การจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพภายในองค์กร

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่าการบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการทำงาน โดยมีการจัดกิจกรรมทุกๆด้านในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นงานบริหารวิชาการ งานบริหารงานบุคคล งานบริหารงบประมาณ และงานบริหารทั่วไปที่กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาครู นักเรียน บุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ เจตคติพฤติกรรม บุคลิกภาพ ค่านิยม และคุณธรรมอย่างเหมาะสม โดยจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถทักษะ และประสบการณ์ของผู้บริหารการ วินิจฉัย ควบคุม วางแผนทั้งศาสตร์และศิลป์ และอำนวยความสะดวกให้เกิดความร่วมมือกันของบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อให้การบริหารงานบรรลุอย่างมีระบบระเบียบตามกระบวนการการทำงานเพื่อนำไปพัฒนาสถานศึกษา พัฒนาเยาวชน ชุมชน สังคมในทุก ๆ การบริหารโรงเรียนตามหลักพุทธธรรมเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ ผู้เรียน และตรงตามความต้องการของสังคม โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินการบริหารจัดการและควบคุมสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามที่ได้กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.2 ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษา มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดระบบการศึกษา เพราะเป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคคลที่เกี่ยวข้องในองค์กร ที่มุ่งการมีประสิทธิภาพ ความสำเร็จของการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีนักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาเป็นการดำเนินงานที่มีหลักเกณฑ์และวิธีการที่ดีที่สุดในดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่องค์กรกำหนด โดยใช้เวลาและความพยายามเล็กน้อย ซึ่งมีหลักการที่ทำให้การบริหารสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพสูงสุด (Frederick Taylor, 1916; Mooney and Reiley, 1947; Good, 1973) ขึ้นอยู่กับสิ่งสำคัญ 3 อย่าง คือ 1) เลือกคนที่มีความสามารถสูงสุด (Selection) 2) ฝึกอบรมคนงานให้ถูกวิธี (Training) 3) หาสิ่งจูงใจให้เกิดกำลังใจในการทำงาน (Frederick Taylor, 1916) และหลักการดำเนินงานที่ เป็นหลักสากล 4 หลัก คือ 1) หลักการประสานงาน ซึ่งเป็นหลักที่สำคัญที่สุดในองค์กร 2) หลักสายบังคับบัญชา 3) หลักการแบ่งงานกันทำตามหน้าที่ 4) หลักการอำนวยความสะดวก (Mooney and Reiley, 1947) การบริหาร

สถานศึกษา คือ ภารกิจหลักของผู้บริหารที่ ำต้องกำหนดแบบแผน วิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการ และนักรวิชาการได้ให้ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา ไว้ดังนี้

กัญจรัตน์ สินธุรัตน์ (2559) กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาว่า เป็นการบริหารจัดการที่มีระบบ รูปแบบขั้นตอน กติกา กระบวนการประเมินผลการศึกษา วิธีดำเนินการอย่างต่อเนื่องมีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้เพื่อพัฒนาเยาวชนที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญ ของชาติและเป็นผลผลิตทางการศึกษาให้มีคุณภาพ

อนุชิต สุขกสิ (2560, น.13) กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาว่า เป็น กระบวนการ ดำเนินกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู อาจารย์ และ คณะบุคคลฝ่ายต่าง ๆ ของชุมชนในท้องถิ่นเพื่อร่วมกันวางแผนการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาให้ เป็นไป อย่างเป็นระบบตามมาตรฐานและมีคุณภาพให้แก่เยาวชนที่จะทำให้เกิดการพัฒนาในทุก ๆ ด้านอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และสามารถดำรงชีวิตอยู่ใน สังคมได้อย่างมีความสุข

นรมน ชันดี (2561) กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาว่า การบริหาร จัดการที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีการพัฒนาทักษะ ความรู้และสัมประสพการณ์ กำหนด เป้าหมาย และการวางแผนในการทำงานนำมาซึ่งความสำเร็จลุล่วงในการปฏิบัติงาน และได้รับการ ยอมรับจากบุคคลภายในและนอกสถานศึกษา รวมทั้งการจัดการที่ดีและมีประสิทธิภาพของผู้บริหาร สถานศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้สถานศึกษาก้าวหน้าและประสบความสำเร็จ

ขวัญพิชชา มีแก้ว (2562) กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาว่า การ บริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งสถานศึกษาต่าง ๆ จะมีประสิทธิภาพตรงตามวัตถุประสงค์ ได้นั้นจำเป็นต้องอาศัยภาวะผู้นำที่เป็นมืออาชีพมีการจัดการเรียนการสอนอย่างมีวัตถุประสงค์และมี สภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ที่มั่นคงถาวรและมุ่งส่งเสริมเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่แท้จริง

วลลิภา พูลศิริ (2562) กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาว่าเป็น การบริหารจัดการของผู้บริหารซึ่งเป็นบุคคลสำคัญที่จะสร้างความเปลี่ยนแปลงหรือผลกระทบที่ เกิดขึ้นแก่องค์กรผู้บริหารที่ดีจะต้องมีการพัฒนาทักษะความรู้และสัมประสพการณ์กำหนด เป้าหมายและการวางแผนในการทำงานนำมาซึ่งความสำเร็จลุล่วงในการปฏิบัติงานการยอมรับจาก บุคคลภายในและนอกสถานศึกษา รวมทั้งการจัดการที่ดีและมีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นสิ่งสำคัญต่อความก้าวหน้าและความสำเร็จของสถานศึกษาได้ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

อังคณา จะนะบุรณ์ (2562) กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาว่า เป็น การบริหารจัดการร่วมกันของบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ วัด ชุมชน เพื่อให้บรรลุจุดหมาย เดียวกันซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาทักษะ ความรู้ความสามารถ และประสพการณ์ใน การบริหารสถานศึกษา ให้เป็นที่ยอมรับจากบุคคลภายในและภายนอกสถานศึกษาและมีส่วนร่วมใน

การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

OS Today Website (2022) กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาว่า การมีอำนาจสั่งการ กำกับ และดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาในการทำงานอย่างกระตือรือร้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามลำดับขั้น โดยการตรวจสอบทฤษฎีการบริหารและการปฏิบัติด้านการศึกษาในสถาบัน ทัวไป และสถาบันการศึกษา

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า ความสำคัญการบริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งสถานศึกษาต่าง ๆ จะมีประสิทธิภาพตรงตามวัตถุประสงค์ได้นั้นจำเป็นต้องอาศัยภาวะผู้นำที่เป็นมืออาชีพการพัฒนาทักษะ ความรู้และสิ่งสมประกอบการณ์ กำหนดเป้าหมาย และการวางแผนในการทำงานนำมาซึ่งความสำเร็จล่งในการปฏิบัติงานและได้รับการยอมรับจากบุคคลภายในและนอกสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนอย่างมีวัตถุประสงค์และมีสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ที่มั่นคงถาวรมุ่งส่งเสริมเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่แท้จริงเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.1.3 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

การบริหารการศึกษาเป็นกระบวนการที่จัดได้ว่าเป็นงานหรือหน้าที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีความแตกต่างไปจากงานหรือหน้าที่ของผู้ปฏิบัติถึงแม้ว่างานหรือหน้าที่สำคัญต่างๆ เหล่านี้ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ได้เป็นผู้ปฏิบัติหรือผู้ให้บริการโดยตรงแต่ผู้บริหารสถานศึกษาอาจต้องปฏิบัติงานหรือหน้าที่สำคัญต่างๆ เหล่านี้ทางอ้อมจึงจำเป็นต้องใช้ทฤษฎีการบริหาร ทักษะ กระบวนการบริหาร และเทคนิคการบริหารต่างๆ เข้ามาใช้ในการบริหารสถานศึกษาจากการวิเคราะห์เอกสารพบว่าทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาที่มีความเกี่ยวข้องและสอดคล้องกับหลักการบริหารสถานศึกษาในด้านการครองตน การครองคน และการ ครองงาน ได้แก่ ทฤษฎีการบริหารการศึกษาเชิงวิทยาศาสตร์ (Scientific Management) ทฤษฎีการบริหารการศึกษาเชิงมนุษยสัมพันธ์ (Human Relations) ทฤษฎีการบริหารการศึกษาเชิงพฤติกรรมศาสตร์ (Behavioral Science) และทฤษฎีการบริหารการศึกษาเชิงระบบ (Systems Approach)

คำพันธ์ อัครเนตร (2550, หน้า 32) ได้กล่าวถึง เทเลอร์ (Taylor) ได้รับการยอมรับให้เป็นบิดาแห่งการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์ เขาเชื่อว่าปัญหาคนงานทำงานไม่เต็มศักยภาพนั้นสามารถแก้ไขได้ด้วยการออกแบบงานและการจัดสิ่งจูงใจ เสียใหม่ กรณีการออกแบบงานนั้นเขาเสนอหลักการ 4 ประการคือ

1. ให้ใช้วิธีการเชิงวิทยาศาสตร์กำหนดวิธีการทำงานที่ดีที่สุดเพื่อทดแทนวิธีการที่คนงานทำกันมาแบบลองผิดลองถูก
2. ให้มีการวางแผนเพื่อทดแทนการปล่อยให้คนงานเลือกวิธีการทำงานของเขาเอง
3. ให้คัดเลือกคนงานที่มีความสามารถ แล้วให้การฝึกอบรมและพัฒนาให้มีการ

ทำงานร่วมกัน

4. ให้หลักการแบ่งงานกันทำระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้แต่ละฝ่ายทำหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมที่สุด ทั้งนี้หัวใจสำคัญของหลักการดังกล่าวก็คือ การกำหนดวิธีการทำงานที่ดีที่สุด (One Best Way)

การจัดการตามหลักวิทยาศาสตร์ของเทเลอร์ สรุปออกมาเป็นหลักการสำคัญและเกี่ยวข้องได้ 4 ประการ ดังต่อไปนี้

1. หลักการวิเคราะห์งานตามหลักวิทยาศาสตร์ (Scientific Job Analysis) จากการสังเกต การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวัดอย่างรอบคอบ ฝ่ายจัดการกำหนดวิธีที่ดีที่สุด (One Best Way) ของการปฏิบัติในแต่ละงานไว้แล้วฝึกผู้ทำงานให้ทำได้ตามนั้น การวิเคราะห์เช่นนี้แทนวิธีการแบบลองผิดลองถูกหรือตามบุญตามกรรม

2. หลักการคัดเลือกบุคลากร (Selection of Personnel) เมื่อวิเคราะห์แต่ละงานแล้วหลักต่อไปจะต้องคัดเลือกผู้มาปฏิบัติงานหรือผู้ทำงานตามหลักวิทยาศาสตร์ แล้วฝึกอบรมสอนและพัฒนาผู้ทำงานเหล่านั้นในอดีตคนทำงานเป็นผู้เลือกงานของตนเองและฝึกตนเอง

3. หลักการความร่วมมือของฝ่ายการจัดการ (Management Co-operation) ฝ่ายการจัดการ (Management) ควรร่วมมือกับผู้ทำงานเพื่อให้มั่นใจว่างานทั้งหมดที่กำลังทำอยู่เป็นไปตามหลักวิทยาศาสตร์ที่พัฒนาขึ้นมาแล้ว และมีมาตรฐานและวิธีการตามที่กำหนดไว้ของฝ่ายการจัดการ

4. หลักการแบ่งงานกันทำระหว่างผู้จัดการกับผู้ทำงาน (Division Work Between Managers and Workers) เทเลอร์ ยอมรับในการแบ่งงานกันทำโดยมีการแบ่งงานระหว่างผู้จัดการและผู้ทำงานเพื่อให้ผู้จัดการรับผิดชอบการวางแผน (Planning) และการเตรียมงาน (Preparing Work) และรับผิดชอบการควบคุมดูแล (Supervising) ส่วนผู้ทำงานมีหน้าที่ปฏิบัติงานของตนในอดีตงานเกือบทั้งหมดและความรับผิดชอบส่วนใหญ่ตกอยู่กับผู้ทำงาน หลักการจัดการตามหลักวิทยาศาสตร์ทั้ง 4 ประการนี้ ได้แก่ การศึกษาเรื่องเวลาทำงาน (Time Study) เพื่อกำหนดเป็นมาตรฐานการแยกหน้าที่ของฝ่ายการจัดการออกจากฝ่าย ผู้ทำงาน (Separation of Managerial and Worker Duties) และระบบการให้ค่าตอบแทน (Incentive System) สามารถแก้ปัญหาได้

การบริหารเชิงมนุษยสัมพันธ์มีจุดเริ่มต้นจากการทดลองที่โรงงานในเซตฮอร์ธอร์น (Hawthorne Experiment) ของเอลตัน เมโย และคณะ ซึ่งเป็นการทดลองที่มีผลกระทบต่อการบริหารการศึกษาในสหรัฐอเมริกาซึ่งมีความเป็นประชาธิปไตยและมีการบริหารงานที่เป็นประชาธิปไตย โรนัลด์ แคมเบลล์ และคณะ (Campbell) ได้อธิบายว่า การจัดองค์การทางการศึกษาและการบริหารการศึกษาแบบประชาธิปไตยเกิดจากการผลักดันทั้งจากสังคมและกลุ่มปัญญาชนที่ความก้าวหน้าของงานทุกระยะทำให้สะดวกแก่การประสานงานในองค์กรประสงค์จะใช้ระบบการ

บริหารโรงเรียนแบบประชาธิปไตย เพื่อสนองต่อแนวคิดใหม่ของสังคมที่จัดการศึกษาเน้นไปที่คน การเปลี่ยนแนวคิดทางการบริหารแบบใช้อำนาจของผู้บริหารเป็นการให้บริการเพื่อให้บุคลากรเกิดความพึงพอใจ การให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารและการตัดสินใจ

สุนทร โคตรบรรเทา (2552, หน้า 57-58) กล่าวถึงแนวคิดในการบริหารเชิงมนุษยสัมพันธ์ เริ่มนำมาใช้กับการบริหารการศึกษาเชิง ประชาธิปไตยตามปรัชญาของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ซึ่งเขาให้แนวคิดว่าการให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารมากขึ้นจะก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหารและครู ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จจะต้องมีการผสมผสานกันระหว่างแนวคิดการบริหารเชิงมนุษยสัมพันธ์ให้ครู บุคลากร ผู้ปกครอง ตัวแทนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมการจัดการศึกษาโดยให้สถานศึกษาเป็นศูนย์กลางของ ชุมชน ภาวะผู้นำของผู้บริหารจะเปลี่ยนแปลงจากการใช้อำนาจหน้าที่ทางการบริหารบีบบังคับ หรือ กำหนดให้บุคลากรทำงานเป็นการกระตุ้นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและพัฒนางานด้วย สติปัญญาและความเต็มใจมีนัยสำคัญในการศึกษานำแนวคิดการบริหารงานแบบประชาธิปไตยมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา ดังนี้

นิพนธ์ กินาวงศ์ และวรภาส ประสมสุข (2549, หน้า 63-70) กล่าวถึง คูปแมน และคณะ ได้เสนอหลักการจัดการศึกษาในสหรัฐอเมริกา ดังนี้

1. สนับสนุนให้แต่ละคนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ทางการศึกษา
2. ยอมรับว่าภาวะผู้นำเป็นงานของทุกคนและเป็นการกระตุ้นให้คนได้แสดงภาวะผู้นำที่สอดคล้องกับผลประโยชน์ความต้องการและความสามารถ
3. อำนาจการให้บุคคลได้วางแผนร่วมกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันและร่วมกันประเมินผลสำเร็จของงานดำเนินการให้การตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ในองค์การอยู่ในความรับผิดชอบของคณะบุคคลมากกว่าความรับผิดชอบของบุคคลเพียงคนเดียว
4. จัดองค์การให้มีความคล่องตัวเพื่อให้การปรับตัวสนองต่อการเปลี่ยนแปลง

แดเนียล กิฟฟิธส์ (Daniel A. Griffiths) กล่าวว่า ผู้บริหารการศึกษาต้องการพัฒนาความสัมพันธ์ของตนเองกับคนอื่นในสังคมที่ตนอยู่ทุกขณะนี้จะต้องผสมผสานอยู่ในพฤติกรรมของผู้บริหารซึ่งอาจจะพัฒนาและปรับปรุงได้โดยทำความเข้าใจเนื้อหาวิชามนุษยสัมพันธ์และโดยการปฏิบัติอยู่ตลอดเวลานอกจากนี้เขายังเชื่อว่าขวัญกำลังใจของบุคลากรในโรงเรียนเป็นผลสืบปฏิบัติงานของบุคลากรที่เป็นทั้งผู้ริเริ่ม สนับสนุน ประสานงาน และการยอมรับ สติปัญญาของกลุ่ม

การบริหารการศึกษาเชิงพฤติกรรมศาสตร์เป็นการบริหารที่เกี่ยวกับเอกัตบุคคล และ วิธีการที่จะต้องมีความเกี่ยวข้องกับองค์การ แนวคิดของนักการศึกษาทางพฤติกรรมศาสตร์ มีดังนี้

1. การบริหารการศึกษาเชิงระบบราชการ ทฤษฎีระบบราชการของ เวเบอร์ (Max Weber) คาบเกี่ยวระหว่างการบริหารเชิง วิทยาศาสตร์และการบริหารเชิงพฤติกรรมศาสตร์ อธิบายลักษณะของโรงเรียนในฐานะองค์การทางระบบราชการ คือ การจัดโรงเรียนหมายถึง การดำเนิน

การเฉพาะอย่างตามขอบเขตของอำนาจหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ มีการควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกในองค์การกำหนดมาตรฐานเป็นหลักประกันการทำงานให้เป็นระบบเดียวกัน มีสายงานการบังคับบัญชาที่ชัดเจน การเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งให้เป็นไปตามระบบอาวุโสและผลงาน มีการกำหนดช่วงอายุการทำงาน และมีผลตอบแทนเมื่อเกษียณอายุราชการ อย่างไรก็ตาม ระบบราชการในหน่วยงานการศึกษาอาจแตกต่างจากระบบราชการใน หน่วยงานประเภทอื่นหลายประการ เช่น มีแนวปฏิบัติในการบริหารที่แตกต่างไปตามโรงเรียนและ ขนาดของโรงเรียน เป็นระบบราชการที่มีการประสานงานของหน่วยงานย่อยอย่างหลวมๆ ไม่เคร่งครัดกับกฎระเบียบที่ตายตัวบุคลากรครูแตกต่างจากบุคลากรของระบบราชการอื่น คือ มีอิสระในการพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับนักเรียนและสิ่งที่ตนเองจะสอน ความสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนมีความสนิทแนบแน่นมากกว่าความสัมพันธ์ของผู้ให้บริการและผู้รับบริการของหน่วยงานระบบราชการอื่น

2. นักการศึกษาได้ยอมรับในแนวคิดใหม่เกี่ยวกับการจัดองค์การในระบบเปิดที่มุ่งเข้าใจพฤติกรรมของบุคคลในองค์การที่มีปฏิสัมพันธ์เชิงพลวัต (Dynamic Interrelationship) และในฐานะที่สถาบันการศึกษาเป็นระบบย่อยของระบบสังคม การบริหารการศึกษาในระบบเปิดจึงทำให้สังคมต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดและบริหารการศึกษา มีการจัดตั้งสมาคมครูและผู้ปกครอง (Parents-Teacher Association) สมาคมศิษย์เก่า (Alumni Association) ซึ่งลักษณะดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของสังคมที่มีต่อการบริหารการศึกษา ผู้บริหารการศึกษาจึงต้องเกี่ยวข้องกับองค์การต่างๆ ทางสังคมมากขึ้น

ทฤษฎีการบริหารที่สนองต่อความต้องการของโรงเรียนเป็นระบบเปิดและเน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการศึกษาและสภาวะแวดล้อม เช่น ทฤษฎีของทาลคอต พาร์สันส์ (Talcott Parsons) ได้จำแนกภารกิจของผู้บริหารโรงเรียนเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับเทคนิค (Technical Level) เป็นการบริหารที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรทางการสอนระดับบริหาร (Managerial Level) เป็นการบริหารที่เกี่ยวกับการประสานกิจกรรมต่างๆ ดำเนินไปสู่จุดหมายที่วางไว้และระดับสถาบันหรือชุมชน (Institutional or Community Level) เป็นการบริหารที่เกี่ยวกับการประสานชุมชนหรือองค์การต่างๆ ทางสังคมเพื่อพัฒนาโรงเรียน

3. การบริหารการศึกษาตามทฤษฎีเชิงจิตวิทยาทฤษฎีเชิงจิตวิทยาที่นำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารการศึกษาส่วนมากจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการควบคุมกำกับพฤติกรรมของมนุษย์การสร้างแรงจูงใจในการทำงาน และภาวะผู้นำทางการศึกษาทฤษฎีที่น่าสนใจได้แก่ ทฤษฎี X ทฤษฎี Y ของดักลาส แมกเกรเกอร์ (Douglas McGregor) ที่ทำให้ผู้บริหารตระหนักถึงข้อแตกต่างของคน 2 ประเภท ประโยชน์ที่ได้นี้ผู้บริหารการศึกษาสามารถนำไปผสมผสานเป้าหมายของบุคคลและองค์การเข้าด้วยกันการสร้างแรงจูงใจ ในการปฏิบัติงานของบุคลากรต้องใช้วิธีการที่เหมาะสมกับ

ลักษณะของบุคคล เช่น ในทฤษฎี X ควรใช้ระเบียบข้อบังคับ การบังคับขู่เข็ญ การควบคุมการทำงานอย่างใกล้ชิด ในทฤษฎี Y มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ความรับผิดชอบการทำงานที่เหมาะสมท้าทายความสามารถสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเชิงบวกและเปิดโอกาสให้บุคคลมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ทฤษฎีที่น่าสนใจและนำมาใช้ในการสร้างแรงจูงใจในการทำงานได้แก่ ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ของมาสโลว์ และทฤษฎี ERG ของเคลตัน และทฤษฎีแรงจูงใจของเฮิร์ชเบอร์ก เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การบริหารการศึกษาเชิงพฤติกรรมศาสตร์เป็นการบริหารที่เน้นความเป็นตัวตนของบุคคล การมีมนุษยสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมเพื่อให้กิจกรรมต่างๆ ขององค์กรดำเนินไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

ทฤษฎีการบริหารการศึกษาเชิงระบบ (Systems Approach) เป็นการนำทฤษฎีการบริหารทั่วไปมาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เน้นที่ประสิทธิภาพของ องค์กร เมื่อเกิดเป็นทฤษฎีระบบขึ้น การที่จะศึกษาองค์กรโดยเน้นเฉพาะโครงสร้างหรือเน้น เฉพาะความสัมพันธ์ของคนในองค์กรย่อมมีข้อจำกัดและไม่ครอบคลุมพฤติกรรมองค์กรทั้งระบบ ทฤษฎีระบบในปัจจุบันครอบคลุมพฤติกรรมทุกส่วนขององค์กรทั้งในระดับบุคคล ระดับกลุ่มบุคคล และระดับองค์กรโดยรวม ดังนั้นทฤษฎีระบบจึงเป็นประโยชน์ต่อการบริหารเป็นอย่างมาก โรงเรียนถือว่าเป็นระบบย่อยในระบบสังคม จะรับเอาตัวป้อนจากสังคมมาเป็นตัวแปร สภาพให้เป็นผลผลิตทางการศึกษา แล้วส่งผลคืนสู่สังคม เมื่อสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปโรงเรียน ย่อมได้รับผลกระทบ ความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีระบบทั่วไปจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการบริหารทำให้ผู้บริหารมองเห็นปัญหาในภาพรวม มองปัญหาอย่างเป็นระบบ มองเห็นความสัมพันธ์ต่างๆ ของปัญหาและแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ ทฤษฎีระบบขึ้นพื้นฐานขององค์กร ประกอบด้วย 5 ส่วนดังนี้

1. ปัจจัยป้อน (Inputs) ได้แก่ คน วัสดุการเงินหรือทรัพยากรที่นำมาใช้ในการผลิตหรือการบริหาร เทคโนโลยี และหน้าที่ในการบริหารที่จะนำไปสู่กระบวนการถ่ายโยง
2. กระบวนการถ่ายโยง (Transformation Process) ในโรงเรียน ได้แก่ การมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างครูกับนักเรียนเป็นการถ่ายโยงกันในกระบวนการเรียนซึ่งจะทำให้นักเรียนเป็นพลเมืองที่มีการศึกษาและช่วยสร้างสรรค์สังคม
3. ผลลัพธ์ (Outputs) ขององค์กรซึ่งรวมถึงผลผลิตและการบริการในองค์กรทางการศึกษาที่มีการเผยแพร่ความรู้
4. การให้ผลย้อนกลับ (Feedback) เป็นข้อมูลที่สะท้อนให้เห็นถึงผลลัพธ์ หรือกระบวนการในองค์กรที่จะส่งผลต่อการเลือกสรรปัจจัยป้อนที่จะต้องมีในวงจรต่อไป ข้อมูลเหล่านี้จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทั้งด้านกระบวนการถ่ายโยง และผลลัพธ์ที่จะต้องการต่อไปในอนาคต

5. สภาพแวดล้อม (Environment) ที่อยู่ล้อมรอบองค์การ รวมทั้งแรงผลักดันทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจที่มีต่อองค์การ

แนวความคิดเกี่ยวกับองค์การที่อยู่ในระบบเปิดเป็นสิ่งสำคัญที่สุดประการหนึ่งของทฤษฎีระบบ ถ้าเราคาดหมายว่า โรงเรียนทุกแห่งเป็นองค์การระบบเปิด การวิเคราะห์องค์การโรงเรียนและบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในกรอบความคิดของระบบเปิดสามารถแยกแยะออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1. ปัจจัยป้อน (Inputs) จากสภาพแวดล้อมทำให้เกิดปัจจัยป้อน ซึ่งประกอบด้วย บุคลากร เงิน ทรัพยากรและการฝึกปฏิบัติ นโยบายรัฐบาล การบริหารขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โครงสร้างของกฎหมายในด้านโรงเรียน รวมทั้งกลุ่มที่เกี่ยวข้องที่มีความสำเร็จในการกำหนด แนวทางของโรงเรียน ซึ่งแต่ละกลุ่มจะมีเป้าหมายของตนเองและมักจะมีความขัดแย้งกันอยู่บ่อยๆ หน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน คือ นำเป้าหมายเหล่านี้มาบูรณาการให้เกิดเป็นแผนปฏิบัติการ

2. กระบวนการถ่ายโอน (Transformation Process) องค์การได้ปรับเปลี่ยนปัจจัยป้อนจากสภาพแวดล้อมมาสู่ผลลัพธ์ การปฏิบัติงานในระบบที่ทำให้เกิดผลลัพธ์จะมีการผนวกค่านิยมเข้าไปในกระบวนการปฏิบัติงานด้วย กระบวนการถ่ายโอนนี้ยังหมายรวมถึงการปฏิบัติการภายในองค์การ และระบบของการบริหารจัดการ ส่วนประกอบของการบริหารเชิงปฏิบัติการภายในองค์การเป็นเทคนิควิธีการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนรวมอยู่ด้วย นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ทักษะการติดต่อสื่อสาร แผนปฏิบัติการความสามารถที่จะดำเนินการปรับเปลี่ยนกิจกรรมที่ผู้บริหารโรงเรียนดำเนินงานภายในโครงสร้างขององค์การจะมีผลต่อผลลัพธ์ของโรงเรียน

3. ผลลัพธ์ (Outputs) งานของผู้บริหารโรงเรียนคือ ดูแลและใช้ปัจจัยจากสภาพแวดล้อมภายนอก การถ่ายโอนปัจจัยป้อนต้องผ่านกิจกรรมการบริหาร เช่น การจัดโครงสร้าง การพัฒนาวัฒนธรรม แรงจูงใจ การตัดสินใจ การติดต่อสื่อสาร การใช้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาหลักสูตร การบริหารบุคลากร การจัดการการเงินของสถาบันเพื่อให้ได้ผลผลิตสำหรับโรงเรียน นอกจากนี้ยังหมายความว่า ความรวมถึง ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน การปฏิบัติงานของ ครู ระดับการพัฒนาของนักเรียนและครู การลาออกกลางคันของนักเรียน การลาออกของครู การขาดเรียนของนักเรียนและการขาดงานของครู การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูและการบริหาร ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เจตคติของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียน และความพึงพอใจในงานของครู

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ในการบริหารการศึกษาสามารถนำหลักการ แนวคิด วิธีการต่างๆ ของแต่ละทฤษฎีมาประยุกต์ระบบกับการบริหารโดยมุ่งเน้นการประสานสอดคล้องเพื่อไม่ให้เกิดการ กระทบกระแทกกัน ซึ่งทฤษฎีต่างๆ เหล่านี้จึงเป็นเพียงแนวทางเท่านั้น แต่การบริหารโรงเรียนจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับผู้บริหารที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถนำไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน

2.1.4 แนวทางการบริหารสถานศึกษา

การบริหารการศึกษาควรให้ทุกส่วนมีส่วนร่วมและรับผิดชอบการจัดการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยมีเครือข่ายแหล่ง เรียนรู้โดยการกระจายอำนาจให้สถานศึกษามีความคล่องตัว และตัดสินใจดำเนินงานในขอบเขตที่ รับผิดชอบ โดยให้ประชาชน องค์กรต่าง ๆ มีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การบริหารสถานศึกษา คือ การกิจหลักของผู้บริหารที่ต้องกำหนดแบบแผนวิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ เพราะถ้าระบบการบริหารงานไม่ดี จะกระทบกระเทือนต่อส่วนต่าง ๆ ของ หน่วยงาน นักบริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้งานนั้นบรรลุจุดหมายที่วางไว้การบริหารนั้นจะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ทุกประการ เพราะว่าการดำเนินงานต่าง ๆ มิใช่เพียงกิจกรรมที่ผู้บริหารจะกระทำเพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนทำงานนั้นให้ประสบความสำเร็จผู้ช่วยงานแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านสติปัญญา ความสามารถ ความถนัดและความต้องการที่ไม่เหมือนกันจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะนำเอาเทคนิควิธีและกระบวนการบริหารที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา (วิโรจน์ สารัตนะ, 2542; ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2544)

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนขยายโอกาส

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดสิทธิและเสรีภาพที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ดังกล่าวข้างต้น โดยมีการกำหนดกรอบทิศทางการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาในยุคปัจจุบัน และกำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี โดยการขยายการศึกษาภาคบังคับจาก 6 ปี เป็น 9 ปี ตามมาตรา 10 ที่ว่าการจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ต้องจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการโดยความเห็นชอบ ของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติอาศัยความตามมาตรา 33 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็นเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา

โรงเรียนขยายโอกาส คือ โรงเรียนที่เปิดสอนภาคบังคับตั้งแต่ระดับอนุบาล ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยม และเพิ่มระดับชั้นในการศึกษาจากระดับประถมให้ถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งงบประมาณในการใช้ จ่ายได้จากการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาล โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นโครงการที่สำคัญโครงการหนึ่งที่มุ่งเน้นการ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพที่ดี มีส่วนช่วยพัฒนาสังคมและประเทศชาติ เป็นโครงการที่มุ่งให้เยาวชนทุกคนที่เรียนจบระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ได้มีโอกาสเรียนต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น โดยรัฐบาลเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมดเป็นการ

เปิดโอกาสหรือขยายโอกาสให้เยาวชนมีพื้นฐานการศึกษาให้สูงขึ้นในระยะแรกให้ดำเนินการเป็นโครงการนำร่องเพื่อศึกษารูปแบบที่เหมาะสมในการขยายการศึกษาภาคบังคับต่อจากการศึกษาระดับประถมศึกษา(ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) อีก 3 ปี เริ่มจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้ดำเนินการโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2533 โดยใช้ชื่อว่าโครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ และต่อมาในปีการศึกษา 2534 ได้เปลี่ยนชื่อเป็นโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยได้พัฒนาและการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิชาการ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีเข้ามามีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนในประเทศมากขึ้นเป็นลำดับและแนวโน้มของสังคมกำลังพัฒนาเข้าสู่ความเป็นอุตสาหกรรมและบริการ วิถีชีวิตในด้านสังคมเปิดกว้างจากสภาพการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจึงเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาและเพิ่มพูนความรู้ทักษะพื้นฐานของประชาชนให้สูงขึ้นอันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างเหมาะสม

ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) จะเปิดขยายชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพิ่มเติมตามเป้าหมายที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดจำนวน 4,200 ห้องเรียน/โรงเรียน สามารถเพิ่มอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ถึง ร้อยละ 98 ในปีการศึกษา 2539 โดยสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีส่วนช่วยเพิ่มอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงร้อยละ 14.3 และตั้งแต่ปีการศึกษา 2540-2544 จะสามารถเพิ่มอัตราการเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้ถึงร้อยละ 100 นับว่าเป็นผลสำเร็จของการจัดการยกระดับพื้นฐานการศึกษาของประชากรจาก 6 ปีเป็น 9 ปี

กล่าวโดยสรุปแล้วจะเห็นว่า โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นโครงการ ที่ทำให้เด็กจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่มีโอกาสได้เข้ารับการศึกษต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษทางรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ดำเนินการตั้งแต่ปีการศึกษา 2533 ซึ่งในระยะแรกเรียกว่าโครงการนำร่องขยายโอกาสการศึกษาภาคบังคับและประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจและในที่สุดปีการศึกษา 2534 ก็ได้ยกเลิกโรงเรียนโครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับใช้ชื่อว่าโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานมาจนถึงปัจจุบันนี้ ซึ่งการดำเนินงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจะต้องดำเนินการพัฒนาผู้ด้อยโอกาสในทุกๆด้านได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นลดช่องว่างชุมชนเมืองกับชนบทได้เป็นอย่างดีโดยมีวิสัยทัศน์ว่าโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนเพราะโรงเรียนสถาบันพัฒนาคนเพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ในชุมชนในขณะเดียวกันต้องอาศัยชุมชนช่วยพัฒนาโรงเรียนในการทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยผู้ได้รับผลได้เสียคือ ผู้ปกครอง นักเรียน

สรุป โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา คือสถานศึกษาที่ขยายขอบข่ายการจัดการศึกษาภาคบังคับจากระดับประถมศึกษาให้ครอบคลุมถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ภายใต้การอุดหนุนงบประมาณจากภาครัฐเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและกระจายความเสมอภาคทางการศึกษาให้แก่เยาวชนผู้ด้อยโอกาส โดยมีพันธกิจหลักในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างบูรณาการ ทั้งด้านองค์ความรู้ ทักษะอาชีพ และคุณธรรมจริยธรรม อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในสังคมอย่างยั่งยืน

2.2.1 นโยบายของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ(2534) ซึ่งได้กำหนดนโยบายของการขยายโอกาสทางการศึกษาไว้ดังนี้

- 1) เร่งรัดการขยายโอกาสและบริการทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนกระจายไปสู่ประชาชนส่วนภูมิภาคอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเด็ก และเยาวชนผู้ด้อยโอกาสในชุมชนเมืองและชนบทห่างไกล
- 2) ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนเห็นความสำคัญของคุณค่าของการศึกษาต่อการพัฒนาคน พัฒนาอาชีพและพัฒนาสังคมส่วนร่วม
- 3) เร่งพัฒนาการจัดกระบวนการบริหารกระบวนการเรียนการสอน และการนิเทศติดตามผลเพื่อส่งเสริมผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะขั้นพื้นฐาน โดยเน้นการพัฒนาทักษะด้านอาชีพให้สามารถพึ่งตนเองได้ ตลอดจนมีคุณธรรม จริยธรรมและตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.2.2 การดำเนินงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ(2534) ได้กำหนดการดำเนินงานของโรงเรียนโดยให้จัดการศึกษาในลักษณะให้เปล่า สนองผู้เรียนที่ต้องการเรียนที่ต้องการเรียนต่อจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยให้ขยายโอกาสทางการศึกษาในชนบทให้มากเป็นพิเศษ มุ่งเน้นให้นักเรียนที่ไม่ได้เข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่อยู่ห่างไกลในชนบท การเรียนการสอนเน้นการฝึกทักษะพื้นฐานเพื่อการประกอบอาชีพและเมื่อนักเรียนจบแล้วสามารถประกอบอาชีพได้ ตลอดจนการใช้แหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและให้สามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสภาพทางสังคม เป็นพลเมืองดี มีคุณธรรม ใฝ่รักและต้องการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองให้ดีขึ้น

2.2.3 ขอบข่ายการบริหารโรงเรียนขยายโอกาส

การบริหารจัดการสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐนั้นมีการดำเนินงานสถานศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

ด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารวิชาการงานเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งกระจายอำนาจในการบริหารจัดการให้สถานศึกษามากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาได้ดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัวรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหาร และการจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชนท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพโดยกำหนดขอบข่ายงานดังนี้(กระทรวงศึกษาธิการ , 2546)

ขอบข่ายและภารกิจ

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเป็นการศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานสาระแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหา และ ความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพสถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจเป้าหมายคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยการมีส่วนร่วม ของทุกฝ่ายรวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ที่กำหนดใหม่ ในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยพยายามบูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่าง กลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม นำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอนและบริหารจัดการ การใช้หลักสูตรที่เหมาะสม มีการนิเทศการใช้หลักสูตร ติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้เป็นการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจความถนัดของผู้เรียนฝึกทักษะกระบวนการคิดการจัดการการเผชิญสถานการณ์การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหาการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและปฏิบัติจริงการส่งเสริมให้รักการอ่าน และใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องการผสมผสานความรู้ต่าง ๆ ให้สมดุล ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม ทั้งนี้โดยจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้และ จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอน แก่ครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตรเช่น นิเทศแบบเพื่อช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันหรือแบบอื่น ๆ ตามความเหมาะสมรวมทั้งส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูเพื่อพัฒนา

กระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

3. การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนเป็นการกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูจัดการวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาสาระการเรียนรู้หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผล การเรียนการสอนโดยเน้นการประเมินผลตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติและผลงานจัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการ และอื่นๆตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นการศึกษาวิเคราะห์ วิจัย การบริหาร การจัดการและพัฒนาการเรียนรู้ให้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยตลอดจนการเผยแพร่งานการวิจัย หรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและงานวิชาการ กับสถานศึกษา บุคคลรอบครัวองค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่น

5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เป็นการศึกษา วิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการ ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน จัดการเรียนการสอนและการพัฒนาด้าน วิชาการ ประสานความร่วมมือในการผลิตจัดทำ พัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อ การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานวิชาการกับ สถานศึกษา บุคคลรอบครัวองค์กร หน่วยงานและสถาบันการประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้เป็นการสำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา คุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นในเขตพื้นที่การศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา ไกล่เคียงจัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้แก่ครูสถานศึกษาอื่น บุคคลรอบครัวองค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียงจัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้พัฒนา แหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกันและส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน ในการ จัดกระบวนการเรียนรู้โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

7. การนิเทศการศึกษาเป็นการจัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอน ภายในสถานศึกษาดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลาย และ เหมาะสมกับสถานศึกษา ประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา ติดตามประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและ การเรียนการสอนของสถานศึกษา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศ การศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่าย การนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่ การศึกษา

8. การแนะแนวการศึกษาคือการจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการ และวิชาชีพ ภายในสถานศึกษาโดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน ดำเนินการแนะแนวการศึกษาโดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษาติดตามและประเมินผลการ จัดการระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษาประสานความร่วมมือและแลกเปลี่ยน เรียนรู้และประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษาทั้งภายในสถานศึกษา

จากการศึกษาขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ สรุปได้ว่า ด้านการบริหารวิชาการ คือ การบริหารงานในหน้าที่ของผู้บริหารเกี่ยวกับพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการ เรียนรู้ การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษาการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาการส่งเสริมความรู้ ทางวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กร อื่น รวมทั้งมีการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลครอบครัวองค์กร หน่วยงาน และ สถาบันอื่น ที่จัดการศึกษา

ด้านการบริหารงบประมาณ การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้น ความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้น ผลสัมฤทธิ์และการบริหาร งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดทําผลประโยชน์จากทรัพย์สิน ของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผล ให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน โดยกำหนดขอบข่ายงาน ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

ขอบข่ายและภารกิจ

1. การจัดทำและเสนอของบประมาณ

1.1 การวิเคราะห์และพัฒนานโยบายทางการศึกษาเป็นการวิเคราะห์ ทิศทางและยุทธศาสตร์ของหน่วยงานเหนือสถานศึกษา คือ เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติ แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ แผนปฏิบัติราชการของ กระทรวงศึกษาธิการและแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานศึกษาข้อตกลงผลการปฏิบัติงานและ เป้าหมายการให้บริการสาธารณะทุกระดับเพื่อให้บรรลุข้อตกลงที่สถานศึกษาทำกับเขตพื้นที่ การศึกษา วิเคราะห์ วิจัยการจัดและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาตามกรอบทิศทางของเขตพื้นที่ การศึกษาและตามความต้องการของสถานศึกษา เพื่อใช้ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบ ต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศให้เขตพื้นที่การศึกษาและสาธารณะ รับทราบ

1.2 การจัดทำแผนกลยุทธ์ หรือแผนพัฒนาการศึกษา ครู บุคลากรทางการ ศึกษา นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินทบทวนภารกิจ

จัดการศึกษาของสถานศึกษา และศึกษารายงานข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องโดยจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศเพื่อปรับปรุงและนำเสนอข้อความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษา เผยแพร่ประกาศต่อสาธารณชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง

1.3 การวิเคราะห์ความเหมาะสมการเสนอของงบประมาณ เป็นการจัดทำรายละเอียด แผนงบประมาณ แผนงาน โครงการให้มีความเชื่อมโยงกับผลผลิตและผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษา พร้อมกับวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของแผนงานโครงการเมื่อเขตพื้นที่การศึกษาแจ้งนโยบาย แผนพัฒนามาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการจัดตั้งงบประมาณให้สถานศึกษาดำเนินการ

2. การจัดสรรงบประมาณ

2.1 การจัดสรรงบประมาณภายในสถานศึกษา คือการจัดซื้อทำตกลงบริการผลผลิตของสถานศึกษากับเขตพื้นที่การศึกษา เมื่อได้รับงบประมาณศึกษาข้อมูลการจัดสรรงบประมาณ ตรวจสอบกรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับ วิเคราะห์กิจกรรมตามภารกิจงาน กำหนดให้เป็นไปตามกรอบวงเงินงบประมาณที่ได้รับ และวงเงินนอกงบประมาณตามแผนระดมทรัพยากรปรับปรุงกรอบงบประมาณรายจ่าย จัดทำรายละเอียดแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ นำเสนอแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ และร่างข้อตกลงผลผลิต

2.2 การเบิกจ่ายและการอนุมัติงบประมาณ เป็นการจัดทำแผนการใช้งบประมาณราย ไตรมาสโดยกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานรายเดือนให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ แล้วสรุปแยกเป็นรายไตรมาสเป็น งบบุคลากร งบอุดหนุน งบลงทุน และงบดำเนินการ แผนการใช้งบประมาณวงเงินรวมเพื่อขออนุมัติเงินประจำงวด เบิกจ่ายงบประมาณประเภทต่าง ๆ ให้เป็นไปตาม แผนปฏิบัติการประจำปี และอนุมัติการใช้งบประมาณของสถานศึกษาตามประเภทและรายการตามที่ได้รับงบประมาณ

3. การตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล การรายงานผลการใช้เงิน

3.1 การโอนเงินงบประมาณ คือ การโอนเงินไปตามขั้นตอนและวิธีการที่กระทรวง การคลังกำหนด การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน

3.2 การประเมินผลค่าใช้จ่ายและผลการดำเนินงาน เป็นการกำหนดปัจจัยหลักความสำเร็จ และตัวชี้วัดของสถานศึกษา กำหนดข้อตกลงลงการให้บริการ ผลผลิตของสถานศึกษา สร้างเครื่องมือเพื่อการประเมินผล ผลผลิตตามตัวชี้วัดความสำเร็จกำหนดไว้ตามข้อตกลงการให้ บริการผลผลิตของสถานศึกษา ประเมินแผนกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา รายงานผลการประเมินต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและเขตพื้นที่การศึกษา การระดม ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา และการจัดการทรัพยากร

4. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

4.1 การจัดการทรัพยากร คือการประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานภายในสถานศึกษา และ สถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาทราบรายการสินทรัพย์ของสถานศึกษาเพื่อใช้ทรัพยากรร่วมกัน วางระบบการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพร่วมกับบุคคลและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน สนับสนุนให้บุคลากร และสถานศึกษาร่วมมือกันใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อ กระบวนการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

4.2 การระดมทรัพยากร เป็นการศึกษาวិเคราะห์กิจกรรมและภารกิจ งานโครงการ ตามกรอบประมาณการ สํารวจข้อมูลนักเรียนที่มีความต้องการได้รับการสนับสนุนทุนการศึกษา ศึกษาวิเคราะห์แหล่งทรัพยากร บุคคล หน่วยงาน องค์กร และท้องถิ่นที่มีศักยภาพให้การสนับสนุน การจัดการศึกษา ตลอดจนติดต่อประสานความร่วมมืออย่างเป็นรูปธรรม

4.3 การจัดการรายได้และผลประโยชน์ คือ การวิเคราะห์ศักยภาพของสถานศึกษาที่ ดำเนินการจัดการรายได้และสินทรัพย์ในวันที่จะนำมาซึ่งรายได้และผลประโยชน์ของสถานศึกษา เพื่อจัดทำทะเบียนข้อมูล จัดทำแนวปฏิบัติหรือระเบียบของสถานศึกษาเพื่อจัดการรายได้และบริหาร รายได้และผลประโยชน์ตามแต่ละสภาพของสถานศึกษาโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องและจัดการรายได้และผลประโยชน์ และจัดทำทะเบียนคุม เก็บรักษาเงินและเบิกจ่ายเงิน

4.4 กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา เป็นการสำรวจประเภทกองทุน และจัดทำข้อมูล ยอดวงเงินและหลักเกณฑ์แต่ละกองทุน สํารวจความต้องการของนักเรียนและคัดเลือกเสนอให้กู้ยืมตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ประสานการกู้ยืมกับหน่วยปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง สร้างความตระหนักแก่ผู้กู้ยืม ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงาน

4.5 กองทุนสวัสดิการเพื่อการศึกษา เป็นการจักระบบสวัสดิการเพื่อการศึกษาของ สถานศึกษาให้สอดคล้องและเป็นไปตามกฎหมายทั้งการจัดหาและการใช้สวัสดิการเพื่อการศึกษาวางระเบียบการใช้เงินสวัสดิการดำเนินการจัดสวัสดิการให้เป็นไปตามระเบียบ กำกับติดตาม ตรวจสอบให้เป็นไปตามระเบียบ

5. การบริหารการเงิน

การเบิกเงินจากคลัง การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การจ่ายเงิน การนำส่งเงิน การโอนเงิน การกั้นเงินเบิกเหลื่อมปีให้เป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

6. การบริหารการบัญชี

6.1 การจัดทำบัญชีการเงิน เช่น ตั้งยอดบัญชีระหว่างงบประมาณทั้งการตั้งยอด ภายหลังการปิดบัญชีงบประมาณปีก่อน และการตั้งยอดบัญชีสินทรัพย์เป็นบัญชีวัสดุ และบัญชี สินทรัพย์หมุนเวียน พร้อมทั้งจัดทำใบสำคัญการลงบัญชีทั่วไปโดยใช้จำนวนเงินตามรายการหลัง

การปรับปรุง บันทึกเปิดบัญชีคงค้าง บันทึกบัญชีประจำวันให้ครอบคลุมการรับเงินงบประมาณ การรับรายได้จากการขายสินค้าหรือการให้บริการ การรับเงินรายได้ การจ่ายเงินงบประมาณ การจ่ายเงินงบประมาณให้ยืมการจ่ายเงินนอกงบประมาณให้ยืมการซื้อวัสดุหรือสินค้าคงเหลือ เงินเดือนจ่าย เงินมัดจำและค่าปรับ รายได้จากเงินกู้ของรัฐ สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน การรับเงินบริจาค การรับเงินรายได้แผ่นดิน การถอนเงินรายได้แผ่นดิน การเบิกเงินงบประมาณแทนกัน การจ่ายเงิน ให้หน่วยงาน สรุปรายการบันทึกบัญชีทุกวันทำการสรุปรายการรับหรือจ่ายเงินผ่านไป บัญชี แยกประเภทเงินสด เงินฝากธนาคาร และเงินฝากคลังสำหรับรายการอื่นและรายการในสมุดรายวัน ปรับปรุงบัญชี เมื่อสิ้นปีงบประมาณโดยปรับรายการบัญชีรายได้จากงบประมาณค้างรับ ปิดบัญชีรายได้และค่าใช้จ่าย ตรวจสอบความถูกต้องของตัวเงินสดและเงินฝากธนาคารตามรายงานคงเหลือประจำวัน และงบทวิสัยยอดฝากธนาคาร ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องของบัญชีแยกประเภททั่วไปและการตรวจสอบความถูกต้องของบัญชีย่อยและทะเบียน และแก้ไขข้อผิดพลาดจากการบันทึกรายการผิดบัญชี

6.2 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน คือ การจัดทำรายงานประจำเดือนส่งหน่วยงานต้นสังกัดสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และกรมบัญชีกลางภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไปโดยจัดทำรายงานรายได้แผ่นดินรายงานรายได้และค่าใช้จ่ายรายงานเงินประจำงวด รายงานประจำปีงบแสดงฐานะการเงิน งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน งบกระแสเงินสด จัดทำเหตุประกอบ งบการเงินและจัดส่งรายงานประจำปีให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานผ่านเขตพื้นที่ การศึกษา และจัดส่งสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน

7. การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

7.1 จัดทำระบบฐานข้อมูลสินทรัพย์ของสถานศึกษา คือการตั้งคณะกรรมการหรือ บุคลากรขึ้นสำรวจวัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ดิน อาคาร และสิ่งก่อสร้างทั้งหมดเพื่อทราบสภาพการใช้งาน จัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินที่เป็นวัสดุ ครุภัณฑ์ให้เป็นปัจจุบันจดทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุสำหรับ ที่ดิน อาคาร และสิ่งก่อสร้างในกรณีที่ยังไม่ได้ดำเนินการ จัดทำระเบียบการใช้ทรัพย์สินที่เกิดจากการจัดหาของสถานศึกษา

7.2 การจัดหาพัสดุ คือการวิเคราะห์แผนงาน งาน/ โครงการ ที่จัดทำกรอบรายจ่าย ล่วงหน้าระยะปานกลางเพื่อตรวจดูกิจกรรมที่ต้องพัสดุที่ยังไม่มีตามทะเบียนคุมทรัพย์สิน และเป็นไปตามเกณฑ์ตามมาตรฐานกลาง จัดทำแผนระยะปานกลางและจัดหาพัสดุทั้งในส่วนที่สถานศึกษาจัดหาและที่ร่วมมือกับสถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่นจัดหา

7.3 การกำหนดแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะและจัดซื้อจัดจ้าง คือการจัดทำเอกสารแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ สิ่งก่อสร้าง ตรวจสอบงบประมาณ รายละเอียด เกณฑ์คุณลักษณะเฉพาะประกาศ จ่ายและแบบรูปรายการหรือคุณ

ลักษณะเฉพาะ พิจารณาของโดยคณะกรรมการจัดทำสัญญา

7.4 การควบคุม บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ เป็นการจัดทำทะเบียนคุมทรัพย์สินให้ เป็นปัจจุบัน กำหนดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ทรัพย์สินกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบใน การจัดเก็บควบคุม และเบิกจ่าย ตรวจสอบสภาพและบำรุงรักษาและซ่อมแซมทั้งก่อนและหลังการใช้งาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

จากการศึกษาขอบข่ายการบริหารงบประมาณ สรุปได้ว่า การบริหารงบประมาณ คือ การบริหารงานในหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการการจัดทำและเสนอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล การรายงานผลการใช้เงิน การระดม ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารการบัญชี การบริหารพัสดุ และสินทรัพย์

ด้านการบริหารงานบุคคล การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษา สามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคล ให้เกิดความคล่องตัว อีสรภายใต้กฎหมาย ระเบียบ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับ การพัฒนามีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติมีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยกำหนด ขอบข่าย ภารกิจงานดำเนินงาน มีดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

ขอบข่ายและภารกิจ

1. การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง

1.1 การวิเคราะห์และวางแผนอัตรากำลังคน คือ การวิเคราะห์ภารกิจและประเมิน สภาพความต้องการกำลังคนกับภารกิจของสถานศึกษาจัดทำแผนอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนดนำเสนอแผนอัตรากำลังเพื่อขอความเห็นชอบต่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา และนำแผนอัตรากำลังของสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ

1.2 การกำหนดตำแหน่ง สถานศึกษาจัดทำภาระงานสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษารวมทั้งนำแผนอัตรากำลังมากำหนดตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อนำเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา และหรือ ก.ค.ศ. แล้วแต่กรณีพิจารณาอนุมัติ

1.3 การขอเลื่อนตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาและวิทยฐานะของข้าราชการครู แนวทางการปฏิบัติ คือ สถานศึกษาขอปรับปรุงการกำหนดตำแหน่งขอเลื่อนวิทยฐานะขอเปลี่ยนและขอกำหนดตำแหน่งเพิ่มประเมินเพื่อขอเลื่อนวิทยฐานะ

2. การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง

2.1 ดำเนินการสรรหาเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาที่ได้รับมอบอำนาจจาก อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา เช่น การสอบแข่งขัน การสอบคัดเลือกและการคัดเลือกในกรณีจำเป็น มีเหตุพิเศษในตำแหน่งครูผู้ช่วย ครู และบุคลากรทางการศึกษาอื่นในสถานศึกษา ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด

2.2 การจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว เช่น การจ้างลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราว โดยใช้เงินงบประมาณให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลัง หรือ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

2.3 การแต่งตั้ง ย้าย โอนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เช่น การย้าย ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา หรือเขตพื้นที่การศึกษาอื่น

2.4 การบรรจุกลับเข้ารับราชการ การบรรจุกลับเข้ารับราชการตามกฎหมาย ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กรณีออกจากราชการ สั่งบรรจุ และแต่งตั้ง

2.5 การรักษาราชการแทนและรักษาการในตำแหน่ง กรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองผู้อำนวยการสถานศึกษา รักษาการแทน

3. การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ

3.1 การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนาก่อนมอบหมายการปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการสถานศึกษาดำเนินการปฐมนิเทศแก่ผู้ที่ได้รับการสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง เป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา แจ้งภาระงาน มาตรฐานคุณภาพงาน มาตรฐานวิชาชีพ จรรยาบรรณวิชาชีพ เกณฑ์การประเมินผลงานแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ก่อนมีการมอบหมายหน้าที่ให้ปฏิบัติงานดำเนินการติดตามประเมินผลและจัดให้มีการพัฒนาตามความเหมาะสมและต่อเนื่อง

3.2 การเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เช่น การเลื่อนขั้นเงินเดือนกรณีปกติและกรณีพิเศษ กรณีเลื่อนขั้นเงินเดือนกรณีพิเศษ แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ถึงแก่ความตายอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ให้อย่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. รายงานการส่งเลื่อนและไม่เลื่อนขั้นเงินเดือน

3.3 การเพิ่มค่าจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวเป็นการเพิ่มค่าจ้างลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราวโดยใช้เงินงบประมาณ หรือใช้เงินรายได้ของสถานศึกษาภายใต้หลักเกณฑ์และวิธีการที่สถานศึกษากำหนด

3.4 การดำเนินการเกี่ยวกับบัญชีถือจ่ายเงินเดือน คือการดำเนินการตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

3.5 เงินวิทยฐานะและค่าตอบแทนอื่นตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

3.6 งานทะเบียนประวัติ เช่นการจัดทำและเก็บรักษาทะเบียนประวัติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และลูกจ้าง การแก้ไข วัน เดือน ปี เกิด ของข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษาและลูกจ้าง

3.7 งานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ได้แก่ การตรวจสอบผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนสมควร ได้รับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ และจัดทาสหะเบียนผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

3.8 การขอมิบัติประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ

3.9 งานขอหนังสือรับรอง ได้แก่ การออกหนังสือรับรองประเภทต่าง ๆ เช่น การขออนุญาตให้ข้าราชการไปต่างประเทศ การขออนุญาตลาอุปสมบทงานขอพระราชทานเพลิงศพ การลาศึกษาต่อ การยกย่องเชิดชูเกียรติและให้ได้รับเงินวิทยพัฒน์ การจัดสวัสดิการและดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่เกี่ยวข้อง

4. วินัยและการรักษาวินัย การดำเนินการกรณีความผิดวินัยไม่ร้ายแรง กรณีความผิด วินัยร้ายแรง การอุทธรณ์ การร้องทุกข์ การเสริมสร้างและการป้องกันการกระทำผิดวินัย

5. งานออกจากราชการ เช่น การลาออกจากราชการ การให้ออกจากราชการ กรณีไม่พ้น ทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือไม่ผ่านการเตรียมความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้ม ต่ำกว่าเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด การให้ออกจากราชการไว้ก่อน การให้ออกจากราชการเพราะเหตุรับราชการนานหรือเหตุทดแทน เป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

จากการศึกษาขอบข่ายการบริหารงานบุคคล สรุปได้ว่า การบริหารงานบุคคล คือ การบริหารงานในหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับ การวางแผนอัตราและกำหนดตำแหน่ง การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ วินัย การรักษาวินัย และงานออกจากราชการ

ด้านการบริหารทั่วไป การบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการบริหารงาน อื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกระดับแบบมุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและ การจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

โดยชอบด้วยงาน บริหารทั่วไปของสถานศึกษา มีดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

ขอบข่ายและภารกิจ

1. การดำเนินงานธุรการ เป็นการศึกษาวិเคราะห์สภาพงานธุรการของสถานศึกษา และ ระเบียบ กฎหมาย แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง วางแผนออกแบบระบบงานธุรการ จัดบุคลากร รับผิดชอบ และพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถ ในการปฏิบัติงานธุรการตามระบบที่กำหนดไว้ ดำเนินการ งานธุรการตามระบบที่กำหนดไว้ โดยยึดหลักความถูกต้อง รวดเร็ว ประหยัด และคุ้มค่า และติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงงานธุรการให้มีประสิทธิภาพ
2. งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น การรวบรวมประมวล วิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลที่จะใช้ในการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สนับสนุน ข้อมูล รับทราบหรือดำเนินการตามมติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการจัด ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำรายงานการประชุมและแจ้งมติที่ประชุมให้ผู้ ที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบประสานการดำเนินการตามมติการประชุม
3. งานพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ เช่น การสำรวจระบบเครือข่ายข้อมูล สารสนเทศ จัดทำทะเบียน ระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษา พัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบระบบ เครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ จัดระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเชื่อมโยงกับสถานศึกษาอื่น เขตพื้นที่ การศึกษา และส่วนกลาง การเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหาร การบริการและการ ประชาสัมพันธ์ การประเมินและประสานงานระบบเครือข่ายข้อมูลข่าวสารสารสนเทศ และ ปรับปรุง พัฒนา
4. การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา เช่น การจัดให้มีระบบการ ประสานงาน และเครือข่ายการศึกษา พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาเครือข่าย การศึกษา ประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาเพื่อแสวงหาความร่วมมือความช่วยเหลือ สนับสนุนงาน การศึกษาของสถานศึกษาเผยแพร่ข้อมูลกำหนดแผนโครงการหรือกิจกรรมเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้ความร่วมมือและสนับสนุนทางวิชาการแก่เครือข่ายการศึกษาของสถานศึกษาและเขตพื้นที่ การศึกษาอย่างต่อเนื่อง
5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร เช่น การจัดระบบการบริหาร วางแผน ออกแบบการจัดระบบโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการภายใน ระบบการทำงานและการบริหารงาน ของสถานศึกษา และการพัฒนาองค์กร มีการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดแนวทางการพัฒนาองค์กร ให้ครอบคลุมโครงสร้าง ภารกิจ บุคลากร เทคโนโลยีดำเนินการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ ความสามารถที่เหมาะสมนำผลการประเมินไปในการปรับปรุงพัฒนาองค์กรและกระบวนการ ปฏิบัติงานให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

6. งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เช่น สํารวจข้อมูลด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา วางแผน กำหนดนโยบายและแนวทางการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาใช้ในการบริหารและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาการผลิตการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ติดตามประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้

7. การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป เช่น การสำรวจปัญหาความต้องการจำเป็นด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป จัดระบบส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวก จัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยีที่เหมาะสม ติดตาม ประเมินผลการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของบุคลากร นำผลการประเมิน มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ ให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัวและมีประสิทธิภาพ

8. การบริหารจัดการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม เช่น กำหนดแนวทางวางแผน การบริหารจัดการอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อม บำรุง ดูแลและพัฒนาอาคารสถานที่ และติดตามและตรวจสอบการใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดคุ้มค่าและเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้ สรุป ประเมินผลและรายงานการใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

9. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน เช่น ประสานงานกับชุมชนและท้องถิ่นในการสำรวจข้อมูล จำนวนนักเรียนที่จะเข้ารับบริการทางการศึกษาในเขตบริการของสถานศึกษา จัดทำสำมะโนผู้เรียน ที่จะเข้ารับบริการทางการศึกษาของสถานศึกษา จัดระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อให้สามารถนำข้อมูลมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเสนอข้อมูลสารสนเทศให้เขตพื้นที่การศึกษารับทราบ

10. การรับนักเรียนสถานศึกษาประสานงานการดำเนินการแบ่งเขตพื้นที่บริการ การศึกษาร่วมกันและเสนอข้อตกลงให้เขตพื้นที่การศึกษาเห็นชอบ กำหนดแผนการรับนักเรียนของสถานศึกษา โดยประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการรับนักเรียนตามแผนที่กำหนด ร่วมมือกับองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนในการติดตามช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา ประเมินผลและรายงานผลการรับเด็กเข้าเรียนให้เขตพื้นที่การศึกษารับทราบ

11. การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย เช่น การสำรวจความต้องการในการเข้ารับบริการการศึกษาทุกระดับทั้งในระบบ นอก ระบบ และอัธยาศัยกำหนดแนวทางและความเชื่อมโยงในการจัดและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่นที่สอดคล้องกับ แนวทางของเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการจัดการศึกษาใน

รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบ ตามความเหมาะสมและศักยภาพของสถานศึกษา ประสาน เชื่อมโยงประสานความร่วมมือและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา ของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา ติดตามประเมินผล มีการประสานงาน การจัดการ ศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย เพื่อปรับปรุงแก้ไขพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ ต่อไป

12. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

13. การส่งเสริมกิจการนักเรียน เช่น การวางแผนกำหนดแนวทางการส่งเสริมการจัด กิจกรรมนักเรียนของสถานศึกษาโดยสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนการ ดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียนและส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม อย่าง หลากหลายตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จาก ประสบการณ์จริง

14. การประชาสัมพันธ์ เช่น การศึกษาความต้องการในการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูล และ ผลงานของสถานศึกษารวมทั้งความต้องการในการได้รับข่าวสารข้อมูลทางการศึกษาของ ชุมชน วางแผนการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน องค์กร สถาบัน และสื่อมวลชนในท้องถิ่น

15. การส่งเสริมสนับสนุนและประสานจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร และ หน่วยงานอื่น เช่น กำหนดแนวทางการส่งเสริมสนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กรและหน่วยงานอื่น ให้คำปรึกษา แนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือ ในการจัดการศึกษาร่วมกับบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

16. งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น

17. การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน เช่น วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา ตาม โครงสร้างและภารกิจสถานศึกษา วิเคราะห์ความเสี่ยงของการดำเนินงาน กำหนดปัจจัยเสี่ยง และ จัดลำดับความเสี่ยงมาตรการในการป้องกันความเสี่ยงในการดำเนินงานของสถานศึกษาวางแผน การจัดระบบการควบคุมภายในสถานศึกษา ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายนำมามาตรการป้องกัน ความ เสี่ยงไปใช้ในการควบคุม ตามภารกิจดำเนินการควบคุมตามหลักเกณฑ์มาตรการและวิธีการที่ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินกำหนด ประเมินผลการดำเนินการควบคุมภายในตามมาตรการที่กำหนด และปรับปรุงให้เหมาะสม รายงานผลการประเมินการควบคุมภายใน

18. งานบริการสาธารณะ เช่น จัดให้มีระบบการบริการสาธารณะ จัดระบบข่าวสาร ข้อมูล ของของสถานศึกษาเพื่อให้บริการต่อสาธารณะ ข้อมูล ข่าวสาร และบริการอื่น ๆ แก่ สาธารณชน ตามความเหมาะสมศักยภาพของสถานศึกษา พัฒนาระบบการให้บริการแก่สาธารณะให้ มีประสิทธิภาพเกิดความพึงพอใจต่อผู้มารับบริการประเมินความพึงพอใจงานบริการสาธารณะจาก ผู้มาขอรับบริการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาระบบงานบริการสาธารณะ

19. งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น เช่น จัดให้มีบุคลากร รับผิดชอบงานตามความเหมาะสม และศักยภาพของผู้ปฏิบัติงาน ให้ผู้ที่รับผิดชอบงานวางแผนการปฏิบัติงาน และดำเนินงานให้เสร็จสิ้นตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย กำกับ ติดตาม การดำเนินงานของผู้ที่ได้รับมอบหมาย ประเมินผล การปฏิบัติงานของผู้ที่ได้รับมอบหมาย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

จากการศึกษาขอบข่ายการบริหารงานทั่วไป สรุปได้ว่า การบริหารงานในหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานธุรการ งานเลขานุการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การประสานงาน และพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร งานเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป การบริหาร จัดการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การจัดทำสำมะโนผู้ ้เรียน การรับนักเรียน การส่งเสริมและ ประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย การระดมทรัพยากรเพื่อ การศึกษา การส่งเสริมกิจการนักเรียน การประชาสัมพันธ์ การส่งเสริมสนับสนุนและประสานจัด การศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร และหน่วยงานอื่น การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงานงานบริการสาธารณะ งานประสานราชการกับ เขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น และงานที่ไม่ได้ ระบุไว้ในงานอื่น

2.3 หลักพุทธธรรมในการบริหารสถานศึกษา

2.3.1 ความหมายของหลักพุทธธรรม

พระพุทธศาสนามองการศึกษาเป็นพื้นฐานของการพัฒนาชีวิตมนุษย์ ดังนั้นจึงมีหลักธรรมคำสอนที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ไว้มากมายทั้งนี้เพื่อแก้ไขปัญหาและสั่งสอนมนุษย์ให้ประพฤติปฏิบัติตนตั้งมั่นอยู่ในความดีซึ่งหลักพุทธธรรมเป็นการดำเนินไปตามความเป็นจริงที่ต้องการให้พุทธบริษัทสำเร็จประโยชน์ตั้งแต่เบื้องต้นจนถึงจุดหมายสูงสุดคือ พระนิพพาน ด้วยเหตุนี้ จึงมีผู้ให้ความหมายของหลักพุทธธรรมไว้ ดังนี้

พระครูวิจิตรธรรมโชติ (2549, น.8) ได้ให้ความหมายของพุทธธรรมไว้ว่า พุทธธรรมเป็นธรรมที่เป็นอุปกรณ์เปรียบเหมือนยานพาหนะ เป็นธรรมที่คงตัวและปรับได้ เป็นกุศลธรรมและอกุศลธรรม ซึ่งธรรมะตามที่ได้ศึกษามาแล้วมีความหมายว่า เป็นธรรมชาติหรือเป็นสิ่งที่มันมีอยู่ในตัวของแต่ละคน เมื่อครั้งพระพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมหรือเข้าถึงหลักธรรมชาติแล้ว พระองค์ก็ทรงนำกฎของธรรมชาติมาตีแผ่ให้เห็นสภาพที่เป็นจริง

เพ็ญภา พิลิก (2556, น.11) ได้ให้ความหมายของพุทธธรรมว่า พุทธธรรมหมายถึงหลักธรรมที่มีความสำคัญและมีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันของคนเราทุกคนที่สั่งสอนให้คนเราประพฤติปฏิบัติชอบและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ตามความเหมาะสมขึ้นอยู่กับบุคคลและสถานการณ์เพื่อให้สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและสร้างความสงบสุขในสังคม

บรรยวสัถ์ ผางคำ (2550, น.40) ได้ให้ความหมายของพุทธธรรมว่า พุทธธรรม คือ คำสั่งสอนของ สมเด็จพระสัมมาสัมมาพุทธเจ้า ซึ่งเป็นสัจธรรมที่ทรงค้นพบด้วยพระองค์เอง เป็นที่ ทรงคุณค่าและเป็นหน้าที่ที่พึงประพฤติปฏิบัติเพื่อขจัดความชั่วร้ายทั้งปวงโดยการเสริมสร้างความดี ให้เกิดขึ้นกับผู้นำไปปฏิบัติ เพื่อประโยชน์สุขและหลุดพ้นจากความทุกข์ได้อย่างแท้จริง

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) (2554, น.6-10) ได้ให้ความหมายของ 1. พุทธ ธรรมเป็นธรรมของพระพุทธเจ้า พระคุณสมบัติของพระพุทธเจ้าใน คัมภีร์มหานิทเทส ระบุไว้ว่า กายกรรมทุกอย่างของพระพุทธเจ้าเป็นไปตามพระญาณ (จะทำอะไร ทำด้วย ปัญญาและด้วยความรู้ ความเข้าใจ) วาจากรรมทุกอย่าง เป็นไปตามพระญาณ มโนกรรมทุกอย่างเป็นไปตามพระญาณทรงมี พระญาณ ไม่ติดขัดในอดีต ทรงมีพระญาณ ไม่ติดขัดในปัจจุบัน 2.ธรรมที่ทำให้เป็นพระพุทธเจ้า คือ บารมี ๑ ซึ่งประกอบด้วย ทาน ศีล เนกขัมมะ ปัญญา วิริยะ ขันติ สัจจะ อธิษฐาน เมตตา และอุเบกขา 3. ธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้ เช่น สติปัฏฐาน ๔ (กายนุปัสสนา เวทนูปัสสนา จิตตานุ ปัสสนา ธัมมานุปัสสนา) มรรคมีองค์ ๘ (สัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ สัมมาวายามะ สัมมาสติ สัมมาสมาธิ) ขันธ ๕ (รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ) ปัจจัย ๒๔ (ลักษณะหรืออาการแห่งความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งทั้งหลาย ที่สิ่งหนึ่ง หรือสภาวะธรรมอย่างหนึ่งเป็น องค์ประกอบที่ช่วยเอื้อ เกื้อหนุนค้ำจุน เป็นเหตุหรือเป็นเงื่อนไขให้สิ่งอื่นหรือสภาวะธรรมอย่างอื่น เกิดขึ้น คงอยู่ หรือเป็นไปอย่างใดอย่างหนึ่ง) เป็นต้น

สรุปได้ว่า พุทธธรรม หมายถึง หลักธรรมที่พระพุทธเจ้าได้ทรงค้นพบ และได้สั่งสอน เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเป็นจริงของเหตุและปัจจัย และให้นำไปประพฤติปฏิบัติ พัฒนากาย จิตใจ สติปัญญา ให้รู้เท่าทันสภาวะธรรมชาติของสิ่งต่างๆ อันจะนำไปสู่หนทางแห่งการประสบความสำเร็จ เบื้องต้นในชีวิตและการหลุดพ้นจากความทุกข์

2.2.2 ความสำคัญของหลักพุทธธรรม

พระมหาจรรยา สุทธิญาณ (2538) กล่าวถึงความสำคัญของหลักพุทธธรรมว่า การ นำพุทธธรรมมาขึ้นนำการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข ตามนัยแห่งมาตรา ๖ ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ (แก้ไข เพิ่มเติม) ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๔๕ นั้น จะต้องคำนึงถึงความเป็นมนุษย์ วิถีชีวิต สุขภาพกาย สุขภาพจิต และคุณภาพชีวิตที่ดีของมนุษย์ในด้านต่างๆ เป็นสำคัญเป็นศูนย์กลางในการดำเนินการเรื่องอื่น ที่ เกี่ยวข้องกับกระบวนการพัฒนา ส่งเสริมมนุษย์ให้มีชีวิตอย่างเป็นสุข สงบ และร่มเย็น การที่จะใช้ พุทธธรรมนำการศึกษาอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพจะต้องทำความเข้าใจประเด็นเหล่านี้กันอย่าง ถ่องแท้ คือ

1. ศึกษาทำความเข้าใจพุทธธรรมอย่างถ่องแท้ทุกแง่มุม จนสามารถค้นพบ

วิถีทางและวิธีการที่จะมาใช้กับชีวิตและเรื่องราวอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตอย่างถูกต้อง

2. การปฏิรูปการศึกษาควรดำเนินการโดยใช้หลักแห่งอริยสัจสี่และปฏิจจสมุปบาท เป็นแสงสว่างนำทางเพื่อจะได้รู้ปัญหาต่างๆ ทางการศึกษาชัดเจนถูกต้องตามความเป็นจริงว่าอะไรคือปัญหา อะไรคือวิกฤต อะไรคือที่มาของปัญหา วิกฤตแก้ไขได้หรือไม่ ถ้าแก้ไข จะแก้ไขอย่างไร แก้ไขทั้งหมดหรือเป็นบางจุด อะไรคือโอกาส อะไรต้องแก้ไขในระยะสั้น อะไรต้อง แก้ไขในระยะยาว อะไรปล่อยให้ดำรงอยู่อย่างเดิม อะไรควรส่งเสริม อะไรควรรักษา อะไรควร ปรับปรุงพัฒนา แล้วหาทาง ดำเนินการอย่างถูกต้อง ทั้งนี้เรื่องที่จะดำเนินการทุกเรื่องต้องจริงแท้ๆ มิใช่ทำไปโดยการคาดคะเน หรือลอกเลียนแบบของใครที่ไหน เพราะสภาพชีวิตของมนุษย์ในแต่ละ ท้องถิ่น แต่ละส่วนของ ประเทศของโลกล้วนแตกต่างกัน หากการดำเนินการใดๆ เป็นไปโดยใช้ มาตรฐานเดียวกันทั้งหมด แทนที่จะเป็นการจัดเรื่องราวต่างๆ อย่างถ่องแท้เสียก่อนจึงลงมือดำเนินการ

3. การศึกษาที่มุ่งพัฒนามนุษย์รอบด้านหรือองค์รวม ในเบื้องต้นควรจะต้องให้ การศึกษาขั้นพื้นฐานที่ทุกคน ทุกสาขาวิชาต้องศึกษาต่อเนื่อง เพิ่มขึ้น ละเอียดลึกซึ่งขึ้นตามลำดับ คือ เรื่องของชีวิตคืออะไร เกิดมาทำไม เกิดขึ้นได้อย่างไร ชีวิตที่สมบูรณ์เป็นอย่างไร จะมีได้โดยวิธีใดจะมีความสัมพันธ์ปฏิสัมพันธ์กับชีวิตอื่นๆ และธรรมชาติรอบๆ ตัวได้อย่างไร จะวางระบบ ความสัมพันธ์ที่ดีได้อย่างไรจึงจะท าให้ความสัมพันธ์นั้นๆ เป็นความสัมพันธ์เพื่อความ เป็นมนุษย์ที่ สมบูรณ์ยิ่งขึ้นไป มิใช่เป็นความสัมพันธ์การศึกษาเพื่อแก้ปัญหาหลักกลายเป็นการศึกษาเพื่อสร้าง ปัญหาอย่างไม่รู้ตัว ผู้มีส่วนสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาทุกคนควรได้ทำความเข้าใจอย่างถ่องแท้และดำเนินการอย่างมี สติสัมปชัญญะ รู้เท่าทันที่ทำลายล้างผลาญเพื่อจะให้เข้าใจชีวิตในหลายๆ มิติ หลักพุทธธรรมอัน ประกอบด้วยเรื่องขั้น ๕ ธาตุ ๔ อายตนะภายใน ๖ อายตนะภายนอก ๖ ผัสสะ ๖ วิญญาณ ๖ เวทนา ๖ ปรากฏการณ์แห่งกายจิต นาม รูป ควรจะได้รับการศึกษาอย่างลึกซึ้งอย่าง ต่อเนื่องตลอดเวลา โดยใช้เนื้อหาต้นลึกหนักเบา ตามความเหมาะสมแห่งวัยและผู้เรียน โดยใช้ปรากฏการณ์ชีวิตและสังคมมา เป็นตัวอย่างในการอธิบายซึ่งเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาอย่างเพียงพอต่อการ นำมาเป็นบทเรียนชีวิต

4. ทำความเข้าใจให้ถ่องแท้เรื่อง กิเลส โทษของกิเลส ชีวิตที่ถูกละเลยของกิเลส ปิดบังให้เดินหลงไปในทางผิดชีวิตที่ถูกเพลิงกิเลสเผาอย่างเจ็บปวดดิ้นรนความสุขที่เกิดจากการ ตอบสนองกิเลสเป็นความสุขนความสูญเสียความเป็น มนุษย์สูญเสียพลังงานสูญเสีย ทรัพยากรธรรมชาติ สูญเสียความสมดุล สารพัดจะสูญเสีย ชีวิตที่ไม่มีกิเลสควบคุมครอบงำความสุข แท้ที่เกิดจากจิตที่ว่างจากกิเลสแผดเผา เป็นความสงบเย็นไม่ก่อให้เกิดความสูญเสียทำลายแต่เป็นการ ส่งเสริมเพิ่มพูนพัฒนารอบด้าน และชี้ให้เห็นว่าธรรมะเป็นธรรมชาติฝ่ายดีที่พระพุทธเจ้าทรงค้นพบ แล้วนำมาเผยแผ่ให้มนุษย์ได้นำมาใช้ป้องกันกิเลส ธรรมะคือ ความถูกต้อง ความดีความงาม ทาง แห่งความเจริญรุ่งเรืองที่คอยดูแลชีวิตให้ปลอดภัยเป็นเส้นทางที่เดินไปในทุกย่างก้าว

5. เพื่อให้มนุษย์เข้าใจถึงพฤติกรรมของมนุษย์ทั้งในด้านดีและด้านชั่วอย่างครบครัน ควรจะได้มีการศึกษาเรื่องของกรรมในแง่มุมต่างๆ ตามความสามารถของผู้เรียน โดยชี้ให้เห็นถึง รากฐานแห่งการกระทำชั่วด้วยกุศมูล ๓ คือ อโลภะ อโทสะ โมหะ และอกุศมูล ๓ คือ โลภะ โทสะ โมหะ พฤติกรรมของมนุษย์ที่แสดงออกต่อกันอย่างสร้างสรรค์หรือทำลาย ก็มาจาก รากฐาน แห่งกุศลและอกุศลทั้งนั้น จึงจำเป็นต้องศึกษากันอย่างเข้าใจสามารถวิเคราะห์เหตุการณ์ใน ชีวิต เศรษฐกิจ สังคม และปรากฏการณ์ต่างๆ รอบตัวได้ทุกวัน แล้วสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้อง

6. เพื่อเป็นการสร้างปรกาศที่แข็งแกร่งไม่ให้ชีวิตล้าลิกไปในอารมณ์ ทั้งที่น่าพอใจ และไม่น่าพอใจ หรือมีความฉลาดในอารมณ์ทั้งปวง การศึกษาและปฏิบัติสติปัญญา ๔ อย่าง ขาบซึ่ง เห็นแจ้งประจักษ์เป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง เพื่อวางรากฐานให้ชีวิตมี พื้นฐาน ทนทานต่อการกระทบกระทั่งของอารมณ์ที่จรมามากมายอย่างไม่หวั่นไหว อันเป็นที่มาของปัญหาชีวิต เศรษฐกิจ สังคม และปัญหาร้อยแปดที่กำลังเผชิญอยู่ทุกวันนี้ สาเหตุสำคัญคือปรกาศ ชีวิตและ รากฐานชีวิต ไม่เข้มแข็งพอนั่นเอง ตรงนี้คือหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา

7. มีคำขวัญในการปฏิรูปการศึกษาที่พูดกันอย่างหนาหูว่า เก่ง ดี มีสุข แต่บาง คราว พอนำมาคิดอย่างลึกซึ้ง ยังมีหลายคนหวั่นไหวกับคำขวัญนี้ เพื่อให้คำขวัญนี้เป็นปรัชญา การศึกษาที่ ถูกทางควรใช้ไตรสิกขาและอริยมรรค ซึ่งมีองค์แปดมาเป็นแสงสว่างนำทาง ก็จะทำให้ได้ แนวคิด ทางการศึกษาบรรลุเป้าหมายและเกิดความสมบูรณ์แบบได้คือ ผู้ศึกษาจะได้ความเป็นมนุษย์ที่ สมบูรณ์ทั้งกายและจิตและประดับประดาไปด้วยธรรมะอื่นอย่างงดงาม

สรุปได้ว่า หลักพุทธธรรมมีความสำคัญต่อการนำมาใช้ปฏิบัติให้เป็นประโยชน์ในการ ดำเนินชีวิตจริงด้วยการพึ่งตนเองในการแก้ไขปัญหาชีวิต และถ้าได้ลงมือปฏิบัติจริงๆ ด้วยปัญญาจะ ทำให้รู้และเข้าใจว่าสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นเป็นไปตามกระแสแห่งเหตุปัจจัย

2.3.3 หลักพุทธธรรมสำหรับการบริหารสถานศึกษา

การที่ผู้บริหารนำหลักพุทธธรรมมาใช้ในการบริหารการศึกษา เป็นการสร้างความ เชื่อถือให้การยอมรับจากสังคม สร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้ได้บังคับบัญชาภายในสถานศึกษาในการที่ จะสร้างศรัทธาทำให้องค์กรต่างๆ ในสถานศึกษาขับเคลื่อนหรือพัฒนาไปในทิศทางที่ต้องการได้หลัก พุทธธรรมที่ผู้บริหารเลือกสรรและนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาในการปฏิบัติหน้าที่ส่งผล ต่อสมรรถนะที่สำคัญและจำเป็นของผู้บริหารสถานศึกษา การปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการ ศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด และสถานศึกษาเป็นฐานการผลิตทรัพยากร มนุษย์ที่สำคัญที่สุดในการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ และกฎหมายของ การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะบริหารโรงเรียนไปสู่คุณภาพอย่างมีมาตรฐานได้นั้นผู้บริหารควร เลือกการจัดการบริหารในรูปแบบใดที่ เหมาะสม มีแนวคิดวางกรอบแนวทางของการบริหารทั้งนี้ใน การนำหลักการมาบริหารเชิงพุทธเพื่อบูรณาการเป็นหลักในการบริหารสถานศึกษาผู้บริหารต้องทำให้

เกิดความเชื่อมโยงระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน ให้เป็นหนึ่งเดียวกันในที่นี้ผู้ศึกษามุ่งที่จะกล่าวถึงหลักคุณธรรมที่สอดคล้องกับหลักการบริหารที่ใช้ในการบริหารสถานศึกษา

นิรมล รอดไพ (2564) การบริหารจัดการศึกษานั้น “ผู้บริหาร” นับเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของการจัดการศึกษา ซึ่งถือได้ว่าเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อน การจัดการศึกษา อย่างแท้จริง ซึ่งสิ่งที่บุคคลทั่วไปมีความคาดหวังต่อการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา คือ การเป็น “ผู้บริหารมีคุณธรรม” และทั้งนี้แล้วผู้บริหารก็ต้องมีคุณสมบัติ รู้จักในบทบาทและปฏิบัติตามใน หน้าที่ของตนเองอย่างเต็มที่ เป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำมีวิสัยทัศน์ มีเหตุผลและความถูกต้อง เป็นนักคิด นักวิเคราะห์ มีเมตตาธรรม รอบรู้ ท าให้ผู้เรียนเป็นผู้มีคุณภาพในลักษณะ เก่ง ดี และมีความสุขทำให้ ครูมีคุณภาพในลักษณะ เก่ง ดี มีความสุข และท างานร่วมกับผู้อื่นได้นำไปสู่โรงเรียนและชุมชนมีคุณภาพสู่การพัฒนาที่ดีขึ้น ประกอบด้วย 1) พรหมวิหาร 4 2) อคติ 4 3) สังคหวัตถุ 4 4) อิทธิบาท 4 5) ทศพิธราชธรรม 10 ประการ 6) บารมี 6 7) ขันติโสรัจจะ 8) ธรรมโลกบาล 9) อริฐานธรรม 4 10) คหบดีธรรม 4 11) ราชสังคหวัตถุ 4 12) สติสัมปชัญญะ 13) อกุศลมูล 3 14) นิเวศน์ 5 15) เวสารัชชกรณะ 5 16) อริยทรัพย์ 7 17) สัมปรีชธรรม 7 18) คุณธรรมของผู้บริหาร 6 19) ยุติธรรม 5 20) ธรรมเครื่องให้ก้าวหน้า 7 21) ไตรสิกขา 22) พระพุทธโอวาท 3 23) ทุติยปาปณิกสูตร 24) อธิปไตย 3 และ 25) พละ หรือ พละ 5 เป็นหลักธรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำไปปฏิบัติ ซึ่งบทบาทหน้าที่ ของผู้บริหารสถานศึกษา มีภาวะผู้นำมีวิสัยทัศน์ มีเหตุผลและความถูกต้อง เป็นนักคิด นักวิเคราะห์ มีเมตตาธรรม รอบรู้นั้นบางบทบาทหน้าที่อาจจะสามารถนำหลักธรรมมาใช้ได้หลายหลักธรรม

ทรงพล บุญประเสริฐ (2564) การบริหารสถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับโลกยุคใหม่มีส่วนสำคัญในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้เด็กในปัจจุบันอาศัย อยู่และมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมอันหลากหลายในด้านภาษา และวัฒนธรรมตะวันตกที่ปนมากับภาษา ครอบครัวเป็นสถาบัน พื้นฐานที่เป็นหลักสำคัญที่สุดของสังคม ทำหน้าที่หล่อหลอมและขัดเกลาความเป็นมนุษย์ให้แก่สมาชิกของครอบครัว ในขณะที่ โรงเรียนเป็นเสมือนบ้านที่สองที่ช่วยบ่มเพาะเด็กให้เติบโตขึ้นมาอย่างมีคุณภาพ ซึ่งหากไม่มีบรรทัดฐานที่แน่นอนในการบริหาร สถานศึกษาในเรื่องของการบริหารความหลากหลาย (diversity management) ที่ชัดเจนแล้ว ย่อมทำให้เด็กเกิดความสับสน ไม่รู้จัก “ที่มา-ที่ไป” ของตัวเอง การนำหลักคุณธรรมเชิงพุทธเรื่องสังคหวัตถุ 4 มาใช้ในการบริหารจึงเป็นคำตอบที่ชัดเจน ดังนี้ 1. ทำให้สังคมโรงเรียนเปี่ยมไปด้วยความสุขด้วยการถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน ทำให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงาน ร่วมกันเป็นทีมของบุคลากรทุกคน 2. ก่อให้เกิดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เหมาะแก่ การส่งเสริมให้เด็กนักเรียนรู้จัก “ที่มา” คือ อัตลักษณ์ (identity) ของตนเองชัดเจนขึ้น ซึ่งจะช่วยให้เติบโตขึ้นอย่างสมบูรณ์ ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีความชัดเจนและแข็งแกร่งในการก้าวสู่ “ที่ไป” คืออนาคตของ

ตัวเองด้วยความภาคภูมิใจในภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาแม่ (mother tongue) และวัฒนธรรมอันเป็นสมบัติของชาติ อันจะเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาที่สองและภาษาที่สามต่อไป อีกทั้งสามารถปรับเข้าสู่การเรียนรู้แบบบูรณาการ (integrated learning) กับวิทยาการอันเป็นศาสตร์สากล เพื่อเติบโตต่อไปอย่างคนไทยภายใต้ภูมิทัศน์ของโลกยุคพุทธศตวรรษที่ 26

สมิตา วันเย็น (2566) ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีขนาดโรงเรียนต่างกันมีคุณธรรมในการบริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำหลักทศพิธราชธรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาในทุกกระบวนการบริหาร พร้อมทั้งอาจมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกันระหว่างผู้บริหารกับบุคลากร เพื่อที่จะได้มีแนวทางการบริหารงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งองค์กร

พระมหาประยุทธิ์ ปยุตโต (2564) การบูรณาการหลักสัปปริสธรรม 7 มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการบริหารการเรียนการสอนในยุค ปัจจุบัน เป็นหลักธรรมของคนดี คือผู้ประพฤติปฏิบัติชอบ เป็นหลักธรรมสร้างความสัมพันธ์ระดับผู้บริหารต่อบุคลากรผู้อยู่ในองค์กรให้เกิดความสำเร็จ ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำมาประยุกต์กับการบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสัปปริสธรรม บุคคลทุกระดับสามารถนำประยุกต์ใช้ดำเนินชีวิตได้อย่างมีหลักการให้เกิดความก้าวหน้าในอาชีพการงาน การศึกษา การทำธุรกิจทุกชนิด อันจะเป็นหนทางนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน การเงิน การบรรลุผลประโยชน์การเรียนการสอนธรรมศึกษาตามหลักสัปปริสธรรม 7 เป็นหลักธรรมของคนดีคือผู้ประพฤติปฏิบัติชอบจะก่อให้เกิดผลสำเร็จ ผู้บริหารควรมีคุณสมบัติ ตามหลักสัปปริสธรรม เป็นผู้วิสัยทัศน์มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานดี เป็นผู้มีความรับผิดชอบสูงและกล้าตัดสินใจมีคุณธรรมจริยธรรมเห็นประโยชน์ส่วนรวมจักความพอเหมาะพอดี รู้จักคุณค่าของเวลามีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและมีความเข้าใจเหตุการณ์โลก

นวรรตน์ ไชยมภู (2560) พรหมวิหาร 4 ประกอบด้วย เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา ซึ่งเป็นหลักธรรมที่เหมาะสมสำหรับผู้บริหารการศึกษาที่จะนำมาเป็นแนวทางในการครองคน โดยหลักสำคัญของการบริหารนอกเหนือจากการบริหารงานแล้วนั้นการบริหารคนถือว่าเป็นสิ่งสำคัญไม่น้อยไปกว่าการบริหารงานเนื่องจากการบริหารงานใด ๆ ก็ตามหากขาดบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการร่วมคิดร่วมทำอาจทำให้การบริหารงานนั้นๆ ประสบกับความไม่ราบรื่นตามที่ได้วางแผนไว้ ดังนั้นการบริหารคนเพื่อครองคน จึงเป็นสิ่งสำคัญเสมอในการบริหารงาน ซึ่งพรหมวิหาร 4 เป็นหลักธรรมที่สามารถปฏิบัติได้ในชีวิตประจำวันของผู้บริหารการศึกษาภายใต้การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยการประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์ที่ผู้บริหารการศึกษากำลังเผชิญ โดยเมตตาเป็นการทำให้ผู้อื่นสุขยิ่งขึ้น กรุณาเป็นการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้เขาพ้นทุกข์ที่มีอยู่ มุทิตาเป็นการพลอย ยินดีเมื่อเขาได้ดี และอุเบกขาเมื่อเขาเกิดประสบสิ่งไม่ดีก็ไม่ซ้ำเติมเขา ให้อภัยให้เป็นกลาง ดังนั้นพรหมวิหาร 4 จึงเป็นหลักธรรมหนึ่งที่เหมาะสมในการนำมาประยุกต์ใช้ในการครองคนของ

ผู้บริหารการศึกษาในศตวรรษที่ 21 และทุกยุคทุกสมัย

สุภาพร นามนครชิต (2559) ภาวะผู้นำตามหลักสัปปริสธรรม 7 ของผู้บริหารเริ่มจากความหมายของผู้นำ (Leader) คือ ผู้ชักพาให้คนอื่นเคลื่อนไหวหรือกระทำการในทิศทางที่ผู้นำกำหนดเป้าหมายไว้ มีศิลปะ มีอิทธิพลต่อกลุ่มชน เพื่อให้พวกเขามีความตั้งใจที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย ตามต้องการ หลายคนมีบทบาทเป็นผู้นำกันแล้ว เช่น เป็นผู้นำองค์กร ผู้นำสมาคม ผู้นำวัด และแม้กระทั่งเป็นหัวหน้าครอบครัวก็จัดว่าเป็นผู้นำ และความหมายของ ภาวะผู้นำ หมายถึง คุณสมบัติเช่น สติปัญญา ความดีงาม ความรู้ความสามารถของบุคคล ที่ชักนำให้ คนทั้งหลายมาประสานกันและพากันไปสู่จุดหมายที่ตั้งงาม และภาวะที่ก่อให้เกิดศรัทธาเป็นที่ยอมรับและเกิดจุดมุ่งหมาย ร่วมกันในสังคมนั้นๆ โดยที่ลักษณะและคุณสมบัติของภาวะ ผู้นำ 1. จักขุมา หมายถึง มีปัญญามองการไกล 2. วิรูโระ หมายถึง การจัดกระทำดีมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน 3. นิสสยสัมปันโน หมายถึง พึงพาอาศัยคนอื่นได้เพราะเป็นคนมี มนุษยสัมพันธ์ดีตลอดถึงแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักสัปปริสธรรม 7 ได้กล่าวถึง ความหมายของหลักสัปปริสธรรม เป็นธรรมของสัปปริสชน คือ คนดี หรือ คนที่แท้ซึ่งมี คุณสมบัติความเป็นคนที่สมบูรณ์และถือเป็นคุณธรรมที่สำคัญของการเป็นผู้นำที่สมบูรณ์สัปปริสธรรม 7 ประการ คือ 1. ธัมมัญญตา รู้หลักการ เมื่อดำรงตำแหน่ง มีฐานะ หรือจะทำอะไรก็ตาม ต้องรู้หลักการ รู้งาน รู้หน้าที่ รู้กฎเกณฑ์กติกาที่เกี่ยวข้อง 2. อัตถัญญตา รู้จุดหมาย ผู้นำถ้าไม่รู้จักจุดหมายก็ไม่รู้ว่าจะนำคนและกิจการไปไหนนอกจากรู้จุดหมาย 3. อัตตัญญตา รู้ตน คือ ต้องรู้ว่าตนเองคือใครมีภาวะเป็นอะไร อยู่ในสถานะใด มีคุณสมบัติมี ความพร้อม มีความถนัด สติปัญญา ความสามารถอย่างไร มีกำลังแค่ไหน มีข้อยังข้อหย่อน จุดอ่อนจุดแข็งอย่างไร ซึ่งจะต้องสำรวจตนเองและเตือนตนเองอยู่เสมอ 4. มัตตัญญตา รู้ประมาณ คือ รู้จักความพอดี 5. กาลัญญตา รู้กาล คือ รู้จักเวลา 6. ปริสัญญตา รู้ชุมชน คือ รู้สังคมตั้งแต่ในขอบเขตที่กว้างขวาง คือ รู้สังคมโลก รู้สังคมของประเทศชาติว่าอยู่ใน สถานการณ์อย่างไร 7. บุคคลัญตา รู้บุคคล คือ รู้จักบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะคนที่มาร่วมงานร่วมการร่วมไปด้วยกันและคนที่เราไปให้บริการตามความแตกต่างเฉพาะตัวเพื่อปฏิบัติต่อเขาได้ถูกต้องเหมาะสมและได้ผล

พระธรรมปิฎก (2542) กล่าวว่าการบริหารโดยมีหลักธรรมพรหมวิหาร 4 จะเป็นการบริหารที่มีคุณธรรมดำเนินการปกครองด้วยความเป็นธรรมทำให้สังคมมีสุขคุณธรรม 4 อย่างนี้ส่งเสริมการบริหารสนับสนุนการบริหารด้วยความเรียบร้อยสมประสงค์ในการที่ผู้บริหารจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น ผู้บริหารจะต้องมีคุณธรรมในการประพฤติปฏิบัติด้วยเพื่อให้ผู้ตามเกิดความเลื่อมใสศรัทธาและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ด้วยดี ผู้บริหารถ้าปฏิบัติตนตามหลักของพรหมวิหาร 4 จะเป็นผู้ที่มีนิสัย มีเป็นคนใจกว้างขวาง เยือกเย็น ไม่เป็นพิษเป็นภัยแก่ใคร มีบุคลิกที่น่านิยมนับถือ เป็นที่พึ่งของสังคม มีน้ำใจประเสริฐ เปี่ยมด้วยมนุษยธรรม มองโลกในแง่ดี ทำให้มีชื่อเสียงดีเด่น ชีวิตมีความสุขในทุกที่ด้วยหลักธรรมพรหมวิหาร 4 นี้ เป็น

หลักธรรมที่มีความสำคัญต่อการบริหารมากโดยเฉพาะ กับหัวหน้า ดังนั้นการที่หัวหน้าจะนำหลักธรรมนี้มาใช้กับผู้ใต้บังคับบัญชามาพิจารณาสถานการณ์ที่จะนำหลักธรรมนี้มาใช้ ดังนี้

1) เมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่ปกติ หัวหน้าควรมีเมตตา หมายถึง การให้ความรัก ความปรารถนาดี มีความปรารถนาให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความสุข

2) เมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาตกต่ำกว่าเดิม ได้รับความเดือดร้อน เป็นทุกข์ หัวหน้าต้องมีความกรุณา หมายถึง การมีความรู้สึกห่วงใย เมื่อเห็นผู้ใต้บังคับบัญชาได้รับความเดือดร้อนและหัวหน้ามีความต้องการที่จะช่วยให้บุคคลนั้นหมดทุกข์

3) เมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาดีขึ้น ประสบความสำเร็จ หัวหน้าควรมี มุทิตา หมายถึง มีความปีติ ยินดี กับความสุขของผู้ใต้บังคับบัญชาด้วย และคอยให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ดียิ่งขึ้น

4) ในกรณีที่มีการรักษาความถูกต้อง ชอบทำตามหลักการและกฎเกณฑ์ หัวหน้าควรมีอุเบกขา หมายถึง การที่วางใจเป็นกลาง แต่ยังคงอยู่ใกล้ ๆ กับผู้ใต้บังคับบัญชา แต่ไม่เข้าไปก้าวก่าย เพื่อให้ความถูกต้องชอบธรรมนั้นยังคงอยู่ต่อไป

บังอร ไกรสัย (2564) กล่าวว่า ผู้บริหารนอกจากจะต้องทราบหลักการด้านการบริหารงานแล้วจะต้องมีคุณสมบัติอื่น ๆ ที่จะช่วยส่งเสริมให้ครบถ้วน รวมถึงความสามารถด้านการบริหารงานและ ด้านบริหารบุคคล เพื่อที่จะนำหลักการที่เหมาะสมมาใช้ได้อย่างถูกต้อง ถูกเวลา และถูกกับบุคลากร ตามคำสอนของพุทธศาสนา เช่น พรหมวิหาร 4 ถือเป็นสิ่งที่ผู้บริหารพึงมี เพื่อใช้ในการครองใจผู้ใต้บังคับบัญชา ประกอบด้วย เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา ดังนี้เมตตา คือ ความปรารถนาให้ ผู้อื่นได้รับความสุข เมื่อผู้ใต้บังคับบัญชามีความสุข มีหน้าที่การงานและชีวิตส่วนตัวดำเนินไปได้อย่างราบรื่น ผู้บริหารควรสนับสนุน ส่งเสริมให้เขาเหล่านั้นได้มีความสุขกับชีวิตอย่างยั่งยืน คอยหมั่นสังเกต และซักถามความเป็นอยู่ของผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งจะทำให้เขารู้สึกว่าผู้บังคับบัญชาเอาใจใส่และห่วงใย ด้วยใจจริง เกิดเป็นความสัมพันธ์ที่ดีที่จะช่วยส่งเสริมให้การบริหารงานเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ กรุณา คือความปรารถนาให้ผู้อื่นได้พ้นทุกข์เมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาประสบปัญหา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องงาน หรือเรื่องส่วนตัว ผู้บังคับบัญชาควรจะไปช่วยเหลือ และสนับสนุนตามความเหมาะสม ซึ่งหลาย ครั้งสิ่งที่ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องการ อาจเป็นแค่เพียงคำพูดที่สร้างแรงบันดาลใจ หรือคำพูดที่ให้กำลังใจ ก็เป็นได้ ที่สำคัญ คือ ผู้บังคับบัญชาจะต้องไม่ทอดทิ้งผู้ใต้บังคับบัญชาเมื่อประสบปัญหา มุทิตา คือ ความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี เมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาประสบความสำเร็จ ทำผลงานได้ดี ได้เลื่อนขั้น เลื่อน ตำแหน่ง ผู้บังคับบัญชาควรแสดงความยินดีด้วยใจจริง และส่งเสริมสนับสนุนอย่างเต็มที่ เพื่อเป็น กำลังใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความภาคภูมิใจ และทุ่มเทพลังกำลังที่มีให้กับหน่วยงาน และ อุเบกขา คือการรู้จักวางเฉย ทำใจเป็นกลาง ไม่ปฏิบัติเอนเอียงด้วยความรักหรือชังมีหลายครั้งที่แม้ ผู้บังคับบัญชาอาจจะเกิดความปรารถนาอยากช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชายามเดือดร้อน แต่หากสิ่งที่ ผู้ใต้บังคับบัญชาทำเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เช่น มีการยกยอก

คดโกงบริษัท ทำผิดกฎหมาย ไม่ว่าจะตั้งใจ หรือไม่ก็ตาม เรื่องเหล่านี้ผู้บังคับบัญชาต้องดำเนินการไปตามระเบียบและไม่เลือกปฏิบัติหรือเอนเอียงแต่ประการใด

พระมหาณัฐพล ปณฺาพโล (สมีพันธ์) (2565) หลักธรรมถือเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมากในการนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดอ้างถึง วรภาส และนิพนธ์ (2550); พระ ครูโสภณปริยัติสุธี (ศรีบรรตร ธิธมฺโม) (2552); พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) (2556); สัมฤทธิ์ กางเพ็ง และพระมหาสมัย ผาสุโก (2557) ได้แสดงหลักธรรมที่มีความสอดคล้องกับการบริหารงาน เพื่อนำมาใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาได้ มีดังต่อไปนี้

1. สปัริสธรรม 7 ประการ สปัริสธรรม คือ ธรรมของสัตว์บุรุษ หรือธรรมของคนดี มี 7 ประการ ได้แก่ 1) ธัมมัญญตา คือ ความเป็นผู้รู้จักเหตุ รู้ว่าสิ่งนี้เกิดขึ้นได้เพราะมีสาเหตุมาจากอะไร 2) อตฺถัญญตา คือ ความเป็นผู้รู้จักผล รู้ว่าเมื่อทำสิ่งนี้แล้วย่อมก่อให้เกิดผลเช่นไร 3) อตฺตัญญตา คือ ความเป็นผู้รู้จักตน รู้จักฐานะ ความรู้ความสามารถของตน เมื่อรู้แล้วจึงประพฤติให้เหมาะสมแก่ฐานะ ของตน 4) มัตตัญญตา คือ ความเป็นผู้รู้จักประมาณ มีความพอดีในการประพฤติปฏิบัติ ในการใช้จ่าย ทรัพย์ เมื่อทำได้เช่นนี้ย่อมไม่เดือดร้อนภายหลัง 5) กาลัญญตา คือ ความเป็นผู้รู้จักกาลเวลา อัน เหมาะสม รู้ว่าเวลาไหนควรทำอะไร มีการวางแผนงานได้เหมาะสม 6) ปริสัจญตา คือ ความเป็นผู้รู้จักชุมชน รู้ว่าสังคมหรือองค์กรที่ทำงานด้วยมีวัฒนธรรมอย่างไรจึงจะประพฤติตนให้มีกิจกรรมายาหา อันเหมาะสม 7) บุคคลัญญตา คือ ความเป็นผู้รู้จักบุคคล รู้ว่าคนนั้นมีนิสัยใจคออย่างไร มีคุณธรรมมีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ความสามารถเพียงใด อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติตนให้ถูกต้องต่อบุคคลอื่น

2. ธรรมคัมครองโลก 2 ประการ คือ ธรรมที่ช่วยให้โลกมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่ เดือดร้อนและสับสนวุ่นวาย ได้แก่ 1) หิริ คือ ความละอายใจต่อการทำความชั่ว ไม่กระทำความผิดทั้งในที่ลับและที่แจ้ง 2) โอตตปปะ คือ ความเกรงกลัวต่อบาป เกรงกลัวต่อผลของความชั่วที่ได้กระทำ

3. ธรรมมีอุปการะมาก 2 ประการ คือ ธรรมที่เกื้อกูลในกิจหรือในการทำความดีทุกอย่าง ได้แก่ 1) สติ คือ ความระลึกได้ ระลึกรู้ได้ก่อนแต่จะทำ จะพูด และจะคิด 2) สัมปชัญญะ คือ ความ รู้ตัว รู้ตัวในขณะที่กำลังทำ กำลังพูด และกำลังคิด

4. ศีล 5 คือ การรักษากายวาจาให้เรียบร้อย ให้เป็นปกติ มี 5 ประการ ได้แก่ 1) ปาณา ติปาตา เวรมณี เว้นจากทำชีวิตสัตว์ให้ตกลงไป 2) อทินนาทานา เวรมณี เว้นจากถือเอาสิ่งของที่ เจ้าของไม่ได้ให้ด้วยอาการแห่งขโมย 3) กาเมสุ มิจฉาจารา เวรมณี เว้นจากประพฤติดิฉันท์ในกาม 4) มุสาวาทา เวรมณี เว้นจากการพูดเท็จ 5) สุราเมรยมัชชปมาทัฏฐานา เวรมณี เว้นจากดื่ม น้ำเมา คือ สุราและเมรัย อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท

5. ขรवासธรรม 4 คือ ธรรมสำหรับขรवासอันเป็นหลักแห่งการครองตนเป็นคฤหัสถ์ มี 4 ประการ ได้แก่ 1) สัจจะ คือ ความจริง ซื่อตรง ซื่อสัตย์ จริงใจ พุดจริง ทำจริง 2) ทมะ คือ การฝึกฝน การข่มใจ ฝึกนิสัย ปรับตัว 3) ขันติ คือ ความอดทนอดกลั้น 4) จาคะ คือ ความเสียสละ อารมณ์อัน ข้าศึกแก่ความจริงใจ

6. กัลยาณมิตตธรรม 7 คือ คุณสมบัติของมิตรดีและมิตรแท้ มี 7 ประการ ได้แก่ 1) ปิโย คือ ประพฤติตนให้เป็นที่รักแก่ผู้อื่น 2) ครุ คือ ประพฤติตนให้เป็นที่น่าเคารพ 3) ภาวนีโย คือ ประพฤติตนให้น่าเจริญใจหรือน่ายกย่อง 4) วัตตา คือ รู้จักพูด รู้จักชี้แจงเหตุผลให้เข้าใจ 5) วจนกขโม คือ อดทนต่อถ้อยคำ พร้อมทั้งจะรับฟังคำแนะนำต่าง ๆ จากผู้อื่น 6) คัมภีรัง ถกถ์ กัตตา คือ แกล้งเรื่อง ล้าลึกได้ชัดเจน สามารถอธิบายเรื่องที่ผู้ฟังเข้าใจยากให้เข้าใจได้โดยง่าย 7) โน อัญฐานเน นิโยชเย คือ ไม่แนะนำในเรื่องเหลวไหล หรือชักจูงไปในทางเสื่อมเสีย

7. อริยสัจ 4 หมายถึง ความจริงอันประเสริฐ หรือสิ่งที่เป็นธรรมชาติจริงแท้ มิได้แปรผัน เป็นอย่างอื่น มี 4 ประการ ได้แก่ 1) ทุกข์ คือ ความไม่สบายกาย ความไม่สบายใจ 2) สมุทัย คือ เหตุ ที่ทำให้เกิดทุกข์ 3) นิโรธ คือ ความดับทุกข์ 4) มรรค คือ ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์

8. ทิฐุธัมมิกัตถประโยชน์ คือ ประโยชน์ในปัจจุบัน เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า หัวใจเศรษฐี มี 4 ประการ ได้แก่ 1) อุฏฐานสัมปทา ถึงพร้อมด้วยความหมั่นขยันลุกขึ้นศึกษาเล่าเรียนและทำงาน 2) อารักขสัมปทา ถึงพร้อมด้วยการรักษา มีสติปัญญารักษาทรัพย์ที่หาได้ด้วยความหมั่น 3) กัลยาณมิตตตา ความมีเพื่อนเป็นคนดีคบหาสมาคมกับคนดีไม่คบคนชั่วเป็นมิตร 4) สมชีวิตา ความเลี้ยงชีพตามสมควร รู้จักใช้จ่ายทรัพย์เลี้ยงชีพให้พอดีกับที่หาได้

9. ความสุขของคฤหัสถ์ หมายความว่า ความสบายใจของชาวบ้านผู้ครองเหย้าครองเรือน มี 4 ประการ ได้แก่ 1) สุขเกิดแต่ความมีทรัพย์ 2) สุขเกิดแต่การจ่ายทรัพย์บริโภค 3) สุขเกิดแต่ความ ไม่ต้องเป็นหนี้ 4) สุขเกิดแต่ประกอบกิจการงานที่ปราศจากโทษ

10. นาถกรณธรรม คือ ธรรมทำที่พึง 10 อย่าง ได้แก่ 1) ศีล รักษากายวาจาให้เรียบร้อย 2) พากุสัจจะ ความเป็นผู้ได้สดับตรับฟังมาก 3) กัลยาณมิตตตา ความเป็นผู้มีเพื่อนดีงาม 4) โสวัจสสตา ความเป็นผู้ว่าง่ายสอนง่าย 5) กิงกรณียะสุ ทักขตา ความขยันช่วยเหลือใส่ใจในกิจธุระของเพื่อน 6) ธัมมกามตา ความใคร่ในธรรมที่ชอบ 7) วิริยะ เพียรเพื่อจะละความชั่ว ประพฤติความดี 8) สันโดษ ยินดีด้วยผ้านุ่งผ้าห่ม อาหาร ที่นอนที่นั่ง และยารักษาโรคตามมีตามได้ 9) สติ ความระลึกได้ก่อนจะทำ จะพูด และจะคิด 10) ปัญญา รอบรู้ในกองสังขารตามความเป็นจริง

11. วุฑฒิธรรม 4 คือ ธรรมเป็นเครื่องเจริญหรือคุณธรรมที่ก่อให้เกิดความเจริญอกงาม มี 4 ประการ ได้แก่ 1) สัมปรีสังเสวะคบหาสัตบุรุษสนทนาปราศรัยกับท่านผู้ประพฤติดีปฏิบัติชอบ 2) สัทธัมมัสสวนะฟังพระสัทธรรมเอาใจใส่ศึกษาเล่าเรียนสิ่งที่ประโยชน์ 3) โยนิโสมนสิการ ทำ ในใจโดยแยบคายคิดหาอุบายอันเป็นเครื่องพ้นจากความทุกข์ 4) ธัมมานุธัมมปฏิบัติ ปฏิบัติธรรม

สมควรแก่ธรรมปฏิบัติธรรมให้ถูกต้องตามหลัก คือ ให้สอดคล้องพอดีตามจริตของตน

12. จักรธรรม 4 คือธรรมดูล้วนนำไปสู่ความเจริญ 4 ประการ ได้แก่ 1) ปฏิรูปเทสวา สะอยู่ในประเทศอันสมควรคือสถานที่ที่เหมาะสมแก่การบำเพ็ญคุณงามความดี 2) สัมปยุตตสหาย คบ สัตบุรุษสนทนาปราศรัยกับท่านผู้ประพฤติปฏิบัติชอบ 3) อัตตสัมมาปณิธิตั้งตนไว้ชอบดำรงตนอยู่ใน ศีลธรรมประพฤติชอบทั้งกาย วาจา และใจ 4) ปุพเพตปญญาตาความเป็นผู้ได้ทำความดีไว้ในปางก่อน

13. อินทริยสังวร สำรวมอินทริย์ 6 คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ไม่ให้ยินดียินร้าย ใน เวลา เห็นรูป ฟังเสียง ดมกลิ่น ลิ้มรส ถูกต้องโผฏฐัพพะ รู้ธรรมารมณ์ด้วยใจ

14. สังคหวัตถุ 4 คือ ธรรมยึดเหนี่ยวใจบุคคลและประสานหมู่ชนไว้ในสามัคคี เป็น หลัก ครองใจคนและเป็นหลักแห่งการสงเคราะห์ผู้อื่น มี 4 ประการ ได้แก่ 1) ทาน คือ การมอบให้ วัตถุ สิ่งของอันเป็นที่น่าชอบใจ 2) ปิยวาจา คือ กล่าววาจาเป็นที่รัก 3) อัตถจริยา คือ การประพฤติ ประโยชน์ บำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม 4) สมานัตตตา คือ การประพฤติตนโดยสม่ำเสมอ

15. พรหมวิหาร 4 คือ ธรรมประจำใจอันประเสริฐ หลักความประพฤติที่ประเสริฐ บริสุทธิ มี 4 ประการ ได้แก่ 1) เมตตา คือ ความรักใคร่ปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข 2) กรุณา คือ ความสงสาร ปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นจากความทุกข์ 3) มุทิตา คือ ความพลอยยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี 4) อุเบกขา คือ การ วางเฉย มีใจเป็นกลาง ไม่เอนเอียงไปฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

16. ทศพิธราชธรรม 10 คือ จริยวัตร 10 ประการ ที่พระเจ้าแผ่นดินทรงประพฤติ เป็น หลักธรรมประจำพระองค์ หรือเป็นคุณธรรมประจำตนของผู้ปกครองบ้านเมือง ได้แก่ 1) ทาน หมายถึง การให้ การเสียสละ นอกจากเสียสละทรัพย์สิ่งของแล้ว ยังหมายถึงการให้น้ำใจแก่ผู้อื่น ด้วย 2) ศีล คือความประพฤติที่ดีงาม ทั้ง กาย วาจา และใจ ให้ปราศจากโทษ ทั้งในการปกครอง อัน ได้แก่ กฎหมายและนิติราชประเพณี และในทางศาสนา 3) บริจาค คือ การเสียสละความสุขส่วนตน เพื่อความสุขส่วนรวม 4) ความซื่อตรง คือ ความซื่อตรงในฐานะที่เป็นผู้ปกครอง ดำรงอยู่ในสัตย์สุจริต 5) ความอ่อนโยน คือ การมีความอ่อนโยน มีสัมมาคารวะต่อผู้อาวุโสและอ่อนโยนต่อบุคคลที่เสมอกัน และต่ำกว่า 6) ความเพียร คือ มีความอุตสาหะในการปฏิบัติงาน โดยปราศจากความเกียจคร้าน 7) ความไม่โกรธ คือ ความไม่แสดงความโกรธให้ปรากฏเห็น เช่น ทำร้ายผู้อื่น แม้จะลงโทษผู้ทำผิดก็ทำ ตามเหตุผล 8) ความไม่เบียดเบียน คือ การไม่เบียดเบียน หรือบีบบังคับ ไม่ก่อทุกข์หรือเบียดเบียนผู้อื่น 9) ความอดทน คือ การมีความอดทนต่อสิ่งทั้งปวง รักษาอาการกาย วาจา ใจ ให้เรียบร้อย 10) ความเที่ยงธรรม คือ ความหนักแน่น ถือความถูกต้องเที่ยงธรรมเป็นหลัก ไม่เอนเอียงหวั่นไหวด้วยคำพูด อารมณ์ หรือลากลัทธิการใด ๆ

17. อปริหานิยธรรม 7 หมายถึง ธรรมไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม เป็นไปเพื่อความ เจริญ ฝ่ายเดียว มี 7 ประการ คือ 1) หมั่นประชุมกันเนื่องนิത്യ 2) ประชุมหรือเลิกประชุม และทำกิจ ของ ส่วนรวมอย่างพร้อมเพรียงกัน 3) ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติ ไม่ถอนสิ่งที่ได้บัญญัติไว้แล้วยึดถือ

ปฏิบัติ ตามหลักธรรมที่บัญญัติไว้ ทำตามกฎระเบียบที่วางไว้ 4) เคารพนับถือเชื่อฟังและให้เกียรติแก่ผู้เป็น ประธาน ผู้บริหารหมู่คณะ และปฏิบัติตามหลักธรรมที่บัญญัติไว้ 5) ให้เกียรติ ให้ความปลอดภัยแก่สตรีเพศ ไม่ข่มเหงดูคร่ำ 6) เคารพนับถือบูชาพระเจดีย์ทั้งหลายทั้งภายในและภายนอกเมือง และไม่บั่นทอนผลประโยชน์ที่เคยอุปถัมภ์บำรุงพระเจดีย์เหล่านั้น 7) จัดการอารักขาโดยธรรมแก่พระอริยะ ด้วยตั้งความปรารถนาว่า พระอริยะเหล่านั้นที่ยังไม่มาสู่บ้านนี้เมืองนี้ขอให้มา ส่วนที่มาแล้วขอให้ท่าน อยู่โดยผาสุก

18. ทิศ 6 ประกอบ 6 ส่วนซึ่งแบ่งเป็นทิศต่างๆรอบตัว ได้แก่ 1) ปุรัตถิมทิศ หมายถึง ทิศเบื้องหน้า ได้แก่ บิดาและมารดา 2) ทักษิณทิศ หมายถึง ทิศเบื้องขวา ได้แก่ ครู อาจารย์ 3) ปังฉิมทิศ หมายถึง ทิศเบื้องหลัง ได้แก่ สามเณรภรรยา 4) อุตตรทิศ หมายถึง ทิศเบื้องซ้าย ได้แก่ มิตร สหาย 5) เหนฎิมทิศ หมายถึง ทิศเบื้องล่าง ได้แก่ นายจ้างและลูกจ้าง 6) อุปริมทิศ หมายถึง ทิศเบื้องบน ได้แก่ พระสงฆ์ สมณะ และพราหมณ์

19. อคติ 4 ที่บุคคลควรละ ศัพท์ว่า อคติ นี้ตรงกับภาษาไทยว่า ความลำเอียง ความไม่เที่ยงธรรม ความไม่ยุติธรรม ท่านจำแนกไว้ 4 ประการ 1) ฉันทาคติ ลำเอียงเพราะรักใคร่กัน 2) โทสาคติ ลำเอียงเพราะไม่ชอบกัน 3) โมหาคติ ลำเอียงเพราะเขลา 4) ภยาคติ ลำเอียงเพราะกลัว
อคติ 4 ประการนี้ ผู้นำไม่ควรให้เกิดมีขึ้นในใจ

20. อิทธิบาท 4 คือ คุณธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จแห่งผลที่มุ่งหมาย มี 4 ประการ ได้แก่ 1) ฉันทะ คือ ความพอใจใคร่จะทำ รู้ว่าหน้าที่ของตนเองคืออะไร ควรทำอย่างไร 2) วิริยะ คือ ความเพียร มีความพยายามทำหน้าที่ของตนให้สำเร็จลุล่วง 3) จิตตะ คือ ความเอาใจใส่ อุทิศตัวอุทิศใจ ให้แก่สิ่งที่ทำ 4) วิมังสา คือ ความไตร่ตรอง ตรวจสอบว่างานของตนมีข้อผิดพลาดหรือไม่

21. โยนิโสมนสิการ คือ การใช้ความคิดถูกวิธี คือ การกระทำในใจโดยแยบคาย มองสิ่งทั้งหลายด้วยความคิดพิจารณาสืบค้นถึงต้นเค้า สวหาเหตุผลจนตลอดสาย แยกแยะวิเคราะห์ดูด้วย ปัญญาที่คิดเป็นระเบียบและโดยอุบาย ให้เห็นสิ่งนั้น ๆ หรือปัญหานั้น ๆ ตามสภาวะและตามความสัมพันธ์แห่งเหตุปัจจัย

22. การวตา คือ ความเคารพเอื้อเฟื้อ มี 6 ประการ ได้แก่ 1) พุทธการวตา ความเคารพ เอื้อเฟื้อในพระพุทธเจ้า 2) ธัมมการวตา ความเคารพเอื้อเฟื้อในพระธรรม 3) สังฆการวตา ความเคารพเอื้อเฟื้อในพระสงฆ์ 4) สิกขาการวตา ความเคารพเอื้อเฟื้อในการศึกษา 5) อัปมาทการวตา ความเคารพเอื้อเฟื้อในความไม่ประมาท 6) ปฏิสันถารการวตา ความเคารพเอื้อเฟื้อในปฏิสันถาร คือ การต้อนรับปราศรัย

สรุปได้ว่า จากการศึกษาหลักธรรมที่นำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด มีทั้งหมด 22 หลักธรรม ประกอบด้วย สปัปรีสธรรม 7 ธรรมคัมภีร์ครองโลก 2 ธรรมมีอุปการะมาก 2 ศีล 5 ขรรวาสธรรม 4

กัลยาณมิตตธรรม 7 อริยสัจ 4 ทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์ 4 ความสุขของคฤหัสถ์ 4 นาถกรรม ธรรม 10 วุฑฒิธรรม 4 จักรธรรม 4 อินทริยสังวร สังคหวัตถุ 4 พรหมวิหาร 4 ทศพิธราชธรรม 10 อปริหานิยธรรม 7 ทิศ 6 ความปราศจากอคติ 4 อิทธิบาท 4 โยนิโสมนสิการ และคารวตา 6 ซึ่งเป็นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ผู้บริหารที่ดีควรนำมาประยุกต์ใช้เพื่อนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ

2.4 สภาพทั่วไปของการจัดการศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ดังกล่าวข้างต้น โดยมีกำหนดกรอบทิศทางการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษา ในยุคปัจจุบันและกำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี โดยการขยายการศึกษาภาคบังคับจาก 6 ปี เป็น 9 ปี ตามมาตรา 10 ที่ว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ต้องจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายนอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ อาศัยความตามมาตรา 33 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็นเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาโดยจังหวัด นครปฐม แบ่งออกเป็น 2 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา คือ เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ประกอบด้วย อำเภอสามพราน อำเภอนครชัยศรี อำเภอพุทธมณฑล อำเภอบางเลน (กลุ่มนโยบาย และแผนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2, 2568)

โดยโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 รวมทั้งสิ้น 22 โรงเรียน ดังนี้ คือ โรงเรียนวัดโคกพระเจดีย์ (เอกเผ่าพิทยา) โรงเรียนวัดบางพระ โรงเรียนวัดศรีมหาโพธิ์ โรงเรียนวัดศิระทอง โรงเรียนวัดลานคา โรงเรียนวัดดอนยอ โรงเรียนวัดโพธิ์ โรงเรียนวัดนคราภิรมย์ โรงเรียนวัดบางปลา โรงเรียนตลาดเกาะแรด โรงเรียนวัดบึงลาดสวาย โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 4 (ป.ปัญญาฐานปณิกกิจอุปถัมภ์) โรงเรียนบ้านประตุน้ำพระพิมล โรงเรียนวัดไผ่หูช้าง โรงเรียนบ้านกระทุ่มล้ม โรงเรียนวัดวังน้ำขาว (จินดาประชานุกุล) โรงเรียนวัดจินดาราม โรงเรียนวัดดอนหวาย (นครรัฐประสาธ) โรงเรียนวัดท่าพูด โรงเรียนวัดหอมเกร็ด (ไพศาลประชานุกุล) โรงเรียนบ้านคลองสว่างอารมณ์ โรงเรียนวัดมะเกลือ โรงเรียนบ้านคลองโยง

ทั้งนี้โดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นส่วนราชการในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ตามมาตรา 38

แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ.ศ. 2553 ลงวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2553 กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีอำนาจหน้าที่ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้ สอดคล้อง กับนโยบายมาตรฐานการศึกษาแผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น
2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณ เงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานใน เขต พื้นที่การศึกษา และแจ้งจัดสรรงบประมาณ รวมทั้งกำกับกับตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ ของหน่วยงาน ดังกล่าว
3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา การศึกษา
4. กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผล สถานศึกษาขั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่การศึกษา
5. ศึกษาวิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่
6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคลเพื่อส่งเสริม สนับสนุน การจัดและพัฒนาศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
7. จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาของเอกชน องค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่นรวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และ สถาบันอื่นที่จัดรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา
9. ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษา
10. ประสาน ส่งเสริมการดำเนินงานของคณะกรรมการและคณะทำงานด้านการศึกษา
11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กรหน่วยภาครัฐ เอกชนและองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษา
12. ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่มีได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของ หน่วยงานใดโดยเฉพาะหรือปฏิบัติงานอื่นตามที่มีมอบหมาย

นอกจากนี้ ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ.ศ. 2553 ลงวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2553 ได้กำหนดให้สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีส่วนราชการดังนี้

1. กลุ่มอำนวยการ มีขอบข่ายอำนาจหน้าที่ ประกอบด้วย กลุ่มงานบริหารทั่วไป กลุ่มงานประชาสัมพันธ์ และกลุ่มงานประสานงาน

2. กลุ่มบริหารงานบุคคล มีขอบข่ายอำนาจหน้าที่ ประกอบด้วย งานธุรการ กลุ่มงานวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง กลุ่มงานสรรหาและบรรจุแต่งตั้งกลุ่มงานบำเหน็จ ความชอบ และทะเบียนประวัติ กลุ่มงานพัฒนาบุคลากร กลุ่มงานวินัยและนิติการ และกลุ่มงานเลขานุการ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา

3. กลุ่มนโยบายและแผน มีขอบข่ายอำนาจหน้าที่ ประกอบด้วย งานธุรการ กลุ่มงาน ข้อมูลสารสนเทศ กลุ่มงานนโยบายและแผน กลุ่มงานวิเคราะห์งบประมาณ กลุ่มงานติดตาม ประเมินผล และรายงาน และกลุ่มงานเลขานุการคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา

4. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา มีขอบข่ายอำนาจหน้าที่ ประกอบด้วย งานธุรการ กลุ่มงานส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษา กลุ่มงานกิจการนักเรียน กลุ่มงานส่งเสริมสวัสดิการและ กลุ่มงานส่งเสริมกิจการพิเศษ

5. กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา มีขอบข่ายอำนาจหน้าที่ประกอบด้วย งานธุรการ กลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้ กลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา กลุ่มงานนิเทศ ติดตามและประเมินผลระบบบริหารและการจัดการศึกษา กลุ่มงานส่งเสริมพัฒนา ระบบประกันคุณภาพการศึกษา และกลุ่มงานเลขานุการคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา

6. กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ มีขอบข่ายอำนาจหน้าที่ ประกอบด้วย งานบริหารการเงิน งานบริหารงานบัญชี งานบริหารงานพัสดุ และงานบริหารงานบริหารสินทรัพย์

7. กลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน มีขอบข่ายอำนาจหน้าที่ ประกอบด้วย งานธุรการ กลุ่มงานส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษา กลุ่มงานกิจการนักเรียน กลุ่มงานส่งเสริมสวัสดิการ กลุ่มงานส่งเสริมกิจการพิเศษ และกลุ่มงานส่งเสริมการจัดการศึกษาของเอกชน

8. หน่วยตรวจสอบภายใน มีขอบข่ายอำนาจหน้าที่ ประกอบด้วย งานธุรการ งานตรวจสอบการเงินและบัญชี และงานตรวจสอบการดำเนินงาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ตั้งอยู่เลขที่ 1 หมู่ 1 ตำบลนครชัยศรี อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม 73120 เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ.ศ. 2553 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น (เฉพาะโรงเรียนขยายโอกาส) ประกอบด้วยห้องที่ 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอนครชัยศรี อำเภอบางเลน

อำเภอสามพราน และอำเภอพุทธมณฑล มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้
ทิศเหนือ จังหวัดสุพรรณบุรีอำเภอกำแพงแสน อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม ทิศใต้ จังหวัด
สมุทรสาคร และจังหวัดราชบุรี ทิศตะวันออก จังหวัดกรุงเทพมหานคร และจังหวัดนนทบุรี
ทิศตะวันตก อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม จังหวัดราชบุรี

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ขับเคลื่อนภารกิจโดยใช้แผนเป็น
เครื่องมือในการบริหารจัดการและพัฒนาการศึกษา ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนปฏิรูป
ประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 นโยบายรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดนครปฐม และนโยบาย
ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ภายใต้อายุ 6 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) การ
จัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงและปลอดภัยทุกรูปแบบ 2) พัฒนาขีดความสามารถของผู้เรียนเพื่อการ
แข่งขันสู่ความเป็นเลิศ 3) พัฒนาศักยภาพผู้เรียน ผู้บริหาร ครูและบุคลากร ในการเรียนรู้และการจัด
การศึกษา 4) การจัดการศึกษาเพื่อสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพมีมาตรฐาน
และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา 5) การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับ
สิ่งแวดล้อม 6) สร้างนวัตกรรมรูปแบบบริหารจัดการที่บูรณาการจากการพัฒนางานตามข้อตกลงของ
สถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ศตวรรษที่ 21 จากการดำเนินงานตามภารกิจในการ
ขับเคลื่อนนโยบายภายใต้ กลยุทธ์และวิสัยทัศน์ “องค์กรแห่งคุณภาพ พัฒนาด้วยนวัตกรรม นำสู่
ห้องเรียนอนาคต” ซึ่งผลการดำเนินงาน ตามเป้าประสงค์ตัวชี้วัดแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ
พ.ศ.2565 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 2

วิสัยทัศน์

ผู้เรียนมีความรู้ และสมรรถนะที่จำเป็น มีความสุข และมีเป้าหมาย ได้รับการพัฒนาอย่างมี
คุณภาพ เพื่อพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ

พันธกิจ

1. ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศของผู้เรียนให้ มี สมรรถนะตามศักยภาพ และ
เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตร และทักษะ
ที่จำเป็นต่อ อนาคตในศตวรรษที่ 21
2. พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความเชี่ยวชาญในการจัดการศึกษาที่
ตอบสนอง ทิศทางการพัฒนาประเทศ
3. พัฒนาสถานศึกษาและระบบการบริหารจัดการศึกษาทุกระดับให้มีความปลอดภัย และ
สถานศึกษา สามารถจัดการศึกษาเพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development

Goals : SDGs) ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4. เพิ่มโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

5. พัฒนาระบบการบริหารจัดการของหน่วยงานในสังกัดให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเหมาะสมกับบริบท

เป้าประสงค์

1. ผู้เรียนทุกช่วงวัยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรักในสถาบันหลักของชาติและยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเป็นพลเมืองที่รู้สิทธิและหน้าที่อย่างมีความรับผิดชอบมีจิตสาธารณะ มีความรักและความภูมิใจในความเป็นไทย

2. ผู้เรียนทุกช่วงวัยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เสมอภาคมีคุณภาพตามมาตรฐาน สอดคล้องกับศักยภาพให้เป็นผู้มีสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

3. เด็กกลุ่มเสี่ยงที่จะออกจากระบบการศึกษา เด็กตกหล่น และเด็กออกกลางคัน ได้รับการช่วยเหลือ ให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษา ได้รับการดูแลความปลอดภัยจากภัยคุกคาม 9 รูปแบบ ได้แก่ ภัยยาเสพติด ภัยความรุนแรง ภัยพิบัติต่าง ๆ อุบัติเหตุ โรคอุบัติใหม่ ฝุ่น PM 2.5 การค้ามนุษย์ การคุกคามในชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงอาชญากรรมไซเบอร์สามารถปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่ โรคอุบัติซ้ำ และรองรับวิถีชีวิตใหม่ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี

5. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ทนต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี มีสมรรถนะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ จรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพ รวมทั้งจิตวิญญาณ ความเป็นครู

6. สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

7. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษามีการนำ ระบบข้อมูลสารสนเทศ และเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ มีระบบการบริหาร จัดการที่ได้มาตรฐาน มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับบริบท

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความปลอดภัยจากภัยทุกรูปแบบ เป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์ ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการดูแลความปลอดภัยจากภัย

คุกคาม 9 รูปแบบ ได้แก่ ภัยยาเสพติด ภัยความรุนแรง ภัยพิบัติต่าง ๆ อุบัติเหตุ โรคอุบัติใหม่ ฝุ่น PM 2.5 การค้ามนุษย์ การคุกคามในชีวิต และทรัพย์สิน รวมถึงอาชญากรรมไซเบอร์ ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการดูแลความปลอดภัยและสามารถปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่ โรคอุบัติซ้ำ สถานศึกษาได้รับการพัฒนาให้มีความปลอดภัย และจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาได้รับการส่งเสริมให้มีความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เพื่อความปลอดภัยของ ผู้เรียน

กลยุทธ์ที่ 2 เพิ่มโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับประชากรวัยเรียนทุกคน เป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์ ประชากรวัยเรียนระดับการศึกษาภาคบังคับ ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเสมอภาคจนจบ การศึกษาภาคบังคับ ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้รับการส่งเสริมให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเสมอภาค จนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน เด็กพิการและเด็กด้อยโอกาส ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพ ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เด็กกลุ่มเสี่ยงที่จะออกจากระบบการศึกษา เด็กตกหล่น และเด็กออกกลางคัน ได้รับการช่วยเหลือ ให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลยุทธ์ที่ 3 ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 เป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์ เด็กปฐมวัยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีพัฒนาการสมวัย ผู้เรียนทุกช่วงวัยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่น การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นพลเมืองที่รู้สิทธิและหน้าที่ อย่างมีความรับผิดชอบ ผู้เรียนทุกช่วงวัยในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ตามมาตรฐาน สอดคล้อง กับศักยภาพ ให้เป็นผู้มีสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ทนต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี มีสมรรถนะ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ จรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพ รวมทั้งจิตวิญญาณความเป็นครู สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษา สามารถจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และมีระบบการวัดและประเมินผล เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (Assessment for Learning) ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ยืดหยุ่นตอบสนอง ต่อความถนัดและความสนใจของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เป็นรายบุคคล (Personalized Learning)

กลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา เป้าประสงค์เชิงกลยุทธ์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา มีการนำระบบข้อมูลสารสนเทศ และเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการและการให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา มีระบบการบริหารจัดการที่ได้มาตรฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา มีระบบการจัดสรรทรัพยากร โดยเฉพาะอัตรากำลังและงบประมาณ ที่มี

ประสิทธิภาพ เหมาะสมกับบริบท สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ที่มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับบริบท สถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา สถานศึกษาในพื้นที่ลักษณะพิเศษ และโรงเรียนคุณภาพได้รับการพัฒนาประสิทธิภาพ ที่เหมาะสมกับบริบท

เป้าประสงค์

1. ผู้เรียนระดับปฐมวัย และระดับการศึกษาภาคบังคับ มีความรักในสถาบันหลักของชาติ และ ยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นพลเมืองที่รู้สิทธิและหน้าที่ มีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ มีความรักและความภูมิใจในความเป็นไทย
2. ผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษา ได้รับการดูแลความปลอดภัยจาก ภัยทุกรูปแบบ สามารถปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่ โรคอุบัติซ้ำ รองรับวิถีชีวิตใหม่ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อ ต่อการมีสุขภาวะที่ดี และพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. ผู้เรียนระดับปฐมวัย และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน ได้รับโอกาสและความเสมอภาคทาง การศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และมีคุณภาพ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ
4. ผู้เรียนระดับปฐมวัย และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนา ศักยภาพ ให้มีสมรรถนะตามหลักสูตร และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21
5. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ทนต่อการเปลี่ยนแปลงของ เทคโนโลยี มีสมรรถนะความรู้ ความเชี่ยวชาญ จรรยาบรรณและมาตรฐานวิชาชีพ รวมทั้งจิตวิญญาณความเป็นครู
6. สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน เสริมสร้างคุณภาพ ชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
7. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา นำระบบข้อมูลสารสนเทศ ระบบการวัดและ ประเมินผล และเทคโนโลยีดิจิทัล มาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีมาตรฐาน และมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับบริบท
8. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา พัฒนานวัตกรรมในการขับเคลื่อนการบริหาร จัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 1 จัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงและความปลอดภัยทุกรูปแบบ

กลยุทธ์ที่ 2 จัดการศึกษาเพื่อเพิ่มโอกาสและสร้างความเสมอภาคแก่ผู้เรียน

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาสู่มืออาชีพ

กลยุทธ์ที่ 5 จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ 6 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา

วัฒนธรรมองค์กร

“องค์กรวิถีใหม่ สุจริตโปร่งใส จริ่งใจบริการ ทำงานเชิงรุก”

วัฒนธรรมองค์กรที่พึงประสงค์

1. การพัฒนานวัตกรรมและการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการและการให้บริการขององค์กร
2. การทำงานแบบโปร่งใส รับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการเปิดเผยข้อมูลต่างๆ ชัดเจน ตรวจสอบได้ ข้อมูลน่าเชื่อถือและไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นความลับขององค์กร
3. การให้บริการด้วยความรวดเร็ว จริ่งใจ ยึดมั่นเข้มแข็ง ใส่ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ลดความขัดแย้ง ระหว่างเพื่อนร่วมงานและผู้รับบริการ รวมพลังสามัคคีเพื่อปฏิบัติงานตามภารกิจให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร
4. การทำงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบแบบมืออาชีพ พัฒนาองค์ความรู้เพื่อให้เกิดทักษะใหม่ๆ ในการ พัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

ค่านิยมองค์กร

ค่านิยมองค์กร

NPT2

N : New Ideas = คิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่

P : Positive Power = เติมพลังบวก สร้างพลังใจ

T1 : Technology = ขับเคลื่อนขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี

T2 : Teamwork = ประสบความสำเร็จด้วยทีมที่มีคุณภาพ

2.5 แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาแนวทาง

2.5.1 การสัมภาษณ์

ความหมายของการสัมภาษณ์ได้มีผู้อธิบายไว้อย่างหลากหลาย เช่น Jamshed (2014, p. 87) อธิบายว่า การสัมภาษณ์เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นที่นิยมใช้อย่างมากในการวิจัยเชิงคุณภาพ การสัมภาษณ์ในการวิจัยเชิงคุณภาพมีทั้งที่เป็นแบบมีโครงสร้างน้อยหรือเป็นแบบกึ่ง

โครงสร้างหรือแบบเชิงลึก สวน Ryan, Coughlan, & Cronin (2009, p. 309) เสนอว่าการสัมภาษณ์เป็นการตรวจสอบหาความหมายเชิงลึกและมีหลายรูปแบบ รวมทั้งการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว (One-to-One) การสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลมีคุณประโยชน์ในการได้รับความรู้ในเชิงลึกของการรับรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ของบุคคลเกี่ยวกับปรากฏการณ์สามารถใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงลึกได้ ในขณะที่ Bolderston (2012, p. 66) อธิบายว่า การสัมภาษณ์เป็นเสาหลักของการวิจัยที่สามารถทำได้ทั้งนักวิจัยใหม่และนักวิจัยที่มีประสบการณ์แล้ว การสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพมีทั้งที่เป็นแบบกึ่งโครงสร้างและแบบไม่มีโครงสร้าง มีทั้งที่เป็นการสัมภาษณ์รายบุคคลแบบตัวต่อตัวและการสัมภาษณ์กลุ่ม สามารถใช้วิธีการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์และผ่านสื่อสังคมออนไลน์และรูปแบบอื่น ๆ ได้

รูปแบบการสัมภาษณ์

1) สัมภาษณ์ทั่วไป (General Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐาน เช่น อายุ รายได้ ความต้องการ ส่วนบุคคลในการดำรงชีวิต เป็นต้น ส่วนใหญ่มักจะเป็นการพูดคุยสนทนาเพื่อจุดประกายแนวคิดและค้นหา ความสำคัญที่แท้จริงของการวิจัย การสัมภาษณ์ทั่วไปจึงอยู่ในกระบวนการเริ่มต้นของการทำวิจัย หรือต้องการ ศึกษาภาระงานและสมรรถนะที่จำเป็นโดยวิธีการสัมภาษณ์ในงาน (Behavioral Event Interview)

2) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายบุคคล (In-depth Interview) เป็นการซักถามพูดคุยกันระหว่าง ผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์เป็นการถามเจาะลึกเพื่อต้องการได้ข้อมูลที่อยู่ในตัวผู้ให้สัมภาษณ์อย่างละเอียด ถี่ถ้วน การถามนอกจากจะขอให้อธิบายความแล้ว จะต้องถามถึงเหตุผลด้วย การสัมภาษณ์แบบนี้ จะทำให้ผู้วิจัยได้ ความรู้ที่เป็นความรู้ฝังลึก (Tacit Knowledge) ประสบการณ์ (Experience) หรือมุมมอง (Viewpoint) รวมทั้ง เจตคติ ความต้องการ ความเชื่อ และความคิดเห็นที่เป็นอุดมคติของผู้ให้สัมภาษณ์

3) การสัมภาษณ์กลุ่มหรือการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นการสัมภาษณ์ที่ผู้ให้ สัมภาษณ์ทุกคนมีโอกาสได้รับฟังคำตอบจากผู้ให้สัมภาษณ์ในกลุ่มด้วย ผู้ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มจะต้องคอยระวัง ที่จะไม่กระตุ้นให้เกิดความขัดแย้งหรือโต้แย้งกัน การสัมภาษณ์กลุ่มมักจะทำเพื่อหาฉันทมติหรือเพื่อหาแนวทางในการนำมาประกอบการตัดสินใจการสัมภาษณ์กลุ่มหรือการสนทนากลุ่ม สามารถนำมาใช้ได้กระบวนการ เช่น เมื่อต้องการตกผลึกในการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิโดยสามารถสรุปเป็นผลการสัมภาษณ์ ได้ในเวลานั้นด้วยการลงมติเห็นชอบ การสนทนากลุ่มอาจนำมาใช้เพื่อต้องการความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ/ ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อดำเนินการวิจัยต่อไป หรืออาจนำมาใช้เพื่อเป็นการตรวจสอบผลการวิจัยเพื่อขอความเห็นชอบและข้อเสนอแนะตามผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล

ประเภทของการสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์มีหลายรูปแบบมีทั้งการสัมภาษณ์ในการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ จึงควรทำความเข้าใจในการสัมภาษณ์ ประเภทแบบต่างๆ โดย Patton (1990, pp. 288-289) ได้นำเสนอประเภทของการสัมภาษณ์ดังนี้

1.การสัมภาษณ์แบบสนทนา อย่างไม่เป็นทางการ (Informal Conversational Interview) คำถามเกิดจาก บริบทในขณะที่ทำ การสัมภาษณ์เป็นคำถามตามธรรมชาติ การสัมภาษณ์แบบนี้ จะไม่กำหนดหัวข้อคำถามหรือคำพูดใดๆ ไว้ล่วงหน้ามีเพิ่มความยืดหยุ่น และความสอดคล้องของคำถาม การ สัมภาษณ์สร้างขึ้น และเกิดขึ้นจากการ สังเกต การสัมภาษณ์ สามารถจัดให้เข้ากับบุคคลและสถานการณ์ แวดล้อม ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ มีความแตกต่างกัน จากบุคคลที่แตกต่างกัน ด้วยคำถามที่แตกต่างกัน ความเปราะบาง และ ความสมบูรณ์จะน้อย ถ้าหากคำถามบางข้อมิได้เกิดขึ้นตาม“ธรรมชาติ” การจัดระเบียบข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล อาจมีความยุ่งยาก

2.การสัมภาษณ์แบบใช้แนวทางการสัมภาษณ์ (Interview guide approach) หัวข้อและประเด็นที่จะ ถามทั้งหมดจะมีการ กำหนดไว้ล่วงหน้า บรรจุอยู่ในแบบฟอร์ม ผู้สัมภาษณ์จะเป็นผู้ตัดสินใจในการกำหนดลำดับคำถามและคำพูดในคำถามในระหว่างการสัมภาษณ์การกำหนดหัวข้อจะ เพิ่มความสมบูรณ์ของ ข้อมูลและทำให้การเก็บ รวบรวมข้อมูล มีความ เป็นระบบระดับหนึ่งสำหรับผู้ตอบหรือผู้ให้ สัมภาษณ์แต่ละคน ช่องว่างของตรรกะ ในข้อมูลสามารถคาดการณ์ได้และสามารถทำการปิดของว่างการสัมภาษณ์แบบสนทนาตาม สถานการณ์หัวข้อสำคัญและโดดเด่น อาจถูก ละเลยหรือหลุดไปความยืดหยุ่นที่ปล่อยให้ผู้สัมภาษณ์ สามารถจัดเรียงลำดับ คำถามและเลือก คำพูดในคำถามได้ อาจเป็นผลให้ได้ คำตอบที่แตกต่างกัน อันเกิดจากความ แตกต่างของมุมมอง ดังนั้นจึงเป็นการ ลดทอน ความสามารถ ในการที่จะเปรียบเทียบ คำตอบลงได้

3.การสัมภาษณ์แบบใช้ คำถามปลายเปิดมาตรฐาน (Standardized Open-Ended Interview) คำพูดที่เฉพาะเจาะจง และลำดับของคำถาม จะมีการกำหนดไว้ล่วงหน้า ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนจะถูกถามคำถามพื้นฐานเดียวกันตามลำดับเดียวกันคำถามที่ใช้เป็นแบบปลายเปิดอย่างสมบูรณ์ เพื่อให้ผู้ตอบสามารถ ตอบได้อย่างอิสระ ผู้ตอบหรือผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนจะตอบคำถาม เดียวกัน ดังนั้นจึงช่วย เพิ่มความสามารถใน การเปรียบเทียบ คำตอบได้ข้อมูลที่ไ้มีความสมบูรณ์สำหรับผู้ตอบแต่ละคนตามหัวข้อคำถามที่ถามในการสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์แบบนี้จะช่วยลดผลกระทบและอคติของผู้สัมภาษณ์ลงได้ในกรณีที่มีการใช้ผู้สัมภาษณ์หลายคนช่วยให้ผู้ให้ผลการ ประเมินได้มองเห็น และสามารถพิจารณาบทวนเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินได้ช่วยในการจัดระเบียบข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลมีความยืดหยุ่นน้อยลงในการเชื่อมโยงการสัมภาษณ์เข้ากับบุคคลและ สถานการณ์ คำพูดที่เป็นมาตรฐานเดียวกันในคำถามอาจเป็นข้อจำกัดและมีขีดจำกัดในความเป็น ธรรมชาติและความเกี่ยวของสอดคล้อง ของคำถามกับคำตอบ ที่ได้รับ

4. การสัมภาษณ์แบบปิดที่มีคำตอบตายตัว (Closed, Fixed Response Interview)

คำถามและคำตอบจะมีการกำหนดและทำการจัดหมวดหมู่ไว้ล่วงหน้าคำตอบเป็นแบบตายตัวผู้ตอบต้องเลือกคำตอบข้อใดข้อหนึ่งจากคำตอบที่ได้กำหนดไว้ที่ชัดเจนภายใต้การวิเคราะห์ ข้อมูลคำตอบที่ได้รับสามารถเปรียบเทียบกันได้โดยตรงและภายใต้การจำแนกประเภทสามารถถามคำถามใดในระยะเวลาอันสั้นให้ผู้สัมภาษณ์ต้องปรับประสบการณ์และความรู้สึกของตนตามการจัดประเภทของคำถามและคำตอบของนักวิจัยอาจแสดงถึงการรับรู้ที่ไม่เป็นส่วนบุคคลไม่มีความเกี่ยวข้องกับผู้ตอบ อาจเกิดการบิดเบือนจากความหมายที่แท้จริงหรือประสบการณ์จริงของผู้ตอบ

สรุปได้ว่าการสัมภาษณ์สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 รูปแบบ โดยแต่ละ แบบมีความแตกต่างกัน มีจุดแข็งและจุดอ่อนแตกต่างกันไป การสัมภาษณ์แบบที่หนึ่ง ต้องใช้ทักษะในการสัมภาษณ์สูง เนื่องจากเป็นการสัมภาษณ์ที่ไม่มีรูปแบบตายตัว มีความยืดหยุ่นสูงตามสถานการณ์และไปตามธรรมชาติ ไม่มีการตั้งคำถามล่วงหน้า ไม่มีแนวทางชี้นำทาง การดำเนินการขึ้นอยู่กับผู้สัมภาษณ์การสนทนาเป็นไปอย่างไร้แบบแผน เป็นแบบการพูดคุยตามธรรมชาติ ตามสถานการณ์ จุดแข็งก็คือผู้สัมภาษณ์มีความเป็นอิสระ สามารถพลิกแพลงได้ตามสถานการณ์จึงทำให้ได้ข้อมูลเชิงลึก จุดอ่อน คือ ข้อมูลที่ได้มาจากแต่ละคนมีความแตกต่างกัน จึงอาจมีความยากในการเปรียบเทียบและการจัดระเบียบและการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ประเภทนี้เหมาะสำหรับนักวิจัยที่มีทักษะทางการ สัมภาษณ์สูงและมีความเชี่ยวชาญในการสัมภาษณ์สูง

2.5.2 การสนทนากลุ่ม (แผนผังการนั่ง)

ความหมายและลักษณะสำคัญของการสนทนากลุ่ม

การสนทนากลุ่มเป็นการรวบรวมข้อมูลการวิจัยจากการนั่งสนทนากับผู้ให้ข้อมูล(key informants) เป็นกลุ่มผู้ร่วมสนทนากลุ่มจะได้มาจากการคัดเลือกตามเกณฑ์ที่นักวิจัยกำหนดซึ่งเป็นผู้ที่สามารถให้คำตอบตรงประเด็นและสามารถตอบวัตถุประสงค์การวิจัยได้มากที่สุดโดยมีผู้ดำเนินการสนทนา (moderator) เป็นผู้ถามคำถามตามประเด็นการวิจัยให้กลุ่มตอบซึ่งทำให้คนในกลุ่มจะได้คำตอบของคนอื่นๆ และจะให้คำตอบเพิ่มเติม ที่อาจเป็นคำตอบที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้(เก๋จกนก เอื้อวงศ์และพิชิต ฤทธิจรรณ, 2556) เช่นเดียวกับ ที่ Kureger (2008, อ้างถึงใน Merriam, 2009, pp.93-94) ให้ความหมายไว้ว่า การสนทนากลุ่มเป็นการเก็บรวบรวม ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพที่เน้นการสัมภาษณ์หรือการสนทนาของบุคคลที่มีความรู้ มีประสบการณ์ในประเด็นใดประเด็นหนึ่ง และ Patton (2002,อ้างถึงใน Merriam, 2009, p.94) กล่าวว่า การสนทนากลุ่มเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สมาชิกในกลุ่มแต่ละคนจะได้ฟังคำตอบของคนอื่นๆ ในกลุ่มและในขณะเดียวกันก็อาจให้ข้อมูลของตนเพิ่มเติมในส่วนที่เป็นคำตอบที่ตนต้องการนำเสนอซึ่งสมาชิกในกลุ่มอาจไม่เห็นด้วยกับความเห็นของเพื่อน สมาชิกก็ได้ทั้งนี้เพราะการสนทนากลุ่มไม่ต้องการความเห็นหรือคำตอบที่เป็นเอกฉันท์ ดังนั้นข้อมูลที่ได้อาจเป็นข้อมูลที่มีคุณภาพสูง โดยที่ผู้เข้าร่วมกลุ่ม 1 คน อาจเสนอ

ความเห็นในมุมมองของตนภายในกลุ่มที่อาจมีความเห็น แตกต่าง ซึ่งเป็นข้อมูลที่อยู่ในบริบททางสังคมที่แท้จริง

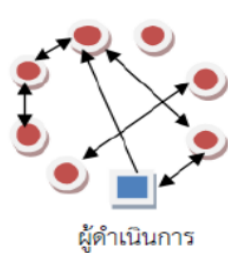
ในปัจจุบันการสนทนากลุ่มเป็นที่นิยมและได้มีการนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยอย่างกว้างขวางหรือเป็นจำนวนมากและมีการดำเนินการที่มีความแตกต่างกันแต่นักวิจัยก็ยังใช้คำว่า “การสนทนากลุ่ม” จึงอาจทำให้ เกิดความสับสนว่าการสนทนากลุ่มมีลักษณะเป็นอย่างไร และที่นักวิจัยนำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย เป็นการสนทนากลุ่มตามแนวคิดที่นักวิจัยเชิงคุณภาพใช้หรือไม่ Morgan (1998, pp.33-35) ได้อธิบายถึงลักษณะ ของการสนทนากลุ่ม และกลุ่มที่ไม่ถูกจัดไว้ว่าเป็นการสนทนากลุ่มซึ่งจะช่วยให้เข้าใจถึงลักษณะของการสนทนากลุ่มได้ชัดเจนขึ้นดังนี้

1) การสนทนากลุ่มเป็นวิธีการในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ กลุ่มที่มีการพบปะกันเพื่อวัตถุประสงค์อื่นๆ จะไม่ใช่การสนทนากลุ่ม เช่น กลุ่มครุฑประชุมและมีสนทนากันเป็นกลุ่มเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี

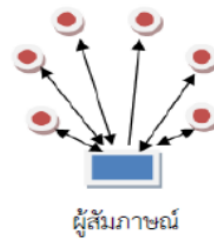
2) ในการสนทนากลุ่มการอภิปรายในกลุ่มจะทำให้ได้ข้อมูล ดังนั้นกลุ่มประเภทอื่นๆ มารวมกลุ่มกันเพื่อ การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการใดวิธีการหนึ่งโดยไม่ใช้การอภิปรายจึงไม่ใช่การสนทนากลุ่ม เช่น Nominal groups หรือ Delphi groups เป็นต้น

3) การสนทนากลุ่มต้องเป็นการดำเนินการที่มีการวางแผนอย่างรอบคอบที่จะเชิญผู้เกี่ยวข้องหรือผู้ให้ข้อมูลที่เหมาะสม และเตรียมคำถามในการสนทนาเพื่อให้ได้คำตอบในการวิจัย โดยจะต้องมีผู้ดำเนินการที่รับผิดชอบในการดูแลให้กลุ่มได้สนทนาตรงประเด็นที่กำหนดไว้

นอกจากนี้ยังมีการอธิบายถึงความแตกต่างระหว่างการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) กับการสัมภาษณ์กลุ่ม (group interview) ซึ่งนักวิชาการกล่าวว่ากลุ่มทั้ง 2 ประเภทมีลักษณะที่แตกต่างกัน โดยการสนทนากลุ่มเป็นการสนทนาอภิปรายโต้ตอบอย่างอิสระระหว่างสมาชิกในกลุ่มตามประเด็นที่กำหนด สมาชิกทุกคนในกลุ่มเป็นศูนย์กลางของการสื่อสารภายในกลุ่ม และนักวิจัยจะมีบทบาทในการเอื้ออำนวย (facilitator) หรือ บทบาทเป็นผู้ดำเนินการ (moderator) ให้เกิดการอภิปรายร่วมกันระหว่างผู้ร่วมสนทนาไม่ใช่เป็นเพียงผู้ถามคำถามและเป็นผู้ควบคุมกระแสหรือความเคลื่อนไหวของกลุ่มเท่านั้นในขณะที่การสัมภาษณ์กลุ่มเป็นการถามตอบระหว่างนักวิจัยหรือผู้สัมภาษณ์กับสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มโดยมีผู้สัมภาษณ์เป็นศูนย์กลางของการสื่อสารภายในกลุ่ม (Nyumba, Wilson, Dirrick & Mukherjee, 2018; ทวีศักดิ์ นพเกสร, 2548) ลักษณะของความแตกต่างระหว่างกลุ่มสองประเภทแสดงดังภาพที่ 1

การสนทนากลุ่ม

การสัมภาษณ์กลุ่ม

ภาพที่ 2.1 การเปรียบเทียบการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์กลุ่ม

ที่มา : ทวีศักดิ์ นพเกสร. (2548).วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เล่ม 1. ชมรมพยาบาลชุมชนแห่งประเทศไทย: กรุงเทพมหานคร. น. 15

ดังนั้น การสนทนากลุ่มจึงมีลักษณะเฉพาะเจาะจงซึ่งมีความแตกต่างกับกลุ่มในลักษณะอื่นๆ ซึ่งนักวิจัยที่จะนำการสนทนากลุ่มมาใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยอาจต้องพิจารณาให้ถูกต้องเหมาะสมว่าแนวทางที่ตนใช้เป็นการสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์กลุ่มหรือการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ

ประเภทของการสนทนากลุ่ม

การสนทนากลุ่มจะมีลักษณะเฉพาะ แต่นักวิชาการก็พยายามจัดแยกประเภทของการสนทนากลุ่มไว้เพื่อให้มีความชัดเจน Morgan (2002, อ้างถึงใน Liamputtong, 2011, p.2) ได้กล่าวถึงประเภทของการสนทนากลุ่ม โดยจำแนกประเภทอย่างกว้างๆ ไว้ 2 ลักษณะ คือ

1)การสนทนากลุ่มที่มีโครงสร้าง ซึ่งเป็นกลุ่มที่ใช้มากในการวิจัยการตลาดที่จะมีโครงสร้างของคำถามชัดเจนเฉพาะเจาะจง

2)การสนทนากลุ่มที่ไม่เคร่งครัด ไม่มีโครงสร้างคำถามที่แน่นอนตายตัวส่วนใหญ่ใช้ในการวิจัยสังคมศาสตร์อย่างไรก็ดีในปัจจุบันมีการประยุกต์ใช้การสนทนากลุ่มในงานวิจัยเชิงคุณภาพมากมาย ซึ่งทำให้มีการจำแนกประเภทและลักษณะการใช้การสนทนากลุ่มใน รูปแบบต่างๆ ตามลักษณะและความต้องการของนักวิจัย Nyumba et al. (2018) ได้แบ่งประเภทของการสนทนากลุ่ม ไว้ดังนี้

2.1 การสนทนากลุ่มแบบกลุ่มเดี่ยว (Single focus group) เป็นการจัดสนทนากลุ่มซึ่งการอภิปรายเชิงโต้ตอบในประเด็นที่กำหนดของกลุ่มผู้ร่วมสนทนาทั้งหมดและคณะผู้อำนวยความสะดวกเป็นกลุ่มเดียว ในที่เดียวการสนทนากลุ่มประเภทนี้เป็นที่นิยมใช้มากที่สุดและถือเป็นลักษณะแบบดั้งเดิมการสนทนากลุ่มแบบกลุ่ม เดี่ยวมีการใช้กันอย่างแพร่หลายโดยนักวิจัยและนักปฏิบัติงานในสาขาวิชาต่างๆ

2.2 การสนทนากลุ่มแบบสองทาง (Two-way focus group) เป็นรูปแบบการสนทนากลุ่มโดยใช้กลุ่มสอง กลุ่มโดยกลุ่มหนึ่งจะอภิปรายแลกเปลี่ยนกันในประเด็นที่กำหนดในขณะที่อีกกลุ่มจะเป็นผู้สังเกตการสนทนาของ กลุ่มแรก โดยปกติแล้วการสนทนากลุ่มแบบนี้จะดำเนินการด้านหลังกระจกแบบทางเดียวกลุ่มผู้สังเกตการณ์และผู้ดำเนินการกลุ่มสามารถสังเกตและจดบันทึกการโต้ตอบและการอภิปรายกลุ่มแรกได้โดยอีกกลุ่มจะมองไม่เห็นการมีโอกาสดำเนินการและสังเกตการโต้ตอบในการสนทนาของอีกกลุ่มจะช่วยให้กลุ่มที่สองได้ข้อสรุปที่แตกต่างได้ การดำเนินการสนทนากลุ่มแบบสองทางนี้ต้องคำนึงถึงเรื่องจริยธรรมในคนเนื่องจากการสังเกตแบบปกปิด ไม่ให้อีกกลุ่มหนึ่งเห็นนักวิจัยจึงควรเสนอขอการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมในคน และจัดทำเอกสารการให้การยินยอม (Consent form) จากกลุ่มที่ถูกสังเกตด้วย

2.3 การสนทนากลุ่มแบบผู้ดำเนินการกลุ่ม 2 คน (Dual moderator focus group) เป็นการจัดสนทนากลุ่ม โดยให้มีผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม 2 คนที่ทำงานร่วมกันในกลุ่ม โดยแต่ละคนจะมีบทบาทที่แตกต่างกันการแบ่งบทบาทจะทำให้เกิดความมั่นใจว่าการดำเนินการกลุ่มจะมีความราบรื่น และเก็บประเด็นสำคัญได้ทั้งหมด

2.4 การสนทนากลุ่มแบบผู้ดำเนินการกลุ่ม 2 คนมีประเด็นโต้แย้งกัน (Duelling moderator focus group) เป็นการจัดสนทนากลุ่มโดยให้มีผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม 2 คนซึ่งถูกกำหนดบทบาทให้มีความเห็นโต้แย้งกันในประเด็นที่สนทนากลุ่มดำเนินการเช่นนี้จะช่วยให้เกิดการเปิดเผยข้อมูลและได้ข้อมูลในเชิงลึกมากขึ้น

2.5 การสนทนากลุ่มแบบผู้ดำเนินการกลุ่มมาจากผู้เข้าร่วมกลุ่ม (Respondent moderator focus group) การสนทนากลุ่มนี้จะมีการรับสมัครสมาชิกผู้เข้าร่วมสนทนาขึ้นมาเป็นผู้ดำเนินการกลุ่มชั่วคราวการให้สมาชิกมานำกลุ่มจะทำให้เกิดกระบวนการของกลุ่มที่จะส่งผลต่อการให้คำตอบซึ่งจะช่วยให้มีโอกาสดำเนินการที่หลากหลายและเป็นคำตอบที่แท้จริงมากขึ้น

2.6 การสนทนากลุ่มแบบกลุ่มขนาดเล็ก (Mini focus group) นักวิจัยมักจะเผชิญกับสถานการณ์ที่มีผู้เข้าร่วมที่มีศักยภาพจำนวนน้อยและยากที่จะเข้าถึงแต่การออกแบบการวิจัยจำเป็นต้องมีการสนทนากลุ่มใน ประเด็นนี้ภายใต้สถานการณ์เช่นนี้นักวิจัยสามารถประชุมกลุ่มเล็กๆ ระหว่างสองถึงห้าคน กลุ่มดังกล่าวประกอบด้วยบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญหรือมีความรอบรู้ในเรื่องนั้นๆ

2.7 การสนทนากลุ่มแบบออนไลน์(Online focus groups) การสนทนากลุ่มแบบออนไลน์ไม่ได้เป็นการ สนทนากลุ่มที่แตกต่างจากแบบเดิมๆ เพียงแต่มีการนำอินเทอร์เน็ตมาปรับใช้ในการสนทนาแบบเดิมเป็นการประยุกต์ใช้ในสภาพแวดล้อมที่มีการใช้การประชุมทางโทรศัพท์ (conference calling) การใช้ห้องสนทนา (chat rooms) และการสื่อสารแบบออนไลน์อื่นๆ การ

สนทนากลุ่มแบบนี้จะมีความทันสมัยและมีชีวิตชีวากว่าการ สนทนากลุ่มแบบเผชิญหน้าได้แต่อย่างไรก็ตามแนวทางนี้จะใช้ได้เฉพาะผู้ที่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตเท่านั้นและอาจมีปัญหาทางเทคนิคเกิดขึ้นได้ขณะสนทนา ได้แก่ปัญหาการเชื่อมต่อของสัญญาณ

ในปัจจุบันการสนทนากลุ่มแบ่งออกได้หลายประเภท ซึ่งในแต่ละประเภทอาจมีลักษณะย่อยที่แตกต่างกันแต่ลักษณะหลักของการดำเนินการสนทนากลุ่มจะมีลักษณะทั่วไปที่มีความคล้ายคลึงกัน โดยเป็นการสนทนาที่มีประเด็นในการสนทนาที่เฉพาะเจาะจง เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมได้แสดงออกอย่างอิสระตามความคิดเห็น ความรู้สึก หรือประสบการณ์ของตน โดยเน้นให้เกิดปฏิสัมพันธ์ภายใต้บรรยากาศที่เป็นกันเองดังนั้นในการ กล่าวถึงองค์ประกอบ หรือแนวทางการดำเนินการสนทนากลุ่ม จึงจะขอนำเสนอเฉพาะแนวทางในการสนทนากลุ่ม แบบกลุ่มเดี่ยวซึ่งเป็นแนวทางที่มีลักษณะการดำเนินการแบบดั้งเดิม

การเตรียมการจัดสนทนากลุ่ม

ในการจัดการสนทนากลุ่ม ควรมีการเตรียมการที่สำคัญ ดังนี้

1. การกำหนดประเด็นหรือตัวแปรที่จะศึกษา เมื่อผู้วิจัยกำหนดเรื่องที่จะศึกษาวิจัยแล้วจะต้องกำหนดประเด็นหรือตัวแปรที่จะศึกษา ซึ่งมีความจำเป็นที่ต้องศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นหรือตัวแปรที่จะต้องทำความเข้าใจในรวมทั้งศึกษาเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับปรากฏการณ์หรือบริบทที่ต้องการศึกษา เพื่อนำมาสร้างแนว คำถามหรือกรอบคำถามในการสนทนากลุ่ม โดยนำคำถามที่ร่างไว้มาเรียบเรียงเป็นประเด็นย่อยๆ จัดลำดับไว้ประเด็นคำถามที่เหมาะสม ควรอยู่ระหว่าง 3-6 ประเด็น สำหรับรายละเอียดในการจัดทำแนวคำถามในการสนทนากลุ่ม จะกล่าวถึงในหัวเรื่องต่อไป

2. การกำหนดและคัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนาหรือผู้ให้ข้อมูล จะต้องเป็นผู้มีประสบการณ์หรือมีข้อมูลในประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการและยังต้องมีคุณสมบัติสำคัญๆ ที่คล้ายคลึงกัน (homogenous group) เพื่อช่วยให้ผู้ร่วมสนทนารู้สึกสะดวกใจในการสนทนา และกลุ่มสามารถดำเนินไปได้อย่างราบรื่น ขนาดของกลุ่มควรมีจำนวน 7-8 คน ซึ่งเป็นขนาดของกลุ่มที่สามารถอภิปรายตอบโต้กันได้ดีที่สุด เป็นขนาดของกลุ่มที่ช่วยทำให้การสนทนาที่มี ลักษณะเปิดกว้างเหมาะสมในการจัดประเด็นซักถาม (วีรสิทธิ์สิทธิไตรย์และโยธิน แสงวดี, 2536 น.7) ซึ่งหากกลุ่มใหญ่เกินไปจะทำให้การควบคุมกลุ่มเป็นไปได้ยากหรือกลุ่มเล็กเกินไปก็อาจมีบุคคลที่มีอิทธิพลต่อความเห็นของกลุ่มได้ (Escalada & Heong, 2014, p.5)

3. การกำหนดบุคลากรในการจัดการสนทนากลุ่ม ควรประกอบด้วย (1) ผู้ดำเนินการ (moderator) เป็นผู้นำการสนทนาให้เป็นไปตามประเด็นหรือแนวคำถามที่ตั้งไว้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน ลึกซึ้งและตรงประเด็นผู้ดำเนินการจะต้องรู้และมีความเข้าใจในประเด็นปัญหาวิจัย ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและวิธีการควบคุมประเด็นในการสนทนา ดังนั้น การที่นักวิจัยสามารถเป็นผู้ดำเนินการ

สนทนากลุ่มได้เองก็จะทำให้ดำเนินการได้ตรงประเด็นและค้นหาข้อมูลได้ลึกซึ้งแต่หากนักวิจัยไม่ได้เป็นผู้ดำเนินการเอง อาจเลือกผู้ดำเนินการที่มีประสบการณ์ในการเป็นผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มและต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ประเด็นวิจัยอย่างชัดเจน (2) ผู้จัดบันทึกคำสนทนา (note taker) เป็นผู้จัดบันทึกการสนทนา โดยจดทุกคำพูดและจดอากัปกิริยาท่าทางของผู้ร่วมสนทนา รวมทั้งเขียนผังการนั่งของสมาชิกให้ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม และ (3) เจ้าหน้าที่บริการทั่วไปเป็นผู้คอยดูแลเรื่องอำนวยความสะดวก บริการน้ำดื่ม ขนม บันทึกเทป และดูแลไม่ให้มีการรบกวนสมาชิกในกลุ่ม

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ

ประกิจ เกษแก้ว (2560) ได้ศึกษาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ย คือ การบริหารงานบุคคลการบริหารงบประมาณ การบริหารทั่วไป และการบริหารวิชาการ และผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันจะมีบทบาทในการบริหารงานในสถานศึกษาแตกต่างกันโดยเฉพาะการบริหารงบประมาณ และพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานในสถานศึกษาจำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พระอธิการวัชชัย แสงโสภณ (2563) ได้ศึกษาพุทธวิธีการบริหารจัดการโรงเรียนวิถิพุทธ ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บ รวบรวมข้อมูลการวิจัยจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย 6 กลุ่ม รวมจำนวนทั้งสิ้น 25 รูป/คนโดยเน้นผู้มีประสบการณ์และมีบทบาทต่อการบริหารโรงเรียนวิถิพุทธซึ่งทำให้ทราบถึงหลักการบริหาร สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลการบริหารจัดการโรงเรียนวิถิพุทธ จำนวน 3 โรงเรียน พบว่า ด้านวิชาการ หลักไตรสิกขา ในการบริหารงาน ผู้เรียนได้รับการจัดการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านงบประมาณ พบว่า การใช้หลักธรรมพรหมวิหารในการบริหารงาน ผู้เรียนได้รับการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก ด้านบุคลากร พบว่า การใช้หลักสัปปุริสธรรมมาใช้ในการบริหารผู้เรียนได้รับการจัดการศึกษา โดยภาพรวม ผู้เรียนได้รับการจัดการศึกษาอยู่ในระดับดีมาก ด้านการบริหารทั่วไป โดยภาพรวม ผู้เรียนได้รับการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

กุลทรี พิภุลแกม (2554) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพ ผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต ๒ ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารงานสถานศึกษา เพราะงานหลักของสถานศึกษาคือ งาน

วิชาการ เพราะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุง คุณภาพ การเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา

พระมหาสุทนต์ สุทนต์ (2552) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนวิสุทธิโพธิ์ ระดับ ประถมศึกษาเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารโรงเรียนเป็น กระบวนการที่ ผู้บริหารใช้อำนาจและทรัพยากรต่างๆ เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ในการจัดการ ดำเนินงานใน โรงเรียนให้ไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการ การบริหารโรงเรียนประกอบด้วยผู้นำที่สำคัญ คือ ผู้บริหาร โรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน

พระจักรพันธ์ ปลูกบุญ (2553) ได้ศึกษาการบริหารการเรียนการสอนโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารสถานศึกษาก็ คือ การบริหารงานวิชาการ ถือว่าเป็นงานที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะจุดมุ่งหมายของการ บริหาร วิชาการอยู่ที่การสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม และมีคุณสมบัติตามที่ ต้องการงาน วิชาการเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพ และความสำเร็จของโรงเรียน ความสำคัญของโรงเรียนมักจะพิจารณา จากคุณภาพของผลผลิต คือ ตัวนักเรียน ดังนั้น คุณภาพของผลผลิตจึงขึ้นอยู่กับ ประสิทธิภาพในการ ดำเนินการงานด้านวิชาการของโรงเรียน การบริหารด้านวิชาการจึงเป็นงานที่สำคัญของผู้บริหาร โรงเรียนที่จะต้องรับผิดชอบในการใช้หลักการในการบริหารงานด้านนี้อย่างมีประสิทธิภาพ

เบญจวรรณ กสิผล (2565) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้อำนวยการ โรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่า 1) การ บริหารงาน วิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัด อ่างทอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า มีการบริหารงานวิชาการด้านที่มี ค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลครอบครัวองค์กร หน่วยงาน และ สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา 2) การ เปรียบเทียบ ด้านเพศพบว่า แตกต่างกันจำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้านการพัฒนา ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านการ ส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนที่ ระดับ นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ระดับนัยสำคัญ ทาง สถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน 3) การเปรียบเทียบด้านอายุพบว่าแตกต่างกัน อย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามี 10 ด้าน ได้แก่ การพัฒนา หลักสูตร โรงเรียน การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนการ พัฒนา สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ การนิเทศ การศึกษาการแนะแนว การศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียน การประสานความร่วมมือในการพัฒนา วิชาการกับ โรงเรียนอื่นและการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลครอบครัว องค์กร หน่วยงานและ

สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ส่วนในด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการ ส่งเสริมความรู้ ด้านวิชาการแก่ชุมชนพบว่า ไม่แตกต่างกัน

พิมพ์ใจ พุฒจิตุรัส (2562) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัด สำนักงานศึกษาธิการภาค 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัด สำนักงานศึกษาธิการภาค 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่ ่อใช้ในสถานศึกษา รองลงมา ได้แก่ ด้านการวิจัยเพื่ ่อการพัฒนา คุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและ ด้านการ พัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้ 2) การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัด สำนักงาน ศึกษาธิการภาค 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญ ทางสถิติที่ ะดับ 0.05 เมื่ ่อจำแนกตามขนาดโรงเรียนและระดับการศึกษา พบว่า โดยรวมไม่แตกต่าง กัน 3) ความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัด สำนักงานศึกษาธิการภาค 1 เมื่ ่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่ ี่มีค่าดัชนีความสำคัญของความ ต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้าน การพัฒนาหลักสูตรและด้านการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งการ เรียนรู้

ยุพา พรหมแย้ม (2562) ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาใน อำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน และผล การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ ทำงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

มูนา จารง (2560) ได้ทำวิจัยเรื่ ื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตาม ทักษะครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ผลการค้นคว้าอิสระพบว่า 1) ระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทักษะ ครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ด้าน การบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับพบว่า ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่นตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงาน วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทักษะครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 จำแนกตาม เพศ การศึกษาและประสบการณ์ทำงาน 3)

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะ ครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ ๓ การศึกษาประถมศึกษาเขต 2 คือ ผู้บริหารควรมี การวางแผนงานด้านวิชาการ ควรพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่นและควรมีการนิเทศการศึกษาเป็นระยะ ๆ

ณัฐธากาญจน์ ลักษณะเพ็ญ (2563) ได้ศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่ส่งผลต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ปีการศึกษา 2562 จำนวน 186 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน และใช้วิธีการสุ่มเป็นแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน ด้วยมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันและการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน 3) ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมส่งผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความกระตือรือร้น โดยยึดหลักผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลักและค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานเสมอตลอดจน ควรจัดทำแผนกลยุทธ์การปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าเดิม การวิจัยครั้งนี้นำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้ใช้ในการบริหารสถานศึกษา การปฏิบัติด้านการครองตน การครองคน การครองงาน เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นที่ยอมรับของผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา อันจะส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาที่ดียิ่งขึ้นไป

ประกิจ เกษแก้ว (2560) ได้ศึกษาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ย คือ การบริหารงานบุคคลการบริหารงบประมาณ การบริหารทั่วไป และการบริหารวิชาการ และผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันจะมีบทบาทในการบริหารงานในสถานศึกษาแตกต่างกันโดยเฉพาะการบริหาร

งบประมาณ และพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานในสถานศึกษาจำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่า การบริหารของผู้บริหาร สถานศึกษานั้นเป็นสิ่งที่สำคัญและเป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายที่จะต้องกระทำ และต้องประสานสัมพันธ์กัน ทั้งระบบครอบครัว โรงเรียน ศาสนา และระบบอื่นในสังคม เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำ หลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาที่ว่าด้วยการบริหารทั้งในด้านการบริหารตนเองของผู้บริหาร การ บริหารบุคคลและการบริหารงานในองค์กร นำไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับการบริหารเชิงพุทธด้านบริหารงานวิชาการ ด้วยหลักอิทธิบาท 4 การบริหารเชิงพุทธด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้วยหลักธรรมาภิบาล ,การบริหารเชิงพุทธด้านการบริหารงานบุคคล ด้วยหลักพรหมวิหาร 4 และการบริหารเชิงพุทธ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารจัดการสถานศึกษาได้

2.6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

Sudarmanto et al (2022) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาใน Madrasa ต่อการพัฒนาความเป็นมืออาชีพของครู มีวัตถุประสงค์การศึกษาครั้งนี้เพื่ออธิบายบทบาทของอาจารย์ใหญ่ในฐานะผู้นำและผู้จัดการในการพัฒนาความเป็นมืออาชีพของครู งานวิจัยนี้ใช้แนวทางกรณีศึกษา ข้อมูลได้มาจากการสังเกต สัมภาษณ์ และทบทวนเอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงโต้ตอบซึ่งประกอบด้วยการลดข้อมูล การนำเสนอข้อมูลและข้อสรุป การวิจัยครั้งนี้ส่งผลให้เกิดการค้นพบสามประการ ประการแรก ในฐานะที่เป็นผู้ริเริ่ม หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารระดับสูงของ madrasah จะเพิ่มพูนความเข้าใจและข้อมูล ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับ madrasah การเปิดโปรแกรม madrasa ใหม่ การปรับโครงสร้าง madrasah การเสริมกำลัง การพัฒนาความเป็นมืออาชีพของครูเป็นรายบุคคลและในทีม การจัดการ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ และการปฏิบัติงาน เนื่องจากแรงจูงใจ หน้าที่ และความ รับผิดชอบของผู้บริหารระดับสูงของ madrasa เป็นแนวทางทางจิตวิญญาณ ส่งเสริมให้ครูปรับปรุง วุฒิการศึกษาของพวกเขา ให้รางวัล สร้างวินัย เสริมสร้างมิตรภาพ และปรับปรุงสวัสดิการครู จัดให้มี กิจกรรมนันทนาการ ให้ความสนใจกับเงื่อนไขของผู้ได้บังคับบัญชา และแก้ไขข้อขัดแย้ง ประการที่ สาม ในฐานะผู้ดูแลระบบ หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารระดับสูงของ Madrasa กำลังสร้าง รายละเอียดงาน และข้อกำหนดของงาน สร้างงาน คำอธิบายและลักษณะงาน จัดสรรทรัพยากร ทั้งหมดในมาตราสมอบหมายบุคคลที่มีความสามารถเป็นผู้นำกลุ่มคน ประสานงานการปฏิบัติงาน ของครูและเจ้าหน้าที่ภายในมาตราชาการจัดตารางโปรแกรมในมาตราชา ร่วมกับฝ่ายอื่น ๆ

Belinova et al (2019) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง ในการปรับปรุงคุณภาพองค์การการศึกษา ก่อนวัยเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพการศึกษา ก่อน

วัยเรียนเป็นการศึกษาจากมุมมองของความสอดคล้องที่แท้จริงของเงื่อนไของค์กรวิธีการประเมิน คุณสมบัติและผลการศึกษาระบบการศึกษาต่อข้อกำหนดที่จำเป็นของมาตรฐาน พลวัตของลักษณะ คุณภาพของการศึกษาก่อนวัยเรียนหมายถึงการสร้างและการพัฒนาระบบการจัดการคุณภาพ ใน สภาพขององค์กรการศึกษาก่อนวัยเรียน และเพื่อให้เกิดความสมดุลที่ เหมาะสมของสภาพภายใน และภายนอกของกิจกรรมความกลมกลืนของความสัมพันธ์กับครูและสภาพแวดล้อมทางสังคม การนำ บรรทัดฐานจรรยาบรรณวิชาชีพไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ การปฐมนิเทศเพื่อการพัฒนาและ ปรับปรุงในอนาคต การพัฒนาและการนำระบบดังกล่าวไปใช้นั้นมีความต้องการสูงในด้าน ความสามารถในการจัดการของผู้บริหาร ซึ่งพิจารณาโดยผู้เขียนว่ามีความซับซ้อนของมูลค่า แรงจูงใจ การวิเคราะห์และการออกแบบ องค์กรและผู้บริหาร การสื่อสารและกิจกรรม ความสามารถในการ สะท้อนกลับและการประเมิน มีการจัดสรรส่วนประกอบและตัวชี้วัดความสำเร็จของสมรรถนะที่เสนอ บทความนำเสนอผลลัพธ์ของการสร้างความสามารถในการจัดการของผู้บริหารขององค์กร

Musdiani et al (2019) ได้ทำการศึกษาเรื่อง วิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ใน การใช้คุณภาพการศึกษาในเขตโรงเรียนประถมศึกษา อาเจห์ บารัต มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหา บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการการศึกษาที่มีคุณภาพในโรงเรียนประถมศึกษา (SDN) Gunung Keling, เขต Meureubo, Aceh Barat Regency เพื่อค้นหาข้อจำกัดหลักในการจัดการ คุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา (SDN) Gunung Keling, เขต Meureubo, Aceh Barat Regency การศึกษาใช้แนวทางเชิงคุณภาพ การวิจัยประเภทนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาเทคนิคการ เก็บรวบรวมข้อมูลของเขาเช่นวิธีการ สังเกตวิธีสัมภาษณ์และวิธีการจัดทำเอกสาร ข้อมูลการวิจัยที่จะ วิเคราะห์ในการศึกษาครั้งนี้คือบทบาท ของอาจารย์ใหญ่ในการจัดการคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน ประถมศึกษาของ Gunung Keling เขต Meureubo, Aceh Barat Regency ได้แก่ บทบาทของ ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะนักการศึกษา ผู้จัดการ ผู้ดูแลระบบ หัวหน้างาน ผู้นำ และผู้สร้างแรงบันดาลใจ อุปสรรคที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้อง เผชิญในการดำเนินการจัดการคุณภาพการศึกษาใน โรงเรียนประถมศึกษาของ Gunung Keling เขต Meureubo, Aceh Barat Regency ผลการวิจัย พบว่า การเอาชนะอุปสรรคในการปรับปรุงคุณภาพ ครูที่ดำเนินการคือดำเนินการสื่อสารอย่าง ต่อเนื่องและการรณรงค์วัฒนธรรมคุณภาพการศึกษาสำหรับ ครูที่ยังไม่ค่อยตระหนักและในการ เอาชนะการขาดแคลนบุคลากรการสอนสำหรับวิชาการ โรงเรียน ขอให้ครูทำงานผ่านสำนักงาน การศึกษาเขต Meureubo, Aceh Barat Regency

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศ ผู้วิจัยสรุปผลการศึกษาได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่และบทบาทของผู้บริหารที่มีผลต่อคุณภาพผู้เรียน พัฒนาครู ให้เกิด ประสิทธิภาพและมีคุณภาพ พบว่า บทบาทของผู้ ้บริหารสถานศึกษาต่อการพัฒนาคุณภาพโดยรวม และรายด้านอยู่ ีในระดับมาก ซึ่งผู้ ้บริหารสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการ

บริหารจัดการศึกษา ผลการเปรียบเทียบผลพบว่าไม่แตกต่างกัน เนื่องจากในการพัฒนาคุณภาพของครูและนักเรียนจะมีการพัฒนาที่ต่างกัน ส่วนข้อเสนอเกี่ยวกับการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาพบว่าครูต้องการให้มีการพัฒนาให้มากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า งานวิจัยในและต่างประเทศนี้ ันมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของผู้วิจัยเพื่อนำมาศึกษาหาข้อเสนอแนะเพื่ ่มเติมและเพื่อพัฒนา งานวิจัย เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การบริหารการบริหารจัดการโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 3) เพื่อประเมินและรับรองแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2

3.2 ศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2

3.3 ประเมินและรับรองแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2

3.1 ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2

การศึกษาสภาพปัญหาผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทางการด้านการบริหารโรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 9 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 2 คน และผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษาที่กำกับดูแลโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 จำนวน 2 คน และศึกษานิเทศก์ จำนวน 5 คน โดยโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตพื้นที่ดังกล่าวมีลักษณะเป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงมัธยมศึกษาตอนต้น มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนในพื้นที่เพื่อให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้ให้สัมภาษณ์ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกดังนี้

1. เป็นผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 จำนวน 2 คน ซึ่งมีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสอย่างน้อย 5 ปี
2. ศึกษานิเทศก์โรงเรียนขยายโอกาสในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 จำนวน 5 คน
3. ผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษาที่กำกับดูแลโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview Form) ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้น โดยมีความเหมาะสม ครบคลุม และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย 2 ประเด็นหลัก ดังนี้

1. สภาพทั่วไปของการบริหารโรงเรียนขยายโอกาส เช่น โครงสร้างการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมของบุคลากร การจัดระบบงาน และการดำเนินงานตามนโยบาย
2. ปัญหาและอุปสรรคในการบริหาร เช่น ปัญหาด้านบุคลากร งบประมาณ การมีส่วนร่วมของชุมชน และความแตกต่างทางบริบทของโรงเรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยใช้วิธี สัมภาษณ์แบบพบหน้า (Face-to-face Interview) กับผู้ให้สัมภาษณ์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การเตรียมการสัมภาษณ์ประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากโรงเรียนในสังกัดส่งหนังสือแจ้งวัตถุประสงค์การวิจัย และขอความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียนนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ล่วงหน้า
2. การดำเนินการสัมภาษณ์ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์และขออนุญาต บันทึกเสียงใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเป็นแนวทาง โดยดำเนินการพูดคุยอย่างเป็นกันเอง เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ใช้เครื่องบันทึกเสียงประกอบการจดบันทึกภาคสนาม (Field Notes) เพื่อเก็บรายละเอียดเกี่ยวกับท่าที อารมณ์ และบริบทของการสนทนา

3. การจัดการข้อมูลหลังการสัมภาษณ์นำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกเสียงมาถอดเทป (Transcription) อย่างละเอียดตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาโดยเทียบกับบันทึกภาคสนามรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล โดยไม่เปิดเผยชื่อและโรงเรียน เพื่อให้เป็นไปตามหลักจริยธรรมการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะถูกวิเคราะห์โดยใช้วิธี การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) เพื่อค้นหาประเด็นสำคัญและสาระที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.2 ศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2

การศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อระดมความคิดเห็นจากผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสและผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารโรงเรียนตามหลักพุทธธรรม เพื่อนำข้อมูลจากหลายมุมมองมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ร่วมกันในการสร้างแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม ซึ่งจะทำให้ได้แนวทางที่มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2

ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการคัดเลือกโดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ตรงเกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาและหลักพุทธธรรม รวมจำนวน 12 คน ประกอบด้วย

1. ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสและผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษา จำนวน 7 คน ซึ่งมีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาอย่างน้อย 5 ปี เพื่อสะท้อนประสบการณ์จริงในการบริหารจัดการโรงเรียนในภาคสนาม
2. ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักพุทธธรรม จำนวน 5 รูป/คน เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการบริหารสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรมซึ่งจะทำให้ได้แนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามแนวพุทธธรรม

เครื่องมือที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม คือ แบบแนวคำถามเพื่อการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion Guideline) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสในตอนต้นที่ 1 และจากการทบทวนเอกสาร งานวิจัย และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารตามหลักพุทธธรรม แบบแนวคำถามประกอบด้วยประเด็นสำคัญ ดังนี้หลักพุทธธรรมที่เหมาะสมต่อการประยุกต์ใช้ในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสอันประกอบด้วย หลักพรหมวิหาร 4, สังคหวัตถุ 4, อิทธิบาท 4 ,หลักธรรมาภิบาล , แนวทางการบูรณาการหลักพุทธธรรมกับการบริหารการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการโดยใช้วิธี สนทนากลุ่มแบบเผชิญหน้า (Face-to-face Focus Group Discussion) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การเตรียมการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องเพื่อเชิญเข้าร่วมกิจกรรม จัดเตรียมเอกสารประกอบ เช่น วัตถุประสงค์ของการวิจัย แบบแนวคำถาม และข้อมูลเบื้องต้นจากการสัมภาษณ์

2. จัดเตรียมสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับการสนทนา เช่น ห้องประชุมโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 ที่มีบรรยากาศเป็นกันเองและไม่เป็นทางการจนเกินไป

3. การดำเนินการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) โดยเริ่มจากการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย กติกา และระยะเวลาการสนทนา (ประมาณ 90–120 นาที) เปิดประเด็นตามแนวคำถามที่ละหัวข้อ พร้อมเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมทุกคนได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ มีผู้ช่วยวิจัยทำหน้าที่จดบันทึกสาระสำคัญ และใช้เครื่องบันทึกเสียงเพื่อความถูกต้องของข้อมูล เมื่อจบการสนทนา ผู้วิจัยสรุปสาระสำคัญเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง (Member Checking) จากผู้เข้าร่วมในที่ประชุม

4. การจัดการข้อมูลหลังการสนทนา นำเสียงที่บันทึกไว้มาถอดเทป (Transcription) อย่างละเอียดตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องของข้อมูลโดยเทียบกับบันทึกภาคสนาม

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มจะถูกนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อให้ได้แนวทางสำคัญในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม

3.3 ประเมินและรับรองแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2

การประเมินและรับรองแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสจำนวน 22 คน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินและรับรองแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาส ได้แก่ แบบประเมินแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาส ซึ่งมี 2 ตอน คือ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ประเมิน และ 2) การประเมินแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาส แบบประมาณค่า (rating scale) ของลิเคอร์ท (Likert, 1976, p. 19) มี 5 ระดับ ซึ่งมีความหมายดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	มีการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
ระดับ 4	หมายถึง	มีการปฏิบัติค่อนข้างบ่อย
ระดับ 3	หมายถึง	มีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง
ระดับ 2	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อยครั้ง
ระดับ 1	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อยครั้งมากหรือไม่มีการปฏิบัติ

การวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 ใช้สถิติในการวิเคราะห์ คือ ค่ามัชฌิมเลขคณิต (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) นำเสนอในรูปของตาราง และการพรรณนาตามลักษณะของข้อมูลที่วิเคราะห์ได้ เกณฑ์การแปลผลคะแนนเฉลี่ยจะถูกแบ่งเป็น 5 ระดับ ตามแนวคิดของ บุญทัน ดอกไธสง (2560) ที่ได้กล่าวถึงการนำมาตราส่วนประเมินความ

คิดเห็นแบบ Likert Scale ซึ่งแบ่งระดับความเห็นตามค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้รับจากผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีเกณฑ์การแปลผล ดังนี้

ระดับ 5	ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง	แนวทางอยู่ในระดับดีมาก
ระดับ 4	ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง	แนวทางอยู่ในระดับมาก
ระดับ 3	ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง	แนวทางอยู่ในระดับปานกลาง
ระดับ 2	ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง	แนวทางอยู่ในระดับน้อย
ระดับ 1	ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง	แนวทางอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.4 สรุปขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 3) เพื่อประเมินและรับรองแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน 3 ขั้นตอนดังนี้ 1) การศึกษาสภาพปัญหาผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทางการจัดการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสและผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษาที่กำกับดูแลโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 9 คน 2) การศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อระดมความคิดเห็นจากผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสและผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารโรงเรียนตามหลักพุทธธรรม เพื่อนำข้อมูลจากหลายมุมมองมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ร่วมกันในการสร้างแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม ซึ่งจะให้ได้แนวทางที่มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการคัดเลือกโดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาและหลักพุทธธรรม รวมจำนวน 9 คน 3) การประเมินและรับรองแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสจำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินและรับรองแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาส สถิติที่ใช้สถิติในการวิเคราะห์ คือ ค่ามัชฌิมเลขคณิต (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

บทที่ 4

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารการบริหารจัดการโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) คือ ผสมผสานวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กับวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และ แบบประเมินแนวทาง ซึ่งมีรายละเอียดแต่ละขั้นตอนดังนี้

4.1 การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 จำนวน 9 คน

4.2 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 จำนวน 12 คน

4.3 การประเมินและรับรองแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสจำนวน 22 คน

4.1 การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนขยาย โอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2

การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาส ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

นายธนัชพงศ์ สุนทรทิพย์กิตต์ (1/04/69) ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ให้ความเห็นว่า ปัญหาด้านผู้เรียนและสภาพแวดล้อมทางครอบครัว คุณภาพของการจัดการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส มีความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียน โดยพบว่าพื้นฐานครอบครัวส่วนใหญ่ให้ความสนใจและดูแลเอาใจใส่ด้านการศึกษาน้อย ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อทัศนคติและพฤติกรรมของผู้เรียน นักเรียนหลายคนขาดแรงจูงใจและความตั้งใจในการเรียน มีพฤติกรรมเกเร และมีเป้าหมายเพียงแค่เรียนให้จบเพื่อออกไปทำงานหาเลี้ยงชีพ นอกจากนี้ ยังเผชิญกับปัญหาความท้าทายทางสังคมที่รุนแรง เช่น การเข้า

ไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและอบายมุขต่างๆ ปัญหาด้านบุคลากรและระบบการดูแลนักเรียน ในด้านการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนยังคงเผชิญกับปัญหาความขาดแคลนบุคลากรครูที่ตรงตามวิชาเอก ทำให้ครูหลายท่านจำเป็นต้องรับภาระสอนในรายวิชาที่ตนเองไม่ได้มีความเชี่ยวชาญโดยตรง นอกจากภาระงานสอนแล้ว บริบทของนักเรียนที่มีความเปราะบางยังทำให้ครูมีภาระงานที่หนักขึ้นในการดูแลนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูผู้สอนจำเป็นต้องพยายามเข้าถึงนักเรียนให้ได้มากที่สุดเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า รวมถึงต้องอาศัยกลไกของ "ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน" เข้ามาขับเคลื่อนอย่างจริงจังเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ แก้ไข และส่งต่อปัญหาของนักเรียนอย่างเป็นระบบ ปัญหาด้านทรัพยากรทางการศึกษาและวิชาการ ปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ยังคงมีความขาดแคลน ทั้งในเรื่องของวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ยังไม่ทันสมัย และอาคารสถานที่หรือห้องเรียนเฉพาะทางที่มีไม่เพียงพอต่อความต้องการ (เช่น ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์) ซึ่งข้อจำกัดทางทรัพยากรเหล่านี้ เป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนและการเชื่อมโยงองค์ความรู้ให้ทันกับหลักสูตรแกนกลางฯ ทำได้ยากและไม่เต็มศักยภาพ

นางสาวจรรักษ์ ศรีทิพย์ (1/04/69) ให้ความเห็นว่า ด้านผู้เรียนและครอบครัว ปัญหาสำคัญประการแรกเกิดจากสภาพความเป็นอยู่และพื้นฐานครอบครัวของผู้เรียนที่ขาดความพร้อม และบิดามารดาหรือผู้ปกครองให้ความสนใจด้านการศึกษาของบุตรหลานค่อนข้างน้อย ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลกระทบโดยตรงต่อทัศนคติของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนขาดความกระตือรือร้น ไม่ให้ความสำคัญกับการเรียน และขาดความตั้งใจในการศึกษาเล่าเรียน โดยส่วนใหญ่มุ่งหวังเพียงเพื่อให้สำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานและออกไปประกอบอาชีพเป็นหลัก ด้านบุคลากรครูและการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษายังคงประสบปัญหาการขาดแคลนครูผู้สอนที่ตรงตามวิชาเอก ทำให้ครูต้องรับผิดชอบสอนในรายวิชาที่ไม่ถนัด นอกจากนี้ บริบทของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษายังส่งผลให้ครูมีภาระงานที่หนักกว่าครูในระดับประถมศึกษาทั่วไป เนื่องจากต้องรับผิดชอบจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นด้วย ข้อจำกัดนี้จึงเรียกร้องให้ครูผู้สอนต้องพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างหนักและต่อเนื่องเพื่อให้สามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้และถ่ายทอดเนื้อหาได้สอดคล้อง เท้าทันกับหลักสูตรที่กำหนดไว้ ด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่ ในด้านทรัพยากรการเรียนรู้อีกพบว่าสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือทางการศึกษาที่มีอยู่ยังไม่ทันสมัยและมีไม่เพียงพอต่อการสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเต็มศักยภาพ ตลอดจนยังขาดแคลนห้องเรียนเฉพาะทางที่จำเป็นต่อการปฏิบัติจริง เช่น ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐาน ด้านระบบการดูแลช่วยเหลือและบริหารจัดการ จากความหลากหลายของปัญหาทั้งด้านครอบครัวและตัวผู้เรียน บริบทจึงบังคับให้ครูผู้สอนต้องให้ความสนใจใส่ใจ ดูแล และเข้าถึงนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างใกล้ชิด สถานศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำ "ระบบดูแลช่วยเหลือตัวนักเรียน" มาใช้

อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อใช้เป็นกลไกหลักในการคัดกรอง แก้ไขปัญหาเป็นการเฉพาะจุด และส่งต่อผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมและทันท่วงที

นางพรสวรรค์ ตันมงคลกาญจน์ (2/04/69) ให้ความเห็นว่า สภาพปัญหาการบริหารการศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สพ.น.นครปฐม เขต 2 การบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษากำลังเผชิญกับความท้าทายในหลายมิติ โดยประเด็นแรกที่พบคือปัญหาด้านการบริหารงานบุคคล ข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาสมีภาระงานที่หนักกว่าครูในระดับประถมศึกษาปกติ อีกทั้งยังประสบปัญหาการขาดแคลนครูเฉพาะทาง ทำให้ครูหนึ่งท่านต้องรับผิดชอบการสอนในหลายรายวิชา รวมถึงต้องจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ไม่ตรงกับวิชาเอกของตน นอกจากนี้ การจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นนั้นมีความซับซ้อน ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีทักษะ กลยุทธ์ และเทคนิคทางจิตวิทยาที่สามารถเข้าถึงผู้เรียนในวัยนี้ได้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในส่วนของ ด้านการบริหารงานวิชาการและคุณภาพผู้เรียน พบว่าโครงสร้างการจัดการเรียนการสอนยังคงอิงตามรูปแบบของระดับประถมศึกษา แม้บริบทของผู้เรียนจะอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นก็ตาม ประกอบกับในเชิงนโยบายที่ไม่มีการให้นักเรียนซ้ำชั้น (สอบตก) ได้ส่งผลกระทบโดยตรงต่อแรงจูงใจในการเรียน ทำให้นักเรียนไม่ให้ความสำคัญกับวิชาการเท่าที่ควร โรงเรียนจึงมักปรับเป้าหมายไปที่การประดับประดาให้นักเรียนมาเข้าเรียนเป็นหลัก ผลลัพธ์ที่ตามมาคือนักเรียนมีพื้นฐานความรู้ที่ไม่เข้มข้นพอ ซึ่งกลายเป็นอุปสรรคสำคัญเมื่อนักเรียนต้องการไปศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

สำหรับ ด้านทรัพยากรและสื่อการเรียนรู้ โรงเรียนยังคงประสบปัญหาอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนไม่เพียงพอ และไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) รวมถึงยังคงมีข้อจำกัดด้านความพร้อมของห้องปฏิบัติการเฉพาะทาง เช่น ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ และห้องปฏิบัติการทางภาษาอังกฤษ ที่ยังต้องการการสนับสนุนเพื่อให้เพียงพอต่อการใช้งานจริง

นอกจากนี้ ด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและพฤติกรรม เป็นอีกหนึ่งประเด็นที่ต้องเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด เนื่องจากนักเรียนมักเผชิญกับปัญหาการออกกลางคัน (Dropout) ซึ่งมีสาเหตุหลักมาจากปัจจัยแวดล้อม เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหายาเสพติด และปัญหาพฤติกรรมเชิงชั่วสาว ส่งผลให้โรงเรียนจำเป็นต้องมีมาตรการกำกับดูแลที่เข้มงวดและรัดกุมมากกว่าการดูแลนักเรียนในระดับประถมศึกษาทั่วไป

จากสภาพปัญหาเชิงซ้อนที่กล่าวมาทั้งหมด จึงนำไปสู่ข้อสรุปใน ด้านการบริหารจัดการทั่วไปว่า การจะขับเคลื่อนโรงเรียนขยายโอกาสให้ประสบความสำเร็จและก้าวข้ามอุปสรรคเหล่านี้ได้นั้น โครงสร้างการบริหารงานทั้ง 4 ฝ่ายของสถานศึกษา (ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป) จำเป็นต้องมีความเข้มแข็งอย่างยิ่ง ผู้บริหารและคณะครูต้องร่วมกัน

กำหนดกฎกติกา แนวปฏิบัติ และมาตรการที่ชัดเจน เข้มงวด และเป็นระบบ เพื่อให้สามารถแก้ไข ปัญหาและยกระดับคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม

นางสาวนาฏตา ภูประเสริฐ (2/04/69) ให้ความเห็นว่า สภาพปัญหาการบริหารการศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ครอบคลุมในหลายมิติ โดยใน ด้านการบริหารงานวิชาการและบุคลากร พบว่า โครงสร้างการจัดการ เรียนการสอนของสถานศึกษายังคงยึดรูปแบบของระดับประถมศึกษาเป็นหลัก แต่นำมาปรับใช้กับ ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ส่งผลให้ครูผู้สอนมีภาระงานที่หนักกว่าครูในระดับประถมศึกษา ทั่วไป และต้องเร่งพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อรองรับการสอนในระดับที่สูงขึ้น นอกจากนี้ ยังประสบปัญหาความขาดแคลนครูผู้สอนเฉพาะทาง ทำให้ครูหนึ่งท่านต้องรับผิดชอบสอน ในหลายรายวิชา รวมถึงต้องจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ไม่ตรงกับวิชาเอกที่ตน สำเร็จการศึกษามา ด้านงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา พบว่า สื่อ อุปกรณ์การเรียน รวมถึงห้องปฏิบัติการเฉพาะทาง อาทิ ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ และห้องปฏิบัติการทาง ภาษาต่างประเทศ ยังมีความไม่พร้อมและไม่เพียงพอที่จะสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดได้ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาใน ด้านผู้เรียนและนโยบายการจัดการศึกษา พบว่า นโยบายการวัดและประเมินผลที่กำหนดให้ไม่มีการสอบตก (No-fail policy) ได้ส่งผลกระทบต่อ ให้ผู้เรียนขาดความกระตือรือร้นและไม่ให้ความสำคัญกับการเรียนเท่าที่ควร ประกอบกับทิศทางของ โรงเรียนที่มักมุ่งเน้นเพียงสถิติการมาเรียนของผู้เรียน ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพทางวิชาการ ทำให้พื้นฐานความรู้ของผู้เรียนในโรงเรียนขยายโอกาสไม่เข้มแข็งพอ และเกิดความยากลำบากในการนำความรู้ ไปต่อยอดในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประการสำคัญใน ด้านระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนและ การบริหารจัดการ พบว่า ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่น เป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อและ เข้าถึงได้ยาก ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องอาศัยกลยุทธ์ เทคนิค และจิตวิทยาในการเข้าถึงผู้เรียนอย่างมาก นอกจากนี้ สถานศึกษายังเผชิญปัญหาอัตราการออกกลางคันของผู้เรียน ซึ่งมีสาเหตุหลักมาจาก ปัญหาครอบครัว ปัญหายาเสพติด และปัญหาเชิงคู่สาวที่มีแนวโน้มสูงกว่านักเรียนระดับประถมศึกษา ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาระบบและรับมือกับสถานการณ์ดังกล่าว งานบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ฝ่าย จำเป็นต้องมีความเข้มแข็ง มีการบูรณาการการทำงานร่วมกัน ตลอดจนต้องมีการกำหนดกฎกติกา และมาตรการกำกับดูแลที่รัดกุมและเข้มงวดมากกว่าปกติ เพื่อธำรงไว้ซึ่งระเบียบวินัย และยกระดับ คุณภาพการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

นางสาวสายใจ ฉิมมณี (2/04/69) ให้ความเห็นว่า สถานศึกษาต้องเผชิญกับข้อจำกัดและ อุปสรรคหลายประการ ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 5 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการและ โครงสร้าง โครงสร้างการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษายังคงอิงตามรูปแบบและบริบทของ ระดับประถมศึกษา ซึ่งไม่สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีความซับซ้อน

กว่า นอกจากนี้ ในเชิงนโยบาย สถานศึกษามักต้องมุ่งเน้นเพียงการแก้ปัญหาให้นักเรียนมาเข้าเรียนเป็นหลัก ส่งผลให้การบริหารงานสถานศึกษาทั้ง 4 ฝ่าย (ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล และด้านบริหารทั่วไป) จำเป็นต้องมีความเข้มแข็งและต้องกำหนดกฎกติกาหรือมาตรการควบคุมที่รัดกุมมากยิ่งขึ้น ด้านการบริหารงานบุคคล ข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาสมีภาระงานที่หนักกว่าครูในโรงเรียนประถมศึกษาทั่วไป อีกทั้งยังประสบปัญหาอัตราค่าจ้างพล ทำให้ครู 1 ราย ต้องรับผิดชอบสอนหลายรายวิชา รวมถึงต้องจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ไม่ตรงกับวิชาเอกของตน นอกจากนี้ ครูผู้สอนยังจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีทักษะกลยุทธ์ และเทคนิคเชิงจิตวิทยาที่เหมาะสมในการเข้าถึงและจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนในช่วงวัยรุ่น ซึ่งมีความท้าทายมากกว่าวัยเด็กเล็ก ด้านการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์และพื้นฐานความรู้ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสยังเป็นข้อจำกัดสำคัญ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการนำความรู้ไปต่อยอดในการศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ผนวกกับนโยบายการวัดและประเมินผลที่ไม่มีการตัดสินให้ตกซ้ำชั้น ส่งผลให้นักเรียนส่วนหนึ่งขาดความตระหนักและไม่ให้ความสำคัญกับการเรียนเท่าที่ควร ด้านงบประมาณและสื่อสนับสนุนการเรียนรู้ สถานศึกษายังคงประสบปัญหาความไม่เพียงพอของสื่อและอุปกรณ์การเรียน ซึ่งไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงข้อจำกัดด้านความพร้อมของอาคารสถานที่ โดยเฉพาะห้องปฏิบัติการเฉพาะทางที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษา เช่น ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ และห้องปฏิบัติการทางภาษาอังกฤษ ด้านกิจการนักเรียนและระบบดูแลช่วยเหลือ ด้วยบริบทของผู้เรียนที่เข้าสู่วัยรุ่น สถานศึกษาจึงพบปัญหาพฤติกรรมที่รุนแรงและซับซ้อนกว่าระดับประถมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาชู้สาว ปัญหายาเสพติด และปัญหาครอบครัว ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ล้วนเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้นักเรียนหลุดออกจากระบบการศึกษา (ออกกลางคัน) สถานศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องยกระดับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกำหนดมาตรการกำกับดูแลด้านพฤติกรรมที่เข้มงวดและใกล้ชิดเป็นกรณีพิเศษ

นายเมธี อันทอง (2/04/69) ให้ความเห็นว่า สภาพปัญหาของการบริหารการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส (โรงเรียนที่เปิดสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น) สามารถประมวลและสรุปประเด็นปัญหาออกเป็น 3 ด้านหลัก ดังนี้ ด้านโครงสร้างการบริหารจัดการและทรัพยากร โครงสร้างการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสยังคงอิงรูปแบบของระดับประถมศึกษาเป็นหลัก แต่ต้องรองรับการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ส่งผลให้การบริหารงานทั้ง 4 ฝ่าย (วิชาการ งบประมาณ บุคคล และบริหารทั่วไป) จำเป็นต้องมีความเข้มแข็งและมีมาตรการบริหารจัดการที่รัดกุม นอกจากนี้ โรงเรียนยังเผชิญปัญหาด้านความพร้อมของทรัพยากร โดยเฉพาะอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ไม่เพียงพอและไม่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงข้อจำกัดในเรื่องความเพียงพอของห้องปฏิบัติการเฉพาะทาง เช่น ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ และห้องปฏิบัติการทางภาษาอังกฤษ

ด้านบุคลากรและการจัดการเรียนการสอน ในมิติของบุคลากร พบว่าครูผู้สอนมีภาระงานที่หนักกว่าครูในโรงเรียนประถมศึกษาทั่วไป เนื่องจากข้อจำกัดด้านอัตรากำลัง ทำให้ครู 1 คน ต้องรับผิดชอบสอนในหลายรายวิชา ซึ่งมักเป็นการสอนข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ไม่ตรงกับวิชาเอกหรือความเชี่ยวชาญของตน นอกจากนี้ การสอนนักเรียนในวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่เข้าถึงได้ยาก ทำให้ครูต้องได้รับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีทักษะ กลยุทธ์ และเทคนิควิธีในการเข้าถึงผู้เรียน ตลอดจนสามารถจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านผู้เรียนและพฤติกรรม ปัญหาสำคัญด้านผู้เรียนคือ นโยบายที่ไม่ให้นักเรียนสอบตก ทำให้นักเรียนขาดความตระหนักและไม่ให้ความสำคัญกับการเรียนเท่าที่ควร โรงเรียนจึงทำได้เพียงมุ่งเน้นให้นักเรียนมาเข้าเรียนเพื่อรักษาสถานภาพ ส่งผลให้พื้นฐานความรู้ของนักเรียนไม่เข้มข้นพอที่จะนำไปต่อยอดในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้ นอกจากนี้ ยังพบปัญหาด้านพฤติกรรมที่ซับซ้อนกว่าวัยประถมศึกษา เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหายาเสพติด และปัญหาชู้สาว ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาเด็กออกกลางคัน (Dropout) โรงเรียนจึงจำเป็นต้องมีมาตรการกำกับดูแลนักเรียนที่เข้มงวดและรัดกุมมากกว่าปกติ สรุปสภาพปัญหาการบริหารการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 เป็นผลมาจากความไม่สอดคล้องกันระหว่างโครงสร้างพื้นฐานระดับประถมศึกษาและบริบทการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ซึ่งส่งผลกระทบต่อเนื่องทั้งในด้านการงานของครู ความพร้อมของอุปกรณ์ รวมถึงคุณภาพและพฤติกรรมของผู้เรียน การแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงต้องอาศัยการบริหารงานที่เข้มแข็ง การพัฒนาศักยภาพครูผู้สอน และการวางมาตรการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบและรัดกุม ซึ่งจากการสัมภาษณ์มีประเด็นปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาดังนี้

1) โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ได้รับการจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาจากรัฐบาลคิดเป็นรายหัวนักเรียน ทำให้โรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนน้อยได้รับงบประมาณน้อยกว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีจำนวนนักเรียนมากกว่า โรงเรียนขนาดเล็กขาดอุปกรณ์เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาทำให้ ประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนลดลง

2) ปัญหาการขาดแคลนครูที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางและจำนวนครูไม่ครบชั้นเรียน ทำให้เกิดปัญหาการจัดสรร ครูโรงเรียนบางแห่งที่มีจำนวนนักเรียนน้อย โรงเรียนขนาดเล็กจึงประสบปัญหาครูไม่ครบชั้นเรียน ครูไม่ครบ ทุกวิชา/รายวิชา โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบระดับชาติชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียน ขนาดเล็กนั้นภาพรวมอยู่ในระดับต่ำกว่าโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินโดยสำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

3) อัตราการเกิดของประชากรลดลง ภาวะประชากรมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ปัญหานักเรียน ออกกลางคัน ส่งผลทำให้ขนาดโรงเรียนปรับเปลี่ยนเป็นโรงเรียนขนาดเล็กเพิ่มมากขึ้น

- 4) นโยบายจัดการโรงเรียนขนาดเล็กขาดความต่อเนื่อง แนวทางการดำเนินการไม่ชัดเจน มีทั้งการส่งเสริมสนับสนุน การยุบรวมโรงเรียนขนาดเล็ก หรือไม่ให้ยุบเลิกโรงเรียนขนาดเล็ก
- 5) ความนิยมของผู้ปกครองที่ต้องการส่งบุตรหลานไปเรียนโรงเรียนในเมือง
- 6) ผู้ปกครอง และชุมชน มีความห่วงหาโรงเรียน มีความต้องการคงสภาพโรงเรียนในชุมชน ไม่ต้องการให้ยุบเลิกสถานศึกษา เนื่องจากไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการดำเนินนโยบาย และขาดความมั่นใจในการจัดการศึกษาของโรงเรียนดีใกล้บ้าน
- 7) โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่อยู่ ีในชุมชนขนาดเล็ก ประชากรมีฐานะยากจนทำให้ไม่มีศักยภาพใน การระดมทรัพยากรเพื่อมาสนับสนุนการจัดการศึกษาให้กับโรงเรียน

4.2 การสนทนากลุ่มแบบเผชิญหน้า (Face-to-face Focus Group Discussion

ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการบริหารโรงเรียน

ขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 ตามหลักพุทธธรรม

จากสนทนากลุ่มเพื่อศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 เห็นควรให้นำหลักสัปปุริสธรรม 7 ประการ มาประยุกต์ใช้กับการบริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 2 ดังนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานวิชาการถือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา แนวทางการพัฒนาโดยบูรณาการหลักสัปปุริสธรรม 7 ประการ เริ่มต้นจากการวิเคราะห์สภาพปัญหา และหลักการจัดการศึกษา (ธัมมัญญตา) เพื่อดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พร้อมทั้งกำหนดเป้าหมายและผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ที่เป็นรูปธรรม มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 และการแก้ปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงของผู้เรียน (อัตถัญญตา) ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา ต้องทำการประเมินศักยภาพและความพร้อมของสถานศึกษา (อิตถัญญตา) เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาและเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด (มัตถัญญตา) โดยต้องมีการกำหนดกรอบระยะเวลา แผนปฏิบัติการ และปฏิทินวิชาการอย่างเป็นขั้นตอน ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว (กาลัญญตา) บูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วน อาทิ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และปราชญ์ชาวบ้าน ในการร่วมกันพัฒนาแหล่งเรียนรู้ (ปริสัญญตา) ตลอดจนส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่ตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์และพัฒนาการของผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ (บุคคลัญญตา)

2. ด้านการบริหารงานบุคคล แนวทางการบริหารงานบุคคล มุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพ และสร้างขวัญกำลังใจแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาพึงวิเคราะห์ ภาระงานและสาเหตุของปัญหาการปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นระบบ (ธัมมัญญตา) เพื่อกำหนดเป้าหมาย ในการลดภาระงานเอกสารที่ซ้ำซ้อน ซึ่งไม่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพผู้เรียน (อรรถัญญตา)สถานศึกษา ควรส่งเสริมให้ข้าราชการครูประเมินสมรรถนะของตนเอง เพื่อจัดทำแผนพัฒนาตนเองรายบุคคล (ID Plan) (อรรถัญญตา) พร้อมทั้งบริหารจัดการสัดส่วนงานให้มีความเหมาะสมพอดี นำเทคโนโลยีดิจิทัล มาประยุกต์ใช้เพื่อลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน (มัตตัญญตา) ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากร หรือ จัดอบรมเพื่อเพิ่มพูนวิทยฐานะในห้วงเวลาที่เหมาะสม ไม่กระทบต่อเวลาเรียนของผู้เรียน (กาลัญญตา) สร้างเครือข่ายทางวิชาการและจัดตั้งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนว ปฏิบัติที่ดี (ปริสัญญตา) และที่สำคัญยิ่งคือ การบริหารจัดการอัตรากำลัง โดยพิจารณาขอบข่ายงาน ให้สอดคล้องกับวุฒิการศึกษา ความรู้ ความสามารถ และความถนัดของบุคลากรเป็นสำคัญ (บุคคัลญตา)

3. ด้านการบริหารงบประมาณ การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาภายใต้ข้อจำกัดทาง การเงิน จำเป็นต้องอาศัยการวิเคราะห์โครงสร้างรายรับ-รายจ่ายอย่างรัดกุม โดยอิงข้อมูลเชิงประจักษ์ (ธัมมัญญตา) เพื่อประกอบการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ มุ่งเน้นการจัดสรรงบประมาณไปยัง กิจกรรมที่ส่งผลสัมฤทธิ์โดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (อรรถัญญตา)สถานศึกษาต้องตระหนักถึง บริบทและข้อจำกัดทางการเงินของหน่วยงาน (อรรถัญญตา) และดำเนินการบริหารจัดการตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เน้นความคุ้มค่า โปร่งใส และใช้วัสดุทดแทนเพื่อประหยัดรายจ่าย (มัตตัญญตา) มีการวางแผนการเบิกจ่ายงบประมาณตามแผนปฏิบัติการประจำปีและรอบไตรมาส อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ (กาลัญญตา) ตลอดจนแสวงหาและบูรณา การความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และเครือข่ายศิษย์เก่า ในการระดม ทรัพยากรเพื่อการศึกษา (ปริสัญญตา) รวมถึงการส่งเสริมให้บุคลากรสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ หลากหลายมิติ (Multi-skill) เพื่อลดต้นทุนในการบริหารจัดการของสถานศึกษา (บุคคัลญตา)

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป การพัฒนาการบริหารงานทั่วไป โดยเฉพาะระบบ สาธารณูปโภค โครงสร้างพื้นฐาน และอาคารสถานที่ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องศึกษาสภาพปัญหาและ ความต้องการของชุมชนอย่างถ่องแท้ (ธัมมัญญตา) เพื่อจัดทำแผนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ (เช่น ห้องปฏิบัติการเฉพาะทาง หรือสนามกีฬา) ให้สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด พร้อมทั้ง ระบุเป้าหมายและผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับอย่างชัดเจน เพื่อใช้ประกอบการเสนอขอรับการจักระบบงบประมาณ (อรรถัญญตา)สถานศึกษาต้องดำเนินการสำรวจและประเมินสภาพความพร้อมของอาคาร สถานที่และวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ในปัจจุบัน (อรรถัญญตา) เพื่อปรับปรุงและประยุกต์ใช้พื้นที่ว่างให้เกิด ประโยชน์สูงสุดตามความเหมาะสมและคุ้มค่า (มัตตัญญตา) มีการกำหนดแผนแม่บทในการพัฒนา

อาคารสถานที่ ทั้งรูปแบบการแก้ปัญหาชั่วคราวในระยะสั้น และการจัดสร้างอาคารถาวรในระยะยาว (กาลัญญตา) สร้างความสัมพันธ์อันดีและประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย เพื่อขอรับการสนับสนุนด้านทรัพยากร เครื่องมือ หรือเครื่องจักรจากชุมชน (ปรีสัญญตา) ตลอดจนมีคำสั่งมอบหมายให้บุคลากรหรือข้าราชการครูที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง เป็นผู้รับผิดชอบในการควบคุม ดูแล และบำรุงรักษาอาคารสถานที่ เพื่อให้มีความปลอดภัยและพร้อมใช้งานสำหรับการจัดการเรียนการสอนอยู่เสมอ (บุคคลัญญตา)

4.3 การประเมินและรับรองแนวทางการศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2

ผลการประเมินแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 มีรายละเอียดตามตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมินแนวทางการศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2

ที่	รายละเอียดการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับ
1	แนวทางมีความถูกต้อง (Accuracy) คือ มีสาระครอบคลุม ครบถ้วน มีวัตถุประสงค์ มีแหล่งข้อมูลและการได้มาซึ่งข้อมูลอย่างชัดเจน มีการรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือและแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และมีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่สมบูรณ์และชัดเจน	4.73	.46	ดีมาก
2	แนวทางมีความเหมาะสม (Propriety) คือมีการคำนึงถึงกฎหมาย การรักษาสิทธิ และความเป็นธรรมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย หรือทุกกลุ่ม	4.36	.49	มาก
3	แนวทางมีความเป็นไปได้ (Feasibility) คือสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เพราะมีทรัพยากรเพียงพอที่จะปฏิบัติได้ ปลอดภัยจากภาวะเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น และมีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่เอื้อให้ปฏิบัติได้	4.27	.46	มาก

ที่	รายละเอียดการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
		ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับ
4	แนวทางมีความเป็นประโยชน์ (Utility) คือแนวทางสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาด้านการบริหารการศึกษา และจะเกิดผลดีต่อโรงเรียนขยายโอกาส	4.36	.90	มาก
รวม		4.43	.35	มาก

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 22 คน มีความเห็นต่อแนวทางการศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, $SD = .35$) ซึ่งสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ 1) ความถูกต้อง ($\bar{X} = 4.73$, $SD = .46$) 2) ความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.36$, $SD = .49$) 3) ความเป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 4.36$, $SD = .90$) 4) และความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.27$, $SD = .46$) ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การบริหารการบริหารจัดการโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 3) เพื่อประเมินและรับรองแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยผสมผสานวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กับวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) ประชากรในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสและ ผู้บริหารการศึกษา การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 9 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสจำนวน 2 คนและผู้บริหารการศึกษา จำนวน 2 คนศึกษานิเทศก์ จำนวน 5 คน 2) ประชากรในการสนทนากลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส ผู้บริหารการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านหลักพุทธธรรม การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 12 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 3 คน ผู้บริหารการศึกษาจำนวน 4 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านหลักพุทธธรรมจำนวน 5 คน 3) ประชากรในการประเมินแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงได้จำนวน 22 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และ แบบประเมินแนวทาง ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยตามข้อค้นพบ ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยข้อมูลตามรายละเอียดในแต่ละส่วนดังต่อไปนี้

5.1.1 สภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาส

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน พบสภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสที่สำคัญ 4 ด้าน ดังนี้

1) ด้านผู้เรียนและครอบครัว พบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่ขาดความพร้อมด้านการศึกษา ผู้ปกครองให้ความสนใจต่อการศึกษาน้อย ส่งผลให้ผู้เรียนขาดแรงจูงใจในการเรียน มีพฤติกรรมเสี่ยง เช่น การเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และปัญหาชู้สาว อีกทั้งนโยบายไม่ให้นักเรียนเข้าชั้นยิ่งทำให้ผู้เรียนไม่ให้ความสำคัญกับการเรียน และเป็นสาเหตุสำคัญของปัญหาการออกกลางคัน (Dropout)

2) ด้านบุคลากรครูและการจัดการเรียนการสอน พบว่าโรงเรียนขาดแคลนครูที่มีความเชี่ยวชาญตรงตามวิชาเอก ครูหนึ่งคนต้องรับผิดชอบสอนหลายรายวิชาและหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ไม่ตรงกับความถนัด ส่งผลให้ภาระงานของครูหนักกว่าปกติ และต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อรับมือกับลักษณะของผู้เรียนในวัยรุ่น

3) ด้านงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา พบว่าโรงเรียนได้รับงบประมาณแบบรายหัวนักเรียน โรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนน้อยจึงได้รับงบประมาณน้อยกว่า ขาดแคลนสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย และห้องปฏิบัติการเฉพาะทาง เช่น ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์และห้องปฏิบัติการภาษาต่างประเทศ

4) ด้านโครงสร้างการบริหารและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่าโครงสร้างการบริหารงานยังคงอิงรูปแบบระดับประถมศึกษา แต่ต้องรองรับการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทำให้เกิดความไม่สอดคล้อง ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังขาดความเป็นรูปธรรม ประกอบกับนโยบายการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่ขาดความต่อเนื่องและชัดเจน

5.1.2 แนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม

จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้เชี่ยวชาญมีมติเห็นชอบให้นำ หลักสัปปริสธรรม 7 ประการ ได้แก่ ธัมมัญญตา อตถัญญตา อตตัญญตา มัตตัญญตา กาลัญญตา ปริสสัญญตา และปุคคลัญญตา มาประยุกต์ใช้กับการบริหารสถานศึกษาใน 4 ด้าน ดังนี้

1) ด้านการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพปัญหาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง มุ่งพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 บริหารจัดการ

เทคโนโลยีอย่างคุ้มค่า บูรณาการความร่วมมือกับชุมชน และส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล

2) ด้านการบริหารงานบุคคล ได้แก่ การวิเคราะห์ภาระงานและลดงานเอกสารที่ไม่จำเป็น ส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนาตนเองรายบุคคล (ID Plan) นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาลดขั้นตอนการทำงาน จัดตั้งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และมอบหมายงานให้สอดคล้องกับความถนัดของบุคลากร

3) ด้านการบริหารงบประมาณ ได้แก่ การวิเคราะห์รายรับ-รายจ่ายอย่างรัดกุม จัดลำดับความสำคัญของโครงการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ดำเนินการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และระดมทรัพยากรจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และเครือข่ายศิษย์เก่า

4) ด้านการบริหารงานทั่วไป ได้แก่ การสำรวจและประเมินสภาพอาคารสถานที่ จัดทำแผนพัฒนาทั้งระยะสั้นและระยะยาว ประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายเพื่อขอรับการสนับสนุน และมอบหมายผู้รับผิดชอบดูแลบำรุงรักษาสถานที่ตามความเชี่ยวชาญ

5.1.3 การประเมินและรับรองแนวทางการศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม

การประเมินและรับรองแนวทางการศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 22 คน มีความเห็นต่อแนวทางการศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, $SD = .35$) ซึ่งสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ 1) ความถูกต้อง ($\bar{X} = 4.73$, $SD = .46$) 2) ความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.36$, $SD = .49$) 3) ความเป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 4.36$, $SD = .90$) 4) และความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.27$, $SD = .46$) ตามลำดับ

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 อภิปรายผลสภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาส

ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสมีความซับซ้อนและเชื่อมโยงกันในหลายมิติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการหลายท่านที่ชี้ว่าโรงเรียนขยายโอกาสเผชิญความท้าทายเชิงโครงสร้างที่แตกต่างจากโรงเรียนทั่วไป กล่าวคือ

ด้านผู้เรียนและครอบครัว ปัญหาการขาดแรงจูงใจของผู้เรียนและการได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวน้อยนั้น สะท้อนให้เห็นว่าปัจจัยสภาพแวดล้อมนอกโรงเรียนมีบทบาทสำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่น้อยกว่าปัจจัยภายในโรงเรียนที่ชี้ว่าครอบครัวและชุมชนเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาผู้เรียน ทั้งนี้ นโยบายไม่ให้นักเรียนข้ามชั้นซึ่งมุ่งป้องกันการออกกลางคัน กลับส่งผลให้ผู้เรียน

ขาดแรงกดดันในการพัฒนาตนเอง อันเป็นผลข้างเคียงที่ไม่พึงประสงค์ของนโยบายผู้บริหารต้องพิจารณาแก้ไขด้วยมาตรการเสริมแรงจูงใจเชิงบวกแทน

ด้านบุคลากรครู ปัญหาการขาดแคลนครูเฉพาะทางและภาระงานหนักเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างของโรงเรียนที่พบได้ทั่วไปในระบบการศึกษาไทย การที่ครูต้องสอนข้ามสาระการเรียนรู้ย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนการสอน และบั่นทอนขวัญกำลังใจของครูในระยะยาว สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องภาวะหมดไฟในการทำงานที่เกิดจากภาระงานเกินพอดี ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการบริหารอัตรากำลังต้องได้รับการแก้ไขอย่างเป็นระบบทั้งในระดับโรงเรียนและระดับนโยบาย

ด้านงบประมาณและทรัพยากร การจัดสรรงบประมาณแบบรายหัวนักเรียนสร้างความเหลื่อมล้ำระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดเล็กอย่างชัดเจน โรงเรียนที่มีนักเรียนน้อยกลับต้องการทรัพยากรสนับสนุนมากกว่าในบางด้าน แต่ได้รับงบประมาณน้อยกว่า ซึ่งสะท้อนถึงความไม่เป็นธรรมเชิงโครงสร้างที่ต้องได้รับการแก้ไขในระดับนโยบายมากกว่าระดับโรงเรียน

5.2.2 อภิปรายผลแนวทางการบริหารตามหลักพุทธธรรม

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการบริหารตามหลักพุทธธรรม พบว่า การบริหารตามหลักพุทธธรรมคือ การนำหลักหลักสัปปริสธรรม 7 ประการ ตามประเด็นปัญหาการบริหารงาน 4 ฝ่าย ดังนี้

ด้านการบริหารวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา เนื่องจากเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) อย่างไรก็ตาม โรงเรียนขยายโอกาสหรือโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาบางแห่งประสบปัญหาโครงสร้างการบริหารงานวิชาการที่ยังไม่สอดคล้องกับลักษณะและความต้องการของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา ส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนไม่สามารถตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสนใจ และศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ การนำหลักสัปปริสธรรม 7 มาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาโครงสร้างการบริหารงานวิชาการที่ไม่สอดคล้องกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถวิเคราะห์ปัญหาอย่างเป็นระบบ เข้าใจบริบทขององค์กรและผู้เรียน ตลอดจนสามารถกำหนดแนวทางการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน หลักสัปปริสธรรม 7 เป็นหลักธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้สำหรับผู้มีปัญญาและผู้บริหารที่ดี ประกอบด้วย ธัมมัญญตา อตถัญญตา อตตัญญตา มัตตัญญตา กาลัญญตา ปริสสัญญตา และปุคคลัญญตา ซึ่งเป็นหลักธรรมที่สามารถประยุกต์ใช้ในการบริหารองค์กรและการแก้ปัญหาทางการศึกษาได้อย่างเหมาะสม (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2559) ธัมมัญญตา (ความรู้จักเหตุ) หมายถึง การรู้หลักการและรู้จักสาเหตุของปัญหา ผู้บริหารสถานศึกษาควรวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลให้โครงสร้าง

การบริหารด้านวิชาการไม่สอดคล้องกับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา เช่น ความแตกต่างของพัฒนาการผู้เรียน ข้อจำกัดด้านบุคลากร หรือการกำหนดโครงสร้างงานที่ยังคงใช้รูปแบบเดียวกับระดับประถมศึกษา การวิเคราะห์สาเหตุอย่างเป็นระบบจะช่วยให้สามารถกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหได้ตรงตามสภาพที่แท้จริง (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), 2546) อัตถัญญตา (ความรู้จักผลหรือความมุ่งหมาย) หมายถึง การรู้เป้าหมายและผลลัพธ์ที่ต้องการ ผู้บริหารควรกำหนดเป้าหมายของการพัฒนางานวิชาการให้ชัดเจน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะสำคัญ ทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้ การกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนจะช่วยให้การจัดโครงสร้างงานวิชาการเป็นไปในทิศทางที่เหมาะสมและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) อัตถัญญตา (ความรู้จักตน) หมายถึง การรู้จักศักยภาพและข้อจำกัดของตนเอง ผู้บริหารควรประเมินศักยภาพของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ สื่อ เทคโนโลยี และทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อให้สามารถวางแผนและออกแบบโครงสร้างการบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับศักยภาพขององค์กรและสามารถปฏิบัติได้จริง (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2559) มัตถัญญตา (ความรู้จักประมาณ) หมายถึง การรู้จักความพอดีและความเหมาะสม ผู้บริหารควรจัดสรรภาระงานด้านวิชาการให้เหมาะสมกับศักยภาพของครูและผู้เรียน ไม่เพิ่มภาระงานหรือกิจกรรมมากเกินไปจนส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนรู้ การบริหารที่มีความสมดุลจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานและลดปัญหาความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), 2546) กาลัญญตา (ความรู้จักกาลเวลา) หมายถึง การรู้จักเวลาและความเหมาะสมของสถานการณ์ ผู้บริหารควรตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยี รวมทั้งแนวโน้มทางการศึกษาในปัจจุบัน เพื่อปรับปรุงโครงสร้างงานวิชาการให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2559) ปริสัณญตา (ความรู้จักชุมชนหรือสังคม) หมายถึง การเข้าใจบริบทของสังคมและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนางานวิชาการ เพื่อให้การจัดการศึกษามีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสภาพแวดล้อมทางสังคม (ธีระ รุญเจริญ, 2557) บุคคลัญญตา (ความรู้จักบุคคล) หมายถึง การเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้บริหารควรคำนึงถึงความแตกต่างด้านศักยภาพ ความสามารถ ความสนใจ และพัฒนาการของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา รวมทั้งความแตกต่างของครูผู้สอน เพื่อให้สามารถจัดระบบบริหารและการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2559)

การนำหลักสัปปริสธรรม 7 มาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาเรื่องการเรียนการสอนไม่ทันสมัยและไม่เพียงพอ จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถวิเคราะห์ปัญหาอย่างเป็นระบบ กำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจน ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และสร้างความร่วมมือในการพัฒนาการเรียนรู ซึ่งจะ

ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายของการศึกษางาน วิชาการถือเป็นการกิจสำคัญของสถานศึกษาในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยสื่อการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้การจัดการเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพ ช่วยกระตุ้นความสนใจ ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ และพัฒนาทักษะที่จำเป็นของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อย่างไรก็ตาม สถานศึกษาหลายแห่งยังประสบปัญหาสื่อการเรียนการสอนไม่ทันสมัยและมีจำนวนไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้ ซึ่งอาจเกิดจากข้อจำกัดด้านงบประมาณ การขาดการวางแผนการพัฒนาสื่อ การขาดการพัฒนาศักยภาพครูในการผลิตและใช้สื่อ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) หลัก สัปปริสธรรม 7 เป็นหลักธรรมสำหรับผู้มีปัญญา และผู้บริหารที่ดี ประกอบด้วย ธัมมัญญตา อตถัญญตา อตตัญญตา มัตตัญญตา กาลัญญตา ปริสสัญญตา และปุกคัลญญตา ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการบริหารงานวิชาการได้อย่างเหมาะสม (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2559) ธัมมัญญตา (ความรู้จักเหตุหรือหลักการ) หมายถึง การรู้จักเหตุแห่งปัญหาและเข้าใจหลักการที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารสถานศึกษาควรวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาสื่อการเรียนการสอนไม่ทันสมัยและไม่เพียงพออย่างเป็นระบบ เช่น การจำกัดด้านงบประมาณ การขาดการวางแผนพัฒนาสื่อ หรือการขาดการส่งเสริมครูด้านการใช้เทคโนโลยี จากนั้นควรจัดทำแผนพัฒนาสื่อการเรียนการสอนทั้งระยะสั้นและระยะยาวอย่างชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีทิศทางและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), 2546) อตถัญญตา (ความรู้จักเป้าหมายหรือประโยชน์) หมายถึง การรู้จักมุ่งหมายและผลลัพธ์ที่ต้องการ ผู้บริหารควรกำหนดเป้าหมายของการใช้สื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีตามแนวทางการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มากกว่าการมุ่งเน้นเพียงการจัดหาสื่อที่มีความทันสมัยเพียงอย่างเดียว (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) อตตัญญตา (ความรู้จักตนเอง) หมายถึง การรู้จักศักยภาพและข้อจำกัดของตนเอง ผู้บริหารควรประเมินความพร้อมของสถานศึกษาในด้านบุคลากร งบประมาณ และเทคโนโลยีที่มีอยู่ เพื่อให้สามารถเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน โดยไม่จำเป็นต้องเป็นสื่อที่มีราคาแพง แต่ต้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2559) มัตตัญญตา (ความรู้จักประมาณ) หมายถึง การรู้จักความพอเหมาะและการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ผู้บริหารควรบริหารจัดการงบประมาณด้านสื่อการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อการเรียนรู้อย่างน้อย เช่น สื่อแบบประดิษฐ์ หรือสื่อที่ใช้งบประมาณต่ำ รวมทั้งส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ และสื่อดิจิทัลแบบเปิดที่ไม่มีค่าใช้จ่าย เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), 2546) กาลัญญตา (ความรู้จักกาลเวลา) หมายถึง การรู้จักช่วงเวลาและ

ความเหมาะสมของสถานการณ์ ผู้บริหารควรวางแผนการพัฒนาและปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดให้มีการอบรมพัฒนาศักยภาพครูเป็นระยะ รวมทั้งปรับปรุงสื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและการจัดการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากนวัตกรรมทางการศึกษาอย่างเต็มที่ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2559) ปริสฺสณฺณดา (ความรู้จักชุมชนและสังคม) หมายถึง การรู้จักบริบทของชุมชนและสังคม ผู้บริหารควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน เพื่อสนับสนุนทรัพยากร สื่อ เทคโนโลยี หรือองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน การสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วนจะช่วยลดข้อจำกัดด้านทรัพยากรของสถานศึกษาและเพิ่มโอกาสในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (ธีระ รุญเจริญ, 2557) บุคคฺลัญญดา (ความรู้จักบุคคล) หมายถึง การรู้จักและเข้าใจความแตกต่างของบุคคล ผู้บริหารควรส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของครูให้สามารถใช้สื่อการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดการอบรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และมอบหมายหน้าที่ตามความรู้ความสามารถและความถนัดของครูแต่ละคน เพื่อให้เกิดการใช้ศักยภาพของบุคลากรได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560)

การนำหลักสัปปริสฺสธรรม 7 มาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาผู้เรียนขาดความกระตือรือร้น ติดยาเสพตติ มีปัญหาเรื่องชู้สาว ออกกลางคัน และขาดแรงจูงใจในการเรียน จะช่วยให้สถานศึกษาสามารถวิเคราะห์ปัญหาอย่างเป็นระบบ ดูแลผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล และสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งด้านความรู้ คุณธรรม และทักษะการดำรงชีวิตในสังคม ปัญหาด้านพฤติกรรมและการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น ผู้เรียนขาดความกระตือรือร้นในการเรียน มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด มีปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างเพศในวัยเรียน ออกกลางคัน และขาดแรงจูงใจในการศึกษา ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพของผู้เรียนทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และการพัฒนาทักษะชีวิต โดยปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาอาจมาจากสภาพครอบครัว สภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ รวมทั้งรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาและครูจำเป็นต้องมีแนวทางในการบริหารและดูแลผู้เรียนอย่างเป็นระบบ โดยสามารถนำหลัก สัปปริสฺสธรรม 7 ซึ่งเป็นหลักธรรมสำหรับผู้มีปัญญาและผู้บริหารที่ตีมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2559) ธัมมัญญดา (ความรู้จักเหตุ) หมายถึง การรู้จักสาเหตุและปัจจัยของปัญหา ผู้บริหารและครูควรวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนอย่างรอบด้าน เนื่องจากพฤติกรรมเสี่ยงของผู้เรียน เช่น การขาดแรงจูงใจ การเกี่ยวข้องกับยาเสพติด หรือการออกกลางคัน อาจเกิดจากหลายปัจจัย ได้แก่ ปัญหาครอบครัว สภาพเศรษฐกิจ

สังคม หรือการขาดความอบอุ่นทางจิตใจ ดังนั้น สถานศึกษาควรมีการเก็บข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล ผ่านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การใช้แบบประเมินจุดแข็งและจุดอ่อน (SDQ) การเยี่ยมบ้าน และการติดตามพฤติกรรมเสี่ยง เพื่อให้ทราบสาเหตุที่แท้จริงและสามารถช่วยเหลือได้อย่างตรงจุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559; พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2546) อดัตถัญญูตา (ความรู้จักผลหรือเป้าหมาย) หมายถึง การรู้จักผลลัพธ์หรือเป้าหมายที่ต้องการ ผู้บริหารควรกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนอย่างชัดเจน เช่น การลดอัตราการออกกลางคัน การลดพฤติกรรมเสี่ยงด้านยาเสพติด และการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ควบคู่กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนจะช่วยให้การดำเนินกิจกรรมและการช่วยเหลือผู้เรียนเป็นไปในทิศทางเดียวกันและสามารถติดตามประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) อดัตถัญญูตา (ความรู้จักตน) หมายถึง การรู้จักศักยภาพและข้อจำกัดของตนเอง ผู้บริหารและครูควรส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง ผ่านกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมโฮมรูม การสะท้อนคิด (Reflection) และกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต เพื่อให้ผู้เรียนสามารถค้นพบ ศักยภาพ ความถนัด และเป้าหมายในชีวิตของตนเอง ซึ่งการที่ผู้เรียนรู้จักตนเองจะช่วยสร้างความภาคภูมิใจในตนเองและลดโอกาสการเกิดพฤติกรรมเสี่ยง (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2559) มัตตัญญูตา (ความรู้จักประมาณ) หมายถึง การรู้จักความพอเหมาะพอดีในการดำเนินชีวิต ผู้บริหารและครูควรสร้างความสมดุลระหว่างการเรียนและการใช้ชีวิตของผู้เรียน โดยปรับภาระงานหรือการบ้านให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน พร้อมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ชีวิตอย่างมีเหตุผลและลดโอกาสการเกิดพฤติกรรมเสี่ยง เช่น การใช้สารเสพติดหรือการใช้เวลาที่ไม่เหมาะสม (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2546) กาลัญญูตา (ความรู้จักกาลเวลา) หมายถึง การรู้จักช่วงเวลาและความเหมาะสมของสถานการณ์ ผู้บริหารและครูควรจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การบูรณาการเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (AI) เกมการเรียนรู้ หรือกิจกรรม STEM และ Coding เพื่อสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ นอกจากนี้ ควรจัดเวลาสอนซ่อมเสริมและกิจกรรมช่วยเหลือผู้เรียนอย่างเหมาะสม เพื่อป้องกันปัญหาการเรียนไม่ทันและการออกกลางคัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) ปริสสัญญูตา (ความรู้จักสังคม) หมายถึง การเข้าใจบริบทของสังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อมรอบตัวผู้เรียน ผู้บริหารควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง โรงเรียน ครอบครัว วัด ชุมชน และหน่วยงานภายนอก เพื่อร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้เรียน เช่น การเชิญวิทยากรหรือปราชญ์ชาวบ้านมาให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด การสร้างค่านิยมที่เหมาะสม และการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน (ธีระ รุญเจริญ, 2557) บุคคลัญญูตา (ความรู้จักบุคคล) หมายถึง การเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้บริหารและครูควรจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเป็นรายบุคคล และจัดการเรียนรู้แบบแตกต่างตามศักยภาพของผู้เรียน

(Differentiated Instruction) รวมทั้งให้ครูที่ปรึกษาติดตาม ดูแล และให้คำปรึกษากลุ่มนักเรียนที่มีความเสี่ยงอย่างใกล้ชิด เพื่อให้สามารถช่วยเหลือผู้เรียนได้ตรงตามความต้องการและลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559)

ด้านการบริหารบุคคล

การนำหลักสัปปริสธรรม 7 มาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาครูผู้สอนมีวุฒิการศึกษาไม่ตรงตามวิชาที่สอน จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถวิเคราะห์ปัญหาอย่างเป็นระบบ บริหารจัดการทรัพยากรบุคคลอย่างเหมาะสม และพัฒนาศักยภาพครูให้สอดคล้องกับภารกิจการจัดการศึกษา อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนอย่างยั่งยืนการบริหารทรัพยากรบุคคลในสถานศึกษาถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะครูผู้สอนซึ่งมีบทบาทโดยตรงต่อการพัฒนาผู้เรียน อย่างไรก็ตาม โรงเรียนหลายแห่งโดยเฉพาะโรงเรียนขยายโอกาสหรือโรงเรียนที่มีข้อจำกัดด้านอัตรากำลัง มักประสบปัญหาครูผู้สอนมีวุฒิการศึกษาไม่ตรงตามวิชาที่สอน เนื่องจากการขาดแคลนครูเฉพาะสาขา การจัดสรรบุคลากรที่ไม่เหมาะสม หรือข้อจำกัดด้านอัตรากำลัง ส่งผลให้ครูขาดความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอน และอาจส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีแนวทางการบริหารจัดการที่เหมาะสม โดยสามารถนำหลักสัปปริสธรรม 7 มาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลักสัปปริสธรรม 7 เป็นหลักธรรมสำหรับผู้มีปัญญาและผู้บริหารที่ดี ประกอบด้วย อัมมัญญตา อัตถัญญตา อตตัญญตา มัตตัญญตา กาลัญญตา ปริสสัญญตา และปุคคลัญญตา ซึ่งเป็นแนวทางที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถวิเคราะห์ปัญหาและบริหารงานได้อย่างมีเหตุผล (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2559) อัมมัญญตา (ความรู้จักเหตุ) หมายถึง การรู้จักสาเหตุและปัจจัยของปัญหา ผู้บริหารควรวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาครูสอนไม่ตรงวิชาอย่างแท้จริง เช่น การขาดแคลนครูเฉพาะสาขา การจัดสรรอัตรากำลังที่ไม่เหมาะสม หรือการเพิ่มรายวิชาโดยไม่สอดคล้องกับจำนวนครูผู้สอน ทั้งนี้ ควรมีการสำรวจข้อมูลด้านคุณวุฒิ ความเชี่ยวชาญของครู และโครงสร้างรายวิชาอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ทราบปัญหาที่แท้จริงและกำหนดแนวทางการแก้ไขได้อย่างตรงจุด (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), 2546) อัตถัญญตา (ความรู้จักผลหรือเป้าหมาย) หมายถึง การตระหนักถึงผลกระทบและเป้าหมายของการดำเนินงาน ผู้บริหารควรตระหนักว่าการที่ครูสอนไม่ตรงตามสาขาวิชาอาจส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน ความมั่นใจของครู และประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ ดังนั้นควรกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาอย่างชัดเจน เช่น การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเพิ่มศักยภาพของครู และการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) อตตัญญตา (ความรู้จักตน) หมายถึง การรู้จักศักยภาพและข้อจำกัดของตนเอง ทั้งผู้บริหารและครูควรตระหนักถึงศักยภาพ ความรู้ ความสามารถ และข้อจำกัดของตน โดยผู้บริหารควรประเมินสมรรถนะของครูเป็น

รายบุคคล และจัดทำแผนพัฒนารายบุคคล (Individual Development Plan: ID Plan) เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะของครูให้สอดคล้องกับรายวิชาที่รับผิดชอบ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561) มัตตัญญูตา (ความรู้จักประมาณ) หมายถึง การบริหารทรัพยากรอย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด ผู้บริหารควรบริหารจัดการบุคลากรและทรัพยากรทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การใช้เทคโนโลยีและปัญญาประดิษฐ์ (AI) เป็นเครื่องมือช่วยสอน รวมทั้งลดภาระงานที่ไม่จำเป็นของครูที่สอนไม่ตรงสาขา เพื่อให้ครูมีเวลาในการพัฒนาตนเองและเตรียมการสอนมากขึ้น (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2546) กาลัญญูตา (ความรู้จักกาลเวลา) หมายถึง การรู้จักช่วงเวลาและการดำเนินงานที่เหมาะสม ผู้บริหารควรวางแผนการพัฒนาครูทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยระยะสั้นอาจใช้การอบรม การศึกษาดูงาน หรือการจัดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ส่วนระยะยาวควรสนับสนุนให้ครูศึกษาต่อในสาขาที่เกี่ยวข้องหรือปรับปรุงโครงสร้างการจัดอัตรากำลังให้เหมาะสมกับความต้องการของสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) ปริสัญญูตา (ความรู้จักชุมชนหรือสังคม) หมายถึง การเข้าใจบริบทของโรงเรียนและสังคมรอบด้าน ผู้บริหารควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับโรงเรียนใกล้เคียง สถาบันอุดมศึกษา หรือแหล่งเรียนรู้ในชุมชน รวมทั้งใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและระบบครูพี่เลี้ยงเพื่อช่วยสนับสนุนและพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้และทักษะที่เหมาะสม (ธีระ รุญเจริญ, 2557) ปุคคัลลัญญูตา (ความรู้จักบุคคล) หมายถึง การรู้จักและเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้บริหารควรใช้บุคลากรให้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ และความถนัดของแต่ละคน โดยจัดให้ครูรับผิดชอบรายวิชาที่มีความใกล้เคียงกับสาขาความเชี่ยวชาญมากที่สุด พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาครูเฉพาะด้านอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ครูสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความภาคภูมิใจในวิชาชีพ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2559)

การนำหลักสัปปริสธรรม 7 มาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหามีภาระงานมากเกินไป จะช่วยให้การบริหารงานบุคคลมีความสมดุล เป็นธรรม และเกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน โดยมุ่งเน้นการลดภาระงานที่ไม่จำเป็น เพิ่มคุณค่าของงานสอน และส่งเสริมให้ครูมีความสุขในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องจากครูเป็นบุคลากรหลักในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันครูจำนวนมากต้องรับภาระงานนอกเหนือจากงานสอน เช่น งานเอกสาร งานธุรการ งานโครงการ งานประเมิน และงานที่เกี่ยวข้องกับนโยบายต่าง ๆ ซึ่งมีลักษณะซ้ำซ้อนและเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ครูมีเวลาในการเตรียมการสอนและพัฒนาผู้เรียนลดลง รวมทั้งอาจก่อให้เกิดความเครียด ความเหนื่อยล้า และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานลดลง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีแนวทางในการบริหารจัดการภาระงานของครูอย่างเหมาะสม โดย

สามารถนำหลัก สัปปริสธรรม 7 ซึ่งเป็นหลักธรรมสำหรับผู้มีปัญญาและผู้บริหารที่ดีมาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2559) รัชมัญญูตา (ความรู้จักเหตุหรือหลักการ) หมายถึง การรู้จักเหตุและเข้าใจหลักการของปัญหา ผู้บริหารควรวิเคราะห์สาเหตุของภาระงานครูอย่างแท้จริง เช่น งานเอกสารที่ซ้ำซ้อน งานโครงการที่ไม่จำเป็น หรือการมอบหมายงานที่ไม่สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของครู รวมถึงศึกษาหลักการบริหารงานบุคคลและภารกิจของสถานศึกษา เพื่อปรับระบบการทำงานให้สอดคล้องกับภารกิจหลักของครู คือ การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียน (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2546) อัถตัญญูตา (ความรู้จักเป้าหมาย) หมายถึง การรู้จักผลลัพธ์และเป้าหมายของการดำเนินงาน ผู้บริหารควรกำหนดเป้าหมายของการปฏิบัติงานให้ชัดเจน โดยพิจารณาว่างานใดเป็นงานที่มีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียน และงานใดเป็นงานที่ไม่จำเป็นหรือสามารถลดขั้นตอนได้ การกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนจะช่วยลดการทำงานที่ซ้ำซ้อนและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) อัถตัญญูตา (ความรู้จักตน) หมายถึง การรู้จักศักยภาพและข้อจำกัดของตนเอง ผู้บริหารและครูควรประเมินศักยภาพ ความรู้ ความสามารถ และความถนัดของตนเอง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดสรรภาระงานให้เหมาะสมกับบุคลากรแต่ละคน โดยไม่มอบหมายงานที่เกินขีดความสามารถหรือเกินภาระงานที่เหมาะสม ซึ่งจะช่วยลดความเครียดและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2559) มัตตัญญูตา (ความรู้จักประมาณ) หมายถึง การรู้จักความพอเหมาะและความสมดุลในการดำเนินงาน ผู้บริหารควรกำหนดปริมาณงานให้เหมาะสมกับภาระงานของครู ลดงานเอกสารที่ซ้ำซ้อน และนำเทคโนโลยีหรือระบบออนไลน์มาใช้ในการจัดเก็บข้อมูล การรายงานผล และการบริหารงาน เพื่อลดภาระงานด้านเอกสารและเพิ่มเวลาให้ครูได้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มที่ (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2546) กาลัญญูตา (ความรู้จักกาลเวลา) หมายถึง การรู้จักช่วงเวลาและการจัดลำดับความสำคัญของงาน ผู้บริหารควรวางแผนการดำเนินงานและกำหนดปฏิทินงานล่วงหน้าอย่างชัดเจน เพื่อลดปัญหาการมอบหมายงานเร่งด่วนโดยไม่จำเป็น รวมทั้งควรจัดลำดับความสำคัญของงานให้เหมาะสมกับระยะเวลาในการดำเนินงาน ซึ่งจะช่วยให้ครูสามารถบริหารเวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ธีระ รุญเจริญ, 2557) ปริสัญญูตา (ความรู้จักชุมชนหรือสังคม) หมายถึง การเข้าใจบริบทขององค์กรและบุคลากร ผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็นและปัญหาของครู เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดแนวทางการดำเนินงาน เพื่อให้การบริหารงานมีความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและความต้องการของบุคลากร (ธีระ รุญเจริญ, 2557) ปุคคัลลัญญูตา (ความรู้จักบุคคล) หมายถึง การเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้บริหารควรมอบหมายงานตามความรู้ ความสามารถ และความถนัดของครูแต่ละคน รวมทั้งส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและการแบ่งเบาภาระงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงานและลดภาระงานของบุคลากรแต่ละคน (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2559)

การนำหลักสัปปริสธรรม 7 มาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาคูหาเทคนิค วิธีการ กลยุทธ์ และจิตวิทยาในการจัดการเรียนการสอนนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จะช่วยให้ผู้บริหารและครูสามารถพัฒนาศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบ มีความเข้าใจผู้เรียน และสามารถจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ด้านบริการการเงิน

การบริหารงบประมาณถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากเป็นปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงานด้านวิชาการ การบริหารบุคลากร การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี ตลอดจนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน อย่างไรก็ตาม สถานศึกษาหลายแห่ง โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขยายโอกาส มักประสบปัญหางบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย ส่งผลให้เกิดข้อจำกัดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดหาสื่อการเรียนการสอน และการดำเนินโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีแนวทางการบริหารงบประมาณที่เหมาะสม โดยสามารถประยุกต์ใช้หลัก สัปปริสธรรม 7 ซึ่งเป็นหลักธรรมสำหรับผู้มีปัญญาและผู้บริหารที่ดีมาใช้ในการแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2559) การนำหลักสัปปริสธรรม 7 มาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหงบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน โดยเน้นการใช้ทรัพยากรอย่างสมดุล สร้างเครือข่ายความร่วมมือ และพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน การนำหลักสัปปริสธรรม 7 มาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหงบประมาณได้ดังนี้ ธัมมัญญา (ความรู้จักเหตุหรือหลักการ) หมายถึง การรู้จักสาเหตุและหลักการของปัญหา ผู้บริหารควรวิเคราะห์สาเหตุของปัญหงบประมาณไม่เพียงพออย่างเป็นระบบ โดยตรวจสอบโครงสร้างรายรับและรายจ่ายของสถานศึกษา แยกประเภทค่าใช้จ่ายที่จำเป็นและไม่จำเป็น รวมทั้งใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการตัดสินใจ (Data-driven Decision Making) โดยอาจจัดทำบัญชีต้นทุนของกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ เพื่อประเมินความคุ้มค่า และทบทวนโครงการที่ไม่สอดคล้องกับเป้าหมายหลักของสถานศึกษา ซึ่งจะช่วยให้สามารถบริหารงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), 2546) อัตถัญญา (ความรู้จักผลหรือเป้าหมาย) หมายถึง การรู้จักผลลัพธ์และเป้าหมายของการดำเนินงาน ผู้บริหารควรใช้งบประมาณโดยมุ่งให้เกิดผลลัพธ์สูงสุดต่อผู้เรียน โดยเน้นกิจกรรมหรือโครงการที่มีผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เช่น การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 รวมทั้งลดหรือยกเลิกกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อผู้เรียนน้อย และใช้แนวทางการจัดสรรงบประมาณตามลำดับความสำคัญ (Priority-based Budgeting)(กระทรวงศึกษาธิการ

, 2551) อัตตัญญา (ความรู้จักตน) หมายถึง การรู้จักศักยภาพและข้อจำกัดของตนเอง ผู้บริหารควรประเมินศักยภาพและข้อจำกัดของสถานศึกษา ทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ และทรัพยากรที่มีอยู่ โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กที่มีข้อจำกัดด้านทรัพยากร จำเป็นต้องบริหารจัดการตามหลักความพอเพียง และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเกิดประโยชน์สูงสุด เช่น การใช้สื่อที่มีอยู่เดิม การผลิตสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง หรือการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2559) มัตตัญญา (ความรู้จักประมาณ) หมายถึง การรู้จักความพอเหมาะและการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ผู้บริหารควรใช้งบประมาณอย่างประหยัดและคำนึงถึงความคุ้มค่า โดยลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น หลีกเลี่ยงความฟุ่มเฟือย และนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหาร งบประมาณ เช่น การใช้วัสดุทดแทน การนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่ (Recycling) และการใช้เทคโนโลยี หรือโปรแกรมที่ไม่มีค่าใช้จ่าย เช่น แพลตฟอร์มออนไลน์เพื่อการศึกษา ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนในการดำเนินงาน (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), 2546) กาลัญญา (ความรู้จักกาลเวลา) หมายถึง การรู้จักเวลาและจังหวะที่เหมาะสม ผู้บริหารควรวางแผนการใช้งบประมาณให้เหมาะสมตามช่วงเวลาการดำเนินงาน เช่น การจัดทำแผนงบประมาณรายปีหรือรายไตรมาส และกระจายงบประมาณให้สอดคล้องกับกิจกรรมสำคัญของสถานศึกษา เพื่อป้องกันปัญหาการเร่งใช้งบประมาณในช่วงสิ้นปีงบประมาณหรือการใช้งบประมาณล่าช้าจนส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของงาน (ธีระ รุญเจริญ, 2557) ปริสสัญญา (ความรู้จักชุมชนหรือสังคม) หมายถึง การเข้าใจบริบทของชุมชนและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ผู้บริหารควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการสนับสนุนทรัพยากรและงบประมาณแก่สถานศึกษา เช่น การจัดทำโครงการความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (CSR) หรือการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้ เพื่อช่วยลดข้อจำกัดด้านงบประมาณและสร้างความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (ธีระ รุญเจริญ, 2557) ปุคคลัญญา (ความรู้จักบุคคล) หมายถึง การรู้จักและเข้าใจศักยภาพของบุคลากร ผู้บริหารควรใช้ทรัพยากรมนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมอบหมายงานตามความรู้ ความสามารถ และความถนัดของครูและบุคลากร รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาทักษะที่หลากหลายและสร้างทีมงานจิตอาสาในการช่วยดำเนินกิจกรรมของสถานศึกษา ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2559)

ด้านบริหารงานทั่วไป

การจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เนื่องจากห้องปฏิบัติการเฉพาะทาง เช่น ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องภาษา ห้องนาฏศิลป์ และห้องปฏิบัติการด้านวิทยาศาสตร์ เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เกิดประสบการณ์ตรง พัฒนาทักษะเฉพาะด้าน และส่งเสริมการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม สถานศึกษาหลายแห่ง โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กหรือโรงเรียนขยายโอกาส มักประสบปัญหาการ

ขาดห้องปฏิบัติการเฉพาะทาง เนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณ พื้นที่ และการวางแผนพัฒนาทรัพยากร ส่งผลให้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ไม่สามารถตอบสนองต่อศักยภาพและความต้องการของผู้เรียนได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีแนวทางในการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างเหมาะสม โดยสามารถนำหลัก สัปปริสธรรม 7 มาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2559) การนำหลักสัปปริสธรรม 7 มาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาการขาดห้องปฏิบัติการเฉพาะทาง จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถวิเคราะห์ปัญหาอย่างเป็นระบบ ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษา อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนและการบริหารสถานศึกษาอย่างยั่งยืน ดังนี้

ธัมมัญญา (ความรู้จักเหตุหรือหลักการ) หมายถึง การรู้จักสาเหตุและหลักการของปัญหา ผู้บริหารควรวิเคราะห์สาเหตุของการขาดห้องปฏิบัติการเฉพาะทางอย่างเป็นระบบ เช่น ข้อจำกัดด้านงบประมาณ การจัดสรรทรัพยากรที่ไม่เพียงพอ หรือการขาดการวางแผนพัฒนาระยะยาว โดยควรจัดทำแผนพัฒนาห้องปฏิบัติการที่อ้างอิงข้อมูลเชิงประจักษ์และสอดคล้องกับนโยบายด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้การดำเนินงานมีทิศทางที่ชัดเจน (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), 2546) อัตถัญญา (ความรู้จักผลหรือเป้าหมาย) หมายถึง การรู้จักเป้าหมายและผลลัพธ์ที่ต้องการ ผู้บริหารควรกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาห้องปฏิบัติการเฉพาะทางอย่างชัดเจนว่าต้องการพัฒนาผู้เรียนด้านใด เช่น ห้องคอมพิวเตอร์เพื่อพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล ห้องภาษาเพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสาร หรือห้องนาฏศิลป์เพื่อพัฒนาทักษะด้านศิลปะและความคิดสร้างสรรค์ ทั้งนี้ การกำหนดผลลัพธ์ที่ชัดเจนจะช่วยเป็นข้อมูลประกอบในการขอรับงบประมาณและการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) อุตตัณญา (ความรู้จักตน) หมายถึง การรู้จักศักยภาพและข้อจำกัดของตนเอง ผู้บริหารควรประเมินศักยภาพของสถานศึกษา ทั้งด้านบุคลากร พื้นที่ และวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ เพื่อใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น การปรับเปลี่ยนห้องเรียนทั่วไปให้เป็นห้องปฏิบัติการชั่วคราว การจัดรูปแบบห้องเรียนเคลื่อนที่ (Mobile Lab) หรือการใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อทดแทนการขาดแคลนอุปกรณ์บางประเภท (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2559) มัตถัญญา (ความรู้จักประมาณ) หมายถึง การรู้จักความพอเหมาะและการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ผู้บริหารควรใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพและจัดลำดับความสำคัญของการพัฒนา โดยพิจารณาความจำเป็นเร่งด่วนของห้องปฏิบัติการแต่ละประเภท เช่น อาจเริ่มจากการพัฒนาห้องคอมพิวเตอร์ก่อน เนื่องจากสามารถสนับสนุนการเรียนรู้ได้หลากหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งอาจใช้สื่อดิจิทัลหรือโปรแกรมออนไลน์เพื่อทดแทนบางส่วนในระยะเริ่มต้น (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), 2546) กาลัญญา (ความรู้จักกาลเวลา) หมายถึง การรู้จักเวลาและการวางแผนอย่างเหมาะสม ผู้บริหารควรวางแผนการพัฒนาห้องปฏิบัติการเป็นระยะสั้น ระยะกลาง และระยะ

ยาว โดยในระยะสั้นอาจใช้ห้องเรียนรวมและสื่อออนไลน์ในการจัดการเรียนรู้ ระยะกลางดำเนินการปรับปรุงพื้นที่ และระยะยาวจัดสร้างห้องปฏิบัติการเฉพาะทางอย่างถาวร เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างต่อเนื่องและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด (ธีระ รุญเจริญ, 2557) ปริสัญญูตา (ความรู้จักชุมชนหรือสังคม) หมายถึง การเข้าใจบริบทของชุมชนและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ผู้บริหารควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วัด และภาคเอกชน เพื่อร่วมสนับสนุนทรัพยากรด้านการศึกษา เช่น การรับบริจาคอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ หรือการสร้างโครงการความร่วมมือด้านการศึกษา ซึ่งจะช่วยลดภาระด้านงบประมาณของสถานศึกษา (ธีระ รุญเจริญ, 2557) บุคคลัญญูตา (ความรู้จักบุคคล) หมายถึง การรู้จักและเข้าใจศักยภาพของบุคลากร ผู้บริหารควรมอบหมายครูผู้รับผิดชอบห้องปฏิบัติการให้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญ รวมทั้งส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาทักษะเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถบริหารจัดการและใช้ประโยชน์จากห้องปฏิบัติการได้อย่างมีประสิทธิภาพ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2559)

การนำหลักสัปปริสธรรม 7 มาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาการขาดสถานที่ในการจัดกิจกรรมนันทนาการ เช่น สนามกีฬา จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถวิเคราะห์ปัญหาอย่างเป็นระบบ ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการสนับสนุนการพัฒนาสถานศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่การส่งเสริมคุณภาพชีวิตและการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน การจัดกิจกรรมนันทนาการและการส่งเสริมกิจกรรมด้านกีฬาในสถานศึกษามีสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เนื่องจากกิจกรรมนันทนาการและกีฬาเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาผู้เรียนให้มีสุขภาวะที่สมบูรณ์ มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ อย่างไรก็ตาม สถานศึกษาหลายแห่ง โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กหรือโรงเรียนขยายโอกาส มักประสบปัญหาการขาดสถานที่ในการจัดกิจกรรมนันทนาการ เช่น สนามกีฬา ลานกิจกรรม หรือพื้นที่สำหรับการออกกำลังกาย ซึ่งอาจเกิดจากข้อจำกัดด้านงบประมาณ พื้นที่ และการวางแผนด้านทรัพยากร ส่งผลให้ผู้เรียนขาดโอกาสในการพัฒนาทักษะด้านร่างกายและการสร้างปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีแนวทางในการบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางการศึกษาอย่างเหมาะสม โดยสามารถนำหลัก สัปปริสธรรม 7 มาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2559) ธัมมัญญูตา (ความรู้จักเหตุหรือหลักการ) หมายถึง การรู้จักสาเหตุและหลักการของปัญหา ผู้บริหารและครูควรวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาอย่างเป็นระบบ เช่น ข้อจำกัดด้านงบประมาณ การขาดพื้นที่ใช้สอย หรือการขาดการวางแผนในการพัฒนาพื้นที่เพื่อกิจกรรมนันทนาการ นอกจากนี้ควรศึกษาความต้องการของผู้เรียนและชุมชน เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและบริบทของสถานศึกษา (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุต

โต), 2546) อัตถัญญตา (ความรู้จักผลหรือเป้าหมาย) หมายถึง การรู้จักจุดมุ่งหมายและผลลัพธ์ของการดำเนินงาน ผู้บริหารควรกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนว่าการพัฒนาสนามกีฬาและสถานที่นันทนาการมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสุขภาพร่างกายของผู้เรียน พัฒนาทักษะทางสังคม และสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ รวมทั้งกำหนดเป้าหมายทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและการบริหารทรัพยากร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) อัตถัญญตา (ความรู้จักตน) หมายถึง การรู้จักศักยภาพและข้อจำกัดของตนเอง ผู้บริหารควรประเมินศักยภาพของสถานศึกษา ทั้งด้านงบประมาณ พื้นที่ บุคลากร และทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อเลือกแนวทางที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน เช่น การปรับปรุงพื้นที่ว่างให้สามารถใช้ประโยชน์ได้ หรือการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับข้อจำกัดของสถานศึกษา (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2559) มัตถัญญตา (ความรู้จักประมาณ) หมายถึง การรู้จักความพอเหมาะและการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ผู้บริหารควรใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด เช่น การปรับปรุงพื้นที่ว่างให้เป็นสนามอเนกประสงค์ การใช้วัสดุในท้องถิ่นเพื่อลดค่าใช้จ่าย และการยึดหลักความพอประมาณตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อลดภาระด้านงบประมาณและเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), 2546) กาลัญญตา (ความรู้จักกาลเวลา) หมายถึง การรู้จักช่วงเวลาและการวางแผนอย่างเหมาะสม ผู้บริหารควรจัดทำแผนพัฒนาเป็นลำดับขั้น โดยในระยะสั้นอาจใช้พื้นที่ชั่วคราวหรือประสานความร่วมมือในการใช้พื้นที่ร่วมกับชุมชน ขณะที่ระยะยาวควรวางแผนจัดหางบประมาณเพื่อพัฒนาสนามกีฬาและพื้นที่นันทนาการอย่างถาวร ทั้งนี้ การกำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานอย่างเหมาะสมจะช่วยให้การบริหารทรัพยากรเกิดประสิทธิภาพสูงสุด (ธีระ รุญเจริญ, 2557) ปริสัญญตา (ความรู้จักชุมชนหรือสังคม) หมายถึง การเข้าใจบริบทของชุมชนและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ผู้บริหารควรประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วัด ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า และหน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อระดมทรัพยากรและสนับสนุนการพัฒนาสถานที่สำหรับกิจกรรมนันทนาการ เช่น การขอใช้พื้นที่สาธารณะหรือการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งจะช่วยลดข้อจำกัดด้านงบประมาณและสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (ธีระ รุญเจริญ, 2557) บุคคลัญญตา (ความรู้จักบุคคล) หมายถึง การรู้จักและเข้าใจศักยภาพของบุคคล ผู้บริหารควรมอบหมายหน้าที่ตามความรู้ ความสามารถ และความถนัดของบุคลากร เช่น มอบหมายครูที่มีความเชี่ยวชาญด้านกีฬาเป็นผู้รับผิดชอบในการออกแบบกิจกรรม หรือให้บุคลากรที่มีทักษะด้านงานช่างช่วยพัฒนาปรับปรุงพื้นที่ ทั้งนี้ การใช้ศักยภาพของบุคคลอย่างเหมาะสมจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานและลดต้นทุนในการพัฒนา (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2559)

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะ

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำหลักสัปปุริสธรรม 7 มาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนขยายโอกาสและความต้องการของผู้เรียน
- 2) ควรพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นรูปธรรม โดยใช้ข้อมูลรายบุคคลในการวางแผนช่วยเหลือและป้องกันปัญหาการออกกลางคัน
- 3) ควรส่งเสริมความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ครอบครัว และชุมชนในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาวิจัยและพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ในรูปแบบการวิจัยและพัฒนาได้รูปแบบที่สามารถนำไปใช้ได้จริงและมีประสิทธิผลสูงขึ้น
- 2) ควรศึกษาผลการนำแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรมไปใช้ในสถานศึกษาจริง โดยประเมินผลลัพธ์ด้านคุณภาพผู้เรียน คุณภาพครู และประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา
- 3) ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักสัปปุริสธรรม 7 กับประสิทธิผลของสถานศึกษาในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- 4) ควรขยายขอบเขตการศึกษาไปยังโรงเรียนขยายโอกาสในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น หรือเปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนขยายโอกาสกับโรงเรียนประเภทอื่น เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่ครอบคลุมและสามารถนำไปใช้ในวงกว้าง
- 5) ควรศึกษาการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมอื่น ๆ เช่น พรหมวิหาร 4 อธิธัมม 4 หรือสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อเปรียบเทียบและพัฒนาแนวทางการบริหารที่เหมาะสมกับบริบททางการศึกษาในปัจจุบัน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๔๒). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓. กรุงเทพมหานคร: อักษรพิพัฒน์.
- จำเนียร มณีโชติ. (2564). รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในยุคดิจิทัล (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จิรนนท์ สมน้อย และฐิตินันท์ ดั่งสุวรรณ. (2559). แนวทางการบริหารงบประมาณตาม หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์.
- ชยณัฐ เขียวขจร. (2564). ทักษะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ปราจีนบุรี นครนายก (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ธัญบุรี.
- ชุติมา พวงทอง. (2563). แนวทางการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ใน สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5 (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหา บัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ชุติมาพร เชาวนไผ่. (2562). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายใน สถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา บัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ณัฐฐากาญจน์ ลักษณะเพ็ญ. (2563). พฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่ส่งผลต่อการบริหารงานของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด. สืบค้นจาก <http://www.etheses.rbru.ac.th/pdf-uploads/allfile-392-file01-2021-08-26-14-36-10.pdf>
- นรมน ชันดี. (2561). การศึกษาบทบาทการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้ ้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. สืบค้นจาก <http://www.etheses.rbru.ac.th/pdf-uploads/allfile-287-file01-2020-01-31-14-51-33.pdf>
- บรยวิมล ผางคำ และนฤมล ดวงแสง. (2550). การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างความ เข้มแข็งให้แก่สถาบันครอบครัวและชุมชนตามนโยบายการป้องกันปัญหาสารเสพติดของ จังหวัดอุบลราชธานี (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย.

เบญจวรรณ กสิผล. (2565). การบริหารงานวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอบึงสามพัน จังหวัดอำนาจเจริญ (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกริก.

ประเสริฐ อินทร์จันทร์. (2563). รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักพุทธบริหารเพื่อความยั่งยืนในยุคดิจิทัล (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พงษ์อิศรา ประหยัดทรัพย์. (2557). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนสู่การเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

พระครูนิวาสธรรมพลากร, พระราชวรวิหาร (วีระ วรปัญญา), พระมหาอุดร อุตโตโร และนิพนธ์ ขาวเอี่ยม. (2564). รูปแบบการพัฒนาการบริหารจัดการเชิงพุทธของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 4. วารสารวิจัยวิชาการ, 4(2), 1-12.

พระปลัดพัฒน วัฒนโน (เพื่องเนียม), บุญเชิด ชำนิศาสตร์ และสุทธิพงษ์ ศรีวิชัย. (2563). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักสัปตปริสธรรม 7 สำหรับผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์, 7(2), 27-38.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2551). พจนานุกรม ฉบับประมวลธรรม (พิมพ์ครั้งที่ 16). กรุงเทพมหานคร: เอส อาร์ พรินท์ติ้ง แมส โปรดักส์.

พระมหาสุชิน วชิราภรณ์ (เชยผลบุญ). (2561). การประยุกต์ใช้หลักธรรมเชิงพุทธของผู้บริหารในการบริหารงาน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครสวรรค์. บัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์, 6(3 ฉบับพิเศษ), 25-40.

พระสุวรรณภูมิ ธมมโร (อินทร์รัมย์). (2561). รูปแบบการบริหารงานบุคคลตามหลักพุทธบริหาร การศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

เพ็ญภา พิลิก. (2556). การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารสถานศึกษา: กรณีศึกษาผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ภาคิน เศรษฐภักดี. (2560). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- ภาธรณ์ สิริวรรณกุล. (2561). การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. สืบค้นจาก <http://www.etheses.rbru.ac.th/pdf-uploads/allfile-314-file01-2020-02-06-13-35-57.pdf>
- รัชณีย์ เจริญนนท์. (2565). หลักธรรมสังคหวัตถุ 4: หัวใจของงานบริหารทั่วไป. วารสารพุทธปรัชญา วิวัฒน์, 6(1), 290-300.
- วรกมล น้อยพิทักษ์ (2561). บทบาทการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายไทรโยค-ลั่นถัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3 (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิจารณ์ พานิช. (2558). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. วารสารนวัตกรรมการเรียนรู้, 1(2), 3-14.
- วิทยา ศรีสวัสดิ์. (2565). รูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วาสนา เต่าพาลี. (2557). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับปัจจัยมุ่งใจในการทำผลงานทางวิชาการของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วิไลลักษณ์ ฐักิจ. (2566). การบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- สาธิตี สั้งสอน. (2566). การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเชียงราย (การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต).มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2552). หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ปัญญาชน.
- สุรพงษ์ ปันทอง. (2563). รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ภาคเหนือ (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

อรุณลักษณ์ วรินทร์พันธุ์.(2565).การบริหารเชิงพุทธของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Belinova, N. V., Bicheva, I. B., Krasilnikova, L. V., Khanova, T. G., & Hizhnaya, A. V. (2019). The role of managerial competence of an executive in improving the quality of pre-school educational organization. In Institute of Scientific Communications Conference, 6(2), 422-429.
- Good, C. V. (1973). Dictionary of Education. New York: McGraw-Hill.
- Learn.org Website. (2022). What is school administration? Retrieved February 15, 2022, from https://learn.org/articles/What_is_School_Administration.html
- Likert, R. (1976). Management styles and the human component. New York: AMACOM.
- Musdiani, M., Mardhatillah, M., & Khauser, K. (2019). Analysis the Role of Headmaster in Applying Quality of Education in Primary School District, Aceh Barat. Budapest International Research and Critics in Linguistics and Education BirLE) Journal, 2(3), 27-35.
- Sudarmanto, T., Muis, A., Mundir, M., & Abidin, Z. (2022). Duties and Responsibilities of the Principal in Madrasa towards Teachers' Professionalism Development. JIEMAN: Journal of Islamic Educational Management, 4(1), 116-144.
- Topeducationdegrees Website. (2022). What is school administration? Retrieved February 15, 2022, from <https://www.topeducationdegrees.org/faq/what-is-school-administration/>

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๐๔๐๑

๑๐ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์

เจริญพร นายธนัชพงศ์ สุนทรทิพย์กิตติ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต ๒

ด้วย นางสาววรรณช รัตนจินดา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๑๔๐๔๓๒๐๒๐ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต ๒ (AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2)” มีความประสงค์จะขอให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูลเขียนวิทยานิพนธ์

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์ สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

พระครูศรีวิรัตนสุนทร

(พระครูศรีวิรัตนสุนทร, ผศ.ดร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาววรรณช รัตนจินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๙๖๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถนนสายนครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๐๔๐๑

๑๐ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์

เจริญพร นายกิตติพันธ์ แพทย์เพียร รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต ๒

ด้วย นางสาวชรัณช์ รัตนจินดา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๑๔๐๔๓๒๐๒๐ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต ๒ (AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2)” มีความประสงค์จะขอให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูลเขียนวิทยานิพนธ์

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์ สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

พระครูศรีวิรัตนสุนทร

(พระครูศรีวิรัตนสุนทร, ผศ.ดร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาวชรัณช์ รัตนจินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๙๙๖๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๕๕๕-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๕-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๐๕๐๑

๑๐ เมษายน ๒๕๖๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์

เจริญพร นายเจน เกิดโพธา ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหอมเกร็ด (ไพศาลประชานุกูล)

ด้วย นางสาววชนัช รัตนจินดา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๑๔๐๔๓๒๐๒๐ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต ๒ (AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2)” มีความประสงค์จะขอให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูลเขียนวิทยานิพนธ์

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์ สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

พระครูศรีวิมลคุณสุนทร

(พระครูศรีวิมลคุณสุนทร, ผศ.ดร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาววชนัช รัตนจินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๙๙๖๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๐๔๐๑

๑๐ เมษายน ๒๕๖๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์

เจริญพร นางปรัชญารัตน์ แดงอ่อน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดวังน้ำขาว (จินดาประชานุกุล)

ด้วย นางสาวชรัณช์ รัตนจินดา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๑๔๐๔๓๒๐๒๐ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต ๒ (AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2)” มีความประสงค์จะขอให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูลเขียนวิทยานิพนธ์

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์ สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

พระครูศรีคุณสุนทร
(พระครูศรีวิรัตนสุนทร, ผศ.ดร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาวชรัณช์ รัตนจินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๙๙๖๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี
ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐
โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐
www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๐๔๐๑

๑๐ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์

เจริญพร นางพรสวรรค์ ตันมั่งคณกาญจน์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครปฐม เขต ๒

ด้วย นางสาวพรรณิษ รัตนจินดา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๑๔๐๔๓๒๐๒๐ นักศึกษา
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการ
บริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต ๒
(AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS
BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2)” มีความประสงค์จะขอให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูล
เขียนวิทยานิพนธ์

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการให้
สัมภาษณ์ สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

พระครูศรีวิมลคุณคุณ

(พระครูศรีวิมลคุณสุนทร, ผศ.ดร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาวพรรณิษ รัตนจินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๙๙๖๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถนนสาย-นครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๐๔๐๑

๑๐ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์

เจริญพร นางสาวนาฏลดา ภูประเสริฐ ศึกษาธิการชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครปฐม เขต ๒

ด้วย นางสาวชนันท์ รัตนจินดา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๑๔๐๔๓๒๐๒๐ นักศึกษา
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการ
บริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต ๒
(AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS
BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2)” มีความประสงค์จะขอให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูล
เขียนวิทยานิพนธ์

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการให้
สัมภาษณ์ สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

พระครูศรีวิมลคุณสุนทร

(พระครูศรีวิมลคุณสุนทร, ผศ.ดร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาวชนันท์ รัตนจินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๙๙๖๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๐๔๐๑

๑๐ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์

เจริญพร นายเมธี อันทอง ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครปฐม เขต ๒

ด้วย นางสาวชนันช์ รัตนจินดา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๑๔๐๔๓๒๐๒๐ นักศึกษา
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการ
บริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต ๒
(AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS
BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2)” มีความประสงค์จะขอให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูล
เขียนวิทยานิพนธ์

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการให้
สัมภาษณ์ สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

พระครูศรีวิรัตนสุนทร

(พระครูศรีวิรัตนสุนทร, ผศ.ตร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาวชนันช์ รัตนจินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๔๙๖๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถนนสาย-นครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๕๔๕-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๔๕-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๐๔๐๑

๑๐ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์

เจริญพร นางสาวสายใจ ฉิมมณี ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครปฐม เขต ๒

ด้วย นางสาวพรรณิษ รัตนจินดา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๑๔๐๔๓๒๐๒๐ นักศึกษา
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการ
บริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต ๒
(AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS
BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2)” มีความประสงค์จะขอให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูล
เขียนวิทยานิพนธ์

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการให้
สัมภาษณ์ สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

พระครูศรีวิฑูรย์คุณสุนทร

(พระครูศรีวิฑูรย์คุณสุนทร, ผศ.ดร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาวพรรณิษ รัตนจินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๙๙๖๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถนนสายนครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๕๕๕-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๕-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๐๕๐๑

๑๐ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์

เจริญพร นางสาวธิดาณัฐ สายสุนทร ศึกษาโทเอกชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครปฐม เขต ๒

ด้วย นางสาวพรรณิชา รัตนจินดา เลขาธิการนักเรียน นักศึกษา ๖๗๒๐๑๔๐๔๓๒๐๒๐ นักศึกษา
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการ
บริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต ๒
(AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS
BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2)” มีความประสงค์จะขอให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการให้สัมภาษณ์ เพื่อเก็บข้อมูล
เขียนวิทยานิพนธ์

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการให้
สัมภาษณ์ สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

พระครูศรีวิมลคุณสุนทร

(พระครูศรีวิมลคุณสุนทร, ผศ.ดร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาวพรรณิชา รัตนจินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๙๙๖๓๔

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนากลุ่ม (Focus Group)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถนนสายนครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๕๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๔๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๐๔๒๕

๒๒ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนา (Focus Group)

เรียน พระครูสิริธรรมเมธี (อุดร ทิพย์โส) เจ้าคณะอำเภอสันกำแพง-เมืออน (ธรรมยุต)

ด้วย นางสาวพรรณิชา รัตนจินดา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๑๔๐๔๓๒๐๒๐ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต ๒ (AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2)” มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนา (Focus Group) เพื่อใช้ข้อมูลในการเขียนวิทยานิพนธ์

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนา (Focus Group) สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

พระครูสิริคุณสุนทร

(พระครูสิริคุณสุนทร, ผศ.ดร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาวพรรณิชา รัตนจินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๙๙๖๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถนนสายนครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๕๕๕-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๕-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๐๔๒๕

๒๒ เมษายน ๒๕๖๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนา (Focus Group)

เรียน พระมหาพงษ์พัฒน์ อุปติสโส ป.ธ.๙ (นาคหลวง) ครูสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี วัดไถ่ภูธราราม

ด้วย นางสาวพรรณิชา รัตนจินดา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๑๔๐๔๓๒๐๒๐ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต ๒ (AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2)” มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนา (Focus Group) เพื่อใช้ข้อมูลในการเขียนวิทยานิพนธ์

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนา (Focus Group) สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพามาเพื่อขอความอนุเคราะห์

พระครูศรีวิมลคุณคุณากร

(พระครูศรีวิมลคุณสุนทร, ผศ.ดร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาวพรรณิชา รัตนจินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๙๙๖๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถ.ศาลา-นครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๕๕๕-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๕-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๐๔๒๕

๒๒ เมษายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนา (Focus Group)

เรียน พระมหาสาธิต อภิญาโณ ป.ธ.๙ วัดพระราม ๙ กาญจนาภิเษก กรุงเทพมหานคร ครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกบาลี ประจำศูนย์การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี กรุงเทพมหานคร วัดบวรนิเวศวิหาร

ด้วย นางสาววรรณช รัตนจินดา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๓๒๐๑๔๐๔๓๒๐๒๐ นักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต ๒ (AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2)” มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนา (Focus Group) เพื่อใช้ข้อมูลในการเขียนวิทยานิพนธ์

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนา (Focus Group) สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

พระครูศรีวิมลคุณสุนทร

(พระครูศรีวิมลคุณสุนทร, ผศ.ดร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาววรรณช รัตนจินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๙๙๖๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถนนสาย-นครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๕๕๕-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๕-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๐๔๒๕

๒๒ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนา (Focus Group)

เรียน พระมหาธนพร กิตติเมธี ป.ธ.๙ ครูสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี วัดบางพลีใหญ่ใน จังหวัดสมุทรปราการ

ด้วย นางสาววรรณช รัตนจินดา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๑๔๐๔๓๒๐๒๐ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต ๒ (AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2)” มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนา (Focus Group) เพื่อใช้ข้อมูลในการเขียนวิทยานิพนธ์

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนา (Focus Group) สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพามาเพื่อขอความอนุเคราะห์

พระครูศรีวิจิตรคุณสุนทร

(พระครูศรีวิจิตรคุณสุนทร, ผศ.ดร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาววรรณช รัตนจินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๙๙๖๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๓๐

โทร. ๐๒-๕๕๕-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๕-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๐๔๒๕

๒๒ เมษายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขออนุญาตเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนา (Focus Group)

เรียน พระมหาปานเทพ วรภาสโร ป.ธ.๙ ครูสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี วัดโมลีโลกยาราม กรุงเทพมหานคร

ด้วย นางสาววรรณัช รัตนจินดา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๑๔๐๔๓๒๐๒๐ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต ๒ (AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2)” มีความประสงค์ขออนุญาตให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนา (Focus Group) เพื่อใช้ข้อมูลในการเขียนวิทยานิพนธ์

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขออนุญาตให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนา (Focus Group) สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้เปิดติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพามาเพื่อขออนุญาต

พระครูศรีวิรัตนสุนทร

(พระครูศรีวิรัตนสุนทร, ผศ.ดร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาววรรณัช รัตนจินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๙๙๖๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๐๔๒๕

๒๒ เมษายน ๒๕๖๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนา (Focus Group)

เจริญพร นายกิตติพัทธ์ แพทย์เพียร รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต ๒

ด้วย นางสาวชรัณช์ รัตนจินดา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๑๔๐๔๓๒๐๒๐ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต ๒ (AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2)” มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนา (Focus Group) เพื่อใช้ข้อมูลในการเขียนวิทยานิพนธ์

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนา (Focus Group) สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

(พระครูศรีวิรัตนสุนทร, ผศ.ดร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาวชรัณช์ รัตนจินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๙๙๖๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๕๕๕-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๕-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๐๔๒๕

๒๒ เมษายน ๒๕๖๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนากลุ่ม (Focus Group)

เจริญพร นายเจร เกิดโพธา ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหอมเกร็ด (ไพศาลประชานุกูล)

ด้วย นางสาวชรรณี รัตนจินดา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๑๔๐๔๓๒๐๒๐ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต ๒ (AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2)” มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อใช้ข้อมูลในการเขียนวิทยานิพนธ์

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนากลุ่ม (Focus Group) สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

พระครูศรีวิมลคุณสุนทร

(พระครูศรีวิมลคุณสุนทร, ผศ.ดร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาวชรรณี รัตนจินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๙๖๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถ.ศาลา-นครชัยศรี

ต.ศาลา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๐๔๒๕

๒๒ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนา (Focus Group)

เจริญพร นายสรชัย วิบูลย์ชาติ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดนราภิรมย์

ด้วย นางสาวชนันท์ รัตนจินดา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๑๔๐๔๓๒๐๒๐ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต ๒ (AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2)” มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนา (Focus Group) เพื่อใช้ข้อมูลในการเขียนวิทยานิพนธ์

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนา (Focus Group) สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

พระครูศรีวิสุทธิคุณสุนทร

(พระครูศรีวิสุทธิคุณสุนทร, ผศ.ดร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาวชนันท์ รัตนจินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๙๙๖๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๓๐

โทร. ๐๒-๕๕๕-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๕-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๐๕๒๕

๒๒ เมษายน ๒๕๖๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนากลุ่ม (Focus Group)

เจริญพร นายสิระการย์ ฤทธิ์สำเร็จ ศึกษาพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต ๒

ด้วย นางสาวชนันท์ รัตนจินดา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๑๔๐๔๓๒๐๒๐ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต ๒ (AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2)” มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อใช้ข้อมูลในการเขียนวิทยานิพนธ์

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนากลุ่ม (Focus Group) สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

พระครูศรีคุณสุนทร

(พระครูศรีวิธานสุนทร, ผศ.ดร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาวชนันท์ รัตนจินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๙๙๖๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๐๕๒๕

๒๒ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนา (Focus Group)

เจริญพร นางสาวนันทนพัทธ นิธิกุลเกียรติ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต ๒

ด้วย นางสาววรรณช รัตนจินดา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๑๔๐๔๓๒๐๒๐ นักศึกษา
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการ
บริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต ๒
(AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS
BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON-PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2)” มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนา
(Focus Group) เพื่อใช้ข้อมูลในการเขียนวิทยานิพนธ์

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนา
กลุ่ม (Focus Group) สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมหาเพื่อขอความอนุเคราะห์

พระครูศรีวิมลคุณสุนทร

(พระครูศรีวิมลคุณสุนทร, ผศ.ดร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาววรรณช รัตนจินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๙๔๖๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถนนสาย-นครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๕๕๕-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๕-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๐๔๒๕

๒๒ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนา (Focus Group)

เจริญพร นางสาวบุญสุพร เพ็งทา ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา นครปฐม เขต ๒

ด้วย นางสาวชนันช์ รัตนจินดา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๑๔๐๔๓๒๐๒๐ นักศึกษา
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการ
บริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต ๒
(AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS
BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2)” มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนา
(Focus Group) เพื่อใช้ข้อมูลในการเขียนวิทยานิพนธ์

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนา
กลุ่ม (Focus Group) สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

พระครูศรีวิสุทธิคุณสุนทร

(พระครูศรีวิสุทธิคุณสุนทร, ผศ.ดร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาวชนันช์ รัตนจินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๙๙๖๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถ.ศาลายา-นครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๕๕๕-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๕-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๐๔๒๕

๒๒ เมษายน ๒๕๖๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนา (Focus Group)

เจริญพร นางสาวจันทรา รัตนะ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดมะเกลือ (กาญจนลักษณวิทยา)

ด้วย นางสาววชนัช รัตนจินดา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๑๔๐๔๓๒๐๒๐ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต ๒ (AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2)” มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนา (Focus Group) เพื่อใช้ข้อมูลในการเขียนวิทยานิพนธ์

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนา (Focus Group) สำหรับวันและเวลานักศึกษาคือจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพราเพื่อขอความอนุเคราะห์

พระครูวิจิตรคุณศุภ

(พระครูศรีวิจิตรคุณสุนทร, ผศ.ดร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาววชนัช รัตนจินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๙๙๖๓๔

ภาคผนวก ค
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินและรับรองแนวทาง

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถนนสายนครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๐๔๖๐

๓๐ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรองรูปแบบ

เจริญพร นายณัฐดนัย เย็นใจมา ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคลองสว่างอารมณ์

ด้วย นางสาวจวรรณช์ รัตนจินดา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๑๔๐๔๓๒๐๒๐ นักศึกษา
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการ
บริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต ๒
(AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS
BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2)” ในการนี้ ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรอง
รูปแบบการศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา นครปฐมเขต ๒ เพื่อสรุปผลงานวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีรายละเอียดตามที่แนบมาด้วยแล้ว

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์มายังท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว
สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

พระครูศรีวิสุทธิคุณสุนทร

(พระครูศรีวิสุทธิคุณสุนทร, ผศ.ดร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาวจวรรณช์ รัตนจินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๙๙๖๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถนนสายนครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๐๔๖๐

๓๐ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรองรูปแบบ

เจริญพร นายเกรียงศักดิ์ รอดเล็ก ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโคกพระเจดีย์ (เอกเผ่าพิทยา)

ด้วย นางสาวจวรรณช์ รัตนจินดา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๑๔๐๔๓๒๐๒๐ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต ๒ (AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2)” ในการนี้ ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรองรูปแบบการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต ๒ เพื่อสรุปผลงานวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีรายละเอียดตามที่แนบมาด้วยแล้ว

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์มายังท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

พระครูศรีวิรัตนสุนทร

(พระครูศรีวิรัตนสุนทร, ผศ.ดร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาวจวรรณช์ รัตนจินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๙๙๖๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถนนสายนครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๐๔๖๐

๓๐ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรองรูปแบบ

เจริญพร นางสาวศรัณย์ญาพร พุ่มดียิ่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางพระ

ด้วย นางสาวจวชนันท์ รัตนจินดา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๑๔๐๔๓๒๐๒๐ นักศึกษา
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการ
บริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต ๒
(AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS
BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2)” ในการนี้ ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรอง
รูปแบบการศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา นครปฐมเขต ๒ เพื่อสรุปผลงานวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีรายละเอียดตามที่แนบมาด้วยแล้ว

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์มายังท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว
สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

พระครูศรีวิรัตนสุนทร

(พระครูศรีวิรัตนสุนทร, ผศ.ดร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาวจวชนันท์ รัตนจินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๙๙๖๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถนนสายนครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๐๔๖๐

๓๐ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรองรูปแบบ

เจริญพร นางสาวดาวสวรรค์ พ่วงสมจิตต์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศรีมหาโพธิ์

ด้วย นางสาวจวรรณช์ รัตนจินดา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๑๔๐๔๓๒๐๒๐ นักศึกษา
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการ
บริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต ๒
(AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS
BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2)” ในการนี้ ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรอง
รูปแบบการศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา นครปฐมเขต ๒ เพื่อสรุปผลงานวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีรายละเอียดตามที่แนบมาด้วยแล้ว

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์มายังท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว
สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

พระครูศรีวิสุทธิคุณสุนทร

(พระครูศรีวิสุทธิคุณสุนทร, ผศ.ดร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาวจวรรณช์ รัตนจินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๙๙๖๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถนนสายนครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๐๔๖๐

๓๐ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรองรูปแบบ

เจริญพร นางอลิสรา จันทราช ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศรีษะทอง

ด้วย นางสาวจวรรณช์ รัตนจินดา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๑๔๐๔๓๒๐๒๐ นักศึกษา
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการ
บริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต ๒
(AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS
BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2)” ในการนี้ ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรอง
รูปแบบการศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา นครปฐมเขต ๒ เพื่อสรุปผลงานวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีรายละเอียดตามที่แนบมาด้วยแล้ว

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์มายังท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว
สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

พระครูศรีวิรัตนสุนทร

(พระครูศรีวิรัตนสุนทร, ผศ.ดร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาวจวรรณช์ รัตนจินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๙๙๖๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถนนสายนครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๐๔๖๐

๓๐ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรองรูปแบบ

เจริญพร นายอภิชาต ผาสุกตริ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดลานคา

ด้วย นางสาวจวรรณช์ รัตนจินดา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๑๔๐๔๓๒๐๒๐ นักศึกษา
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการ
บริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต ๒
(AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS
BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2)” ในการนี้ ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรอง
รูปแบบการศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา นครปฐมเขต ๒ เพื่อสรุปผลงานวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีรายละเอียดตามที่แนบมาด้วยแล้ว

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์มายังท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว
สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

พระครูศรีวิรัตนสุนทร

(พระครูศรีวิรัตนสุนทร, ผศ.ดร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาวจวรรณช์ รัตนจินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๙๙๖๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถนนสายนครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๕๐๙/ว ๐๔๖๐

๓๐ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรองรูปแบบ

เจริญพร นายวันดี หาญกุลเลาะ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโพธิ์

ด้วย นางสาวจวรรณช์ รัตนจินดา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๑๔๐๔๓๒๐๒๐ นักศึกษา
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการ
บริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต ๒
(AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS
BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2)” ในการนี้ ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรอง
รูปแบบการศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา นครปฐมเขต ๒ เพื่อสรุปผลงานวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีรายละเอียดตามที่แนบมาด้วยแล้ว

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์มายังท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว
สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

พระครูศรีวิสุทธิคุณสุนทร

(พระครูศรีวิสุทธิคุณสุนทร, ผศ.ดร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาวจวรรณช์ รัตนจินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๙๙๖๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถนนสายนครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๐๔๖๐

๓๐ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรองรูปแบบ

เจริญพร นางสาวกัลยาณี ชุมชื่น ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางปลา

ด้วย นางสาวจวชนันท์ รัตนจินดา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๑๔๐๔๓๒๐๒๐ นักศึกษา
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการ
บริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต ๒
(AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS
BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2)” ในการนี้ ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรอง
รูปแบบการศึกษการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา นครปฐมเขต ๒ เพื่อสรุปผลงานวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีรายละเอียดตามที่แนบมาด้วยแล้ว

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์มายังท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว
สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

พระครูศรีวิรัตนสุนทร

(พระครูศรีวิรัตนสุนทร, ผศ.ดร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาวจวชนันท์ รัตนจินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๙๙๖๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถนนสายนครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๐๕๖๐

๓๐ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรองรูปแบบ

เจริญพร นางนิศราพร นวลกลับ ผู้อำนวยการโรงเรียนตลาดเกาะแรด

ด้วย นางสาวจวรรณช์ รัตนจินดา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๑๔๐๔๓๒๐๒๐ นักศึกษา
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการ
บริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต ๒
(AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS
BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2)” ในการนี้ ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรอง
รูปแบบการศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา นครปฐมเขต ๒ เพื่อสรุปผลงานวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีรายละเอียดตามที่แนบมาด้วยแล้ว

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์มายังท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว
สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

พระครูศรีวิสุทธิคุณสุนทร

(พระครูศรีวิสุทธิคุณสุนทร, ผศ.ดร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาวจวรรณช์ รัตนจินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๙๙๖๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถนนสายนครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๐๔๖๐

๓๐ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรองรูปแบบ

เจริญพร นายภูวเดช สว่างวงศ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบึงลาดสวาย

ด้วย นางสาวจวรรณช์ รัตนจินดา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๑๔๐๔๓๒๐๒๐ นักศึกษา
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการ
บริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต ๒
(AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS
BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2)” ในการนี้ ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรอง
รูปแบบการศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา นครปฐมเขต ๒ เพื่อสรุปผลงานวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีรายละเอียดตามที่แนบมาด้วยแล้ว

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์มายังท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว
สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

พระครูศรีวิรัตนสุนทร

(พระครูศรีวิรัตนสุนทร, ผศ.ดร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาวจวรรณช์ รัตนจินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๙๙๖๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถนนสายนครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๐๔๖๐

๓๐ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรองรูปแบบ

เจริญพร นางสาวหทัยรัช รังสุวรรณ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านประตุน้ำพระพิมล

ด้วย นางสาวจวรรณช์ รัตนจินดา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๑๔๐๔๓๒๐๒๐ นักศึกษา
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการ
บริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต ๒
(AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS
BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2)” ในการนี้ ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรอง
รูปแบบการศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา นครปฐมเขต ๒ เพื่อสรุปผลงานวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีรายละเอียดตามที่แนบมาด้วยแล้ว

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์มายังท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว
สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

พระครูศรีวิสุทธิคุณสุนทร

(พระครูศรีวิสุทธิคุณสุนทร, ผศ.ดร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาวจวรรณช์ รัตนจินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๙๙๖๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถนนสายนครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๐๔๖๐

๓๐ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรองรูปแบบ

เจริญพร นางสาวนันทพร ธรรมราช ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดใหม่ช้าง

ด้วย นางสาวจวรรณ รัตนจินดา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๑๔๐๔๓๒๐๒๐ นักศึกษา
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการ
บริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต ๒
(AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS
BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2)” ในการนี้ ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรอง
รูปแบบการศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา นครปฐมเขต ๒ เพื่อสรุปผลงานวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีรายละเอียดตามที่แนบมาด้วยแล้ว

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์มายังท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว
สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

พระครูศรีวิรัตนสุนทร

(พระครูศรีวิรัตนสุนทร, ผศ.ดร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาวจวรรณ รัตนจินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๙๙๖๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถนนสายนครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๐๕๖๐

๓๐ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรองรูปแบบ

เจริญพร นายทศพล กุลศรีวัฒน์ชัย ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดจินดาราม

ด้วย นางสาวจวรรณช์ รัตนจินดา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๑๔๐๔๓๒๐๒๐ นักศึกษา
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการ
บริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต ๒
(AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS
BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2)” ในการนี้ ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรอง
รูปแบบการศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครปฐมเขต ๒ เพื่อสรุปผลงานวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีรายละเอียดตามที่แนบมาด้วยแล้ว

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์มายังท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว
สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

พระครูศรีวิรัตนสุนทร

(พระครูศรีวิรัตนสุนทร, ผศ.ดร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาวจวรรณช์ รัตนจินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๙๙๖๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถนนสายนครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๐๔๖๐

๓๐ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรองรูปแบบ

เจริญพร นายเจน เกิดโพธิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหอมเกร็ด (ไพศาลประชานุกุล)

ด้วย นางสาวจวรรณช์ รัตนจินดา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๑๔๐๔๓๒๐๒๐ นักศึกษา
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการ
บริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต ๒
(AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS
BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2)” ในการนี้ ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรอง
รูปแบบการศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา นครปฐมเขต ๒ เพื่อสรุปผลงานวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีรายละเอียดตามที่แนบมาด้วยแล้ว

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์มายังท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว
สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

พระครูศรีวิสุทธิคุณสุนทร

(พระครูศรีวิสุทธิคุณสุนทร, ผศ.ดร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาวจวรรณช์ รัตนจินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๙๙๖๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถนนสายนครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๐๔๖๐

๓๐ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรองรูปแบบ

เจริญพร ดร.ปรัชญากรณ์ แดงอ่อน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดวังน้ำขาว (จินดาประชานุกุล)

ด้วย นางสาวจวรรณช์ รัตนจินดา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๑๔๐๔๓๒๐๒๐ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต ๒ (AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2)” ในการนี้ ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรองรูปแบบการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต ๒ เพื่อสรุปผลงานวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีรายละเอียดตามที่แนบมาด้วยแล้ว

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์มายังท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

พระครูศรีวิรัตนสุนทร

(พระครูศรีวิรัตนสุนทร, ผศ.ดร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาวจวรรณช์ รัตนจินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๙๙๖๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถนนสายนครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๐๔๖๐

๓๐ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรองรูปแบบ

เจริญพร นางจันทิรา รัตน์ะ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดมะเกลือ (กาญจนลักษณะวิทยา)

ด้วย นางสาวจวรรณช์ รัตน์จินดา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๑๔๐๔๓๒๐๒๐ นักศึกษา
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการ
บริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต ๒
(AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS
BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2)” ในการนี้ ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรอง
รูปแบบการศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา นครปฐมเขต ๒ เพื่อสรุปผลงานวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีรายละเอียดตามที่แนบมาด้วยแล้ว

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์มายังท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว
สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

พระครูศรีวิสุทธิคุณสุนทร

(พระครูศรีวิสุทธิคุณสุนทร, ผศ.ดร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาวจวรรณช์ รัตน์จินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๙๙๖๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถนนสายนครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๐๔๖๐

๓๐ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรองรูปแบบ

เจริญพร นางอศิภรณ์ อินทรมณี ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคลองโยง

ด้วย นางสาวจวรรณช์ รัตนจินดา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๑๔๐๔๓๒๐๒๐ นักศึกษา
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการ
บริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต ๒
(AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS
BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2)” ในการนี้ ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรอง
รูปแบบการศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา นครปฐมเขต ๒ เพื่อสรุปผลงานวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีรายละเอียดตามที่แนบมาด้วยแล้ว

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์มายังท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว
สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

พระครูศรีวิรัตนสุนทร

(พระครูศรีวิรัตนสุนทร, ผศ.ดร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาวจวรรณช์ รัตนจินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๙๙๖๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถนนสาย-นครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๕๕๕-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๕-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๐๕๖๐

๓๐ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรองรูปแบบ

เจริญพร นายสรชัย วิบูลย์ชาติ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดนราภิรมย์

ด้วย นางสาวจวรรณช์ รัตนจินดา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๑๔๐๔๓๒๐๒๐ นักศึกษา
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการ
บริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต ๒
(AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS
BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2)” ในการนี้ ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรอง
รูปแบบการศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา นครปฐมเขต ๒ เพื่อสรุปผลงานวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีรายละเอียดตามที่แนบมาด้วยแล้ว

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์มายังท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว
สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

พระครูศรีรัตนสุนทร

(พระครูศรีรัตนสุนทร, ผศ.ดร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาวจวรรณช์ รัตนจินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๙๙๖๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถนนสายนครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๔๔๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๐๔๖๐

๓๐ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรองรูปแบบ

เจริญพร นางสาวภาพรรณ คงคาน้อย ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกระทุ่มล้ม (นครราชบุรีประสิทธิ์)

ด้วย นางสาวจวชนันท์ รัตนจินดา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๑๔๐๔๓๒๐๒๐ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต ๒ (AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2)” ในการนี้ ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรองรูปแบบการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต ๒ เพื่อสรุปผลงานวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีรายละเอียดตามที่แนบมาด้วยแล้ว

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์มายังท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

พระครูศรีรัตนสุนทร

(พระครูศรีรัตนสุนทร, ผศ.ดร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาวจวชนันท์ รัตนจินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๙๙๖๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถนนสาย-นครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๐๔๖๐

๓๐ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรองรูปแบบ

เจริญพร นางวิภา แก้วอนุ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดท่าพุท

ด้วย นางสาววชิรณัฐ รัตนจินดา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๑๔๐๔๓๒๐๒๐ นักศึกษา
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการ
บริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต ๒
(AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS
BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2)” ในการนี้ ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรอง
รูปแบบการศึกษการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครปฐมเขต ๒ เพื่อสรุปผลงานวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีรายละเอียดตามที่แนบมาด้วยแล้ว

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์มายังท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว
สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

พระครูศรีวิรัตนสุนทร

(พระครูศรีวิรัตนสุนทร, ผศ.ดร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาววชิรณัฐ รัตนจินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๙๙๖๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถนนสายนครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๐๕๖๐

๓๐ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรองรูปแบบ

เจริญพร นางสาวสายรุ้ง พุทธา ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดดอนหวาย (นครรัฐประสาธ)

ด้วย นางสาวจวรรณช์ รัตนจินดา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๑๔๐๔๓๒๐๒๐ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต ๒ (AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2)” ในการนี้ ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรองรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต ๒ เพื่อสรุปผลงานวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีรายละเอียดตามที่แนบมาด้วยแล้ว

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์มายังท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

พระครูศรีรัตนสุนทร

(พระครูศรีรัตนสุนทร, ผศ.ดร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาวจวรรณช์ รัตนจินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๙๙๖๓๔

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

๒๔๘ ถนนสายนครชัยศรี

ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ๗๓๑๗๐

โทร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๐๐ โทรสาร. ๐๒-๕๕๔-๖๐๖๐

www.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๙๐๙/ว ๐๕๖๐

๓๐ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรองรูปแบบ

เจริญพร นายประสิทธิ์ชัย หมดทุกซ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๔ (ป.ปัญญาฐานปณิกอุบลมภ์)

ด้วย นางสาวจวรรณช์ รัตนจินดา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๗๒๐๑๔๐๕๓๒๐๒๐ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (EDUCATIONAL ADMINISTRATION) ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต ๒ (AN INVESTIGATION OF SCHOOL ADMINISTRATION IN OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS BASED ON THE BUDDHADHAMMA PRINCIPLES UNDER NAKHON PATHOM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2)” ในการนี้ ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินและรับรองรูปแบบการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต ๒ เพื่อสรุปผลงานวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีรายละเอียดตามที่แนบมาด้วยแล้ว

ดังนั้น คณะศึกษาศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์มายังท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว สำหรับวันและเวลานักศึกษาจะเป็นผู้ไปติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

พระครูศรีวิรัตนสุนทร

(พระครูศรีวิรัตนสุนทร, ผศ.ดร.)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ผู้ประสานงาน นางสาวจวรรณช์ รัตนจินดา

โทร. ๐๙๖-๑๑๙๙๖๓๔

ภาคผนวก จ
แบบประเมินแนวทางการศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาส
ตามหลักพุทธธรรม

แนวทางการศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 2

ความเป็นมาและความสำคัญ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 เป็นการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม ซึ่งจะทำให้ การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับนักเรียนทุกกลุ่มส่งผลให้นักเรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียม ผู้บริหารจะมีกรอบแนวคิดในการแก้ปัญหาและตัดสินใจบนพื้นฐานของหลักพุทธธรรม ทำให้การตัดสินใจมีความรอบคอบและยั่งยืน นอกจากนี้ยังการบริหารที่มีคุณธรรมและประสิทธิภาพช่วยให้โรงเรียนมีความมั่นคงทางการศึกษาและสามารถส่งเสริมชุมชนในท้องถิ่นได้

ขั้นตอนและกระบวนการของการศึกษาแนวทาง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 3) เพื่อประเมินและรับรองแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2

3.2 ศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2

3.3 ประเมินและรับรองแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2

แนวทางการศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2

การศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 ประกอบด้วย จำนวน 3 ขั้นตอน 1) ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 2) ศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 3) ประเมินและรับรองแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2

การศึกษาสภาพปัญหาผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทางการด้านการบริหารโรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 9 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 2 คน และผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษาที่กำกับดูแลโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 จำนวน 2 คน และศึกษานิเทศก์ จำนวน 5 คน โดยโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตพื้นที่ดังกล่าวมีลักษณะเป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงมัธยมศึกษาตอนต้น มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนในพื้นที่เพื่อให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิได้ประเด็นปัญหาดังต่อไปนี้

ด้านการบริหารวิชาการ 1)โรงเรียนมีนโยบายในการเปิดรับนักเรียนทุกคนเข้าศึกษาโดยปราศจากเงื่อนไข (Inclusive) อย่างไรก็ตาม โรงเรียนประสบกับข้อจำกัดด้านโครงสร้างการจัดการเรียนการสอนที่ยังคงอิงตามบริบทของระดับประถมศึกษา แต่ต้องนำมาปรับใช้กับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบกับการได้รับการจัดสรรงบประมาณในรูปแบบเงินอุดหนุนรายหัว ซึ่งเป็นข้อจำกัดในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเชิงวิชาการให้สูงขึ้น 2) สื่อการเรียนการสอนไม่ทันสมัยและไม่เพียงพอ 3) ผู้เรียนขาดความกระตือรือร้น ดิทยาเสพติด มีปัญหาเรื่องชู้สาว ออกกลางคัน และขาดแรงจูงใจในการเรียน

ด้านการบริหารบุคคล 1) สถานศึกษายังคงประสบปัญหาการขาดแคลนครูผู้สอนที่ตรงตามวิชาเอก ทำให้ครูต้องรับผิดชอบสอนในรายวิชาที่ไม่ถนัด นอกจากนี้ บริบทของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษายังส่งผลให้ครูมีภาระงานที่หนักกว่าครูในระดับประถมศึกษาทั่วไป เนื่องจากต้องรับผิดชอบจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นด้วย ข้อจำกัดนี้จึงเรียกร้องให้ครูผู้สอน

ต้องพัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างหนักและต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้และถ่ายทอดเนื้อหาได้สอดคล้อง เท้าทันกับหลักสูตรที่กำหนดไว้ 2) ครูผู้สอนมีภาระงานที่หนักกว่าครูในโรงเรียนประถมศึกษาทั่วไป เนื่องจากข้อจำกัดด้านอัตรากำลัง ทำให้ครู 1 คน ต้องรับผิดชอบสอนในหลายรายวิชา ซึ่งมักเป็นการสอนข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ไม่ตรงกับวิชาเอกหรือความเชี่ยวชาญของตน 3) การสอนนักเรียนในวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยที่เข้าถึงได้ยาก ทำให้ครูต้องได้รับการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีทักษะ กลยุทธ์ และเทคนิควิธีในการเข้าถึงผู้เรียน ตลอดจนสามารถจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการบริหารการเงิน ต้องมีการหางบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ระดมทุน จากชุมชน ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า เพื่อนำมาจัดกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนในด้านต่างๆ

ด้านการบริหารงานทั่วไป 1) สื่อ อุปกรณ์การเรียน รวมถึงห้องปฏิบัติการเฉพาะทาง อาทิ ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ และห้องปฏิบัติการทางภาษาต่างประเทศ สถานที่ในการจัดกิจกรรมนันทนาการ เช่นสนามกีฬา ยังมีความไม่พร้อมและไม่เพียงพอที่จะสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดได้

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2

การศึกษาแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อระดมความคิดเห็นจากผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสและผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารโรงเรียนตามหลักพุทธธรรม เพื่อนำข้อมูลจากหลายมุมมองมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ร่วมกันในการสร้างแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม ซึ่งจะทำให้ได้แนวทางที่มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ดังนี้

ประเด็นปัญหาและแนวทางการแก้ไขด้วยการบูรณาการหลักสัปปุริสธรรม 7 เข้ากับการบริหารโรงเรียนขยายโอกาส ครับ

1. ด้านการบริหารวิชาการ ปัญหาด้านโครงสร้างการจัดการเรียนการสอนที่ยังคงอิงตามบริบทของระดับประถมศึกษา แต่ต้องนำมาปรับใช้กับผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบกับการได้รับการจัดสรรงบประมาณในรูปแบบเงินอุดหนุนรายหัว ซึ่งเป็นข้อจำกัดในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเชิงวิชาการให้สูงขึ้น สถานศึกษาควรปรับโครงสร้างและตั้งเป้าหมายให้ชัดเจนเพื่อเตรียมพร้อมสู่การศึกษาต่อและอาชีพ (อัมมัญญตา, อุตัญญตา) ประเมินศักยภาพของโรงเรียนเพื่อจัดสรรครูและเทคโนโลยีอย่างพอดี (อุตัญญตา, มัตตัญญตา) โดยดำเนินงานตามแผนงาน บูรณาการร่วมกับชุมชน และจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละบุคคล

(กาลัญญตา, ปริสัจญตา, ปุคคัลญตา) **ปัญหาสื่อไม่ทันสมัยและไม่เพียงพอ** ผู้บริหารต้องวิเคราะห์สาเหตุและกำหนดเป้าหมายเพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 (ธัมมัญญตา, อัตถัญญตา) เลือกใช้สื่อดิจิทัลหรือผลิตสื่อต้นทุนต่ำตามบริบท (อรรถัญญตา, มัตตัญญตา) วางแผนอัปเดตสื่อเป็นระยะ ขอการสนับสนุนจากเครือข่ายภายนอก และจัดอบรมครูให้ใช้สื่ออย่างมีประสิทธิภาพ (กาลัญญตา, ปริสัจญตา, ปุคคัลญตา) **ปัญหาผู้เรียนขาดความกระตือรือร้น ดิทยาเสพติด มีปัญหาเรื่องชู้สาว ออกกลางคัน และขาดแรงจูงใจในการเรียน** ต้องหาสาเหตุที่แท้จริงและตั้งเป้าหมายลดการออกกลางคัน (ธัมมัญญตา, อัตถัญญตา) จัดกิจกรรมแนะแนวให้เด็กรู้จักตนเอง พร้อมปรับภาระงานและสอนหลักความพอเพียง (อรรถัญญตา, มัตตัญญตา) จัดการเรียนรู้ให้เหมาะกับช่วงวัย สร้างเครือข่ายชุมชนร่วมป้องกันปัญหา และใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด (กาลัญญตา, ปริสัจญตา, ปุคคัลญตา)

2. ด้านการบริหารบุคคล ปัญหาครูสอนไม่ตรงวุฒิ วิเคราะห์โครงสร้างวิชาและตั้งเป้าหมายการยกระดับผลสัมฤทธิ์ (ธัมมัญญตา, อัตถัญญตา) ประเมินสมรรถนะรายบุคคลและลดภาระด้วยการสอนบูรณาการหรือใช้ AI เข้ามาช่วย (อรรถัญญตา, มัตตัญญตา) วางแผนพัฒนาครู ดึงภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมสอน และมอบหมายวิชาที่ใกล้เคียงความถนัดมากที่สุด (กาลัญญตา, ปริสัจญตา, ปุคคัลญตา) **ปัญหาครูมีภาระงานมากเกินไป** ตรวจสอบงานที่ซ้ำซ้อนและมุ่งเน้นภาระงานสอนเป็นเป้าหมายหลัก (ธัมมัญญตา, อัตถัญญตา) มอบหมายงานตามศักยภาพและนำเทคโนโลยีมาช่วยลดงานเอกสาร (อรรถัญญตา, มัตตัญญตา) วางแผนปฏิทินงานล่วงหน้า เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วม และแบ่งเบาภาระกันเป็นทีม (กาลัญญตา, ปริสัจญตา, ปุคคัลญตา) **ปัญหาขาดเทคนิคและจิตวิทยาในการสอนมัธยม:** จัดทำ PLC เพื่อเรียนรู้หลักการสอนวัยรุ่นและตั้งเป้าหมายพัฒนาพฤติกรรม (ธัมมัญญตา, อัตถัญญตา) ให้ครูประเมินตนเองและลดภาระงานเพื่อให้มีเวลาเตรียมสอน (อรรถัญญตา, มัตตัญญตา) อบรมในเวลาที่เหมาะสม นำปัญหาชุมชนมาสร้างบทเรียน และใช้จิตวิทยาเชิงบวกในการจัดการชั้นเรียน (กาลัญญตา, ปริสัจญตา, ปุคคัลญตา)

3. ด้านบริหารการเงิน ปัญหาต้องมีการหางบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ระดมทุน จากชุมชน ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า เพื่อนำมาจัดกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนในด้านต่างๆ วิเคราะห์รายรับ-รายจ่ายและจัดลำดับความสำคัญของโครงการที่ส่งผลต่อผู้เรียน (ธัมมัญญตา, อัตถัญญตา) บริหารแบบพอเพียงและใช้วัสดุทดแทนหรือของฟรี (อรรถัญญตา, มัตตัญญตา) กระจายงบตามรอบไตรมาส ระดมทุนจากองค์กรภายนอก และใช้บุคลากรในโรงเรียนให้คุ้มค่าเพื่อลดต้นทุน (กาลัญญตา, ปริสัจญตา, ปุคคัลญตา)

4. ด้านบริหารงานทั่วไป ปัญหาขาดห้องปฏิบัติการเฉพาะทาง วิเคราะห์ข้อจำกัดและตั้งเป้าหมายการใช้ห้องเพื่อพัฒนาทักษะ (ธัมมัญญตา, อัตถัญญตา) ประเมินทรัพยากรเพื่อดัดแปลงห้องเรียนเดิมและใช้สื่อดิจิทัลทดแทนตามความเหมาะสม (อรรถัญญตา, มัตตัญญตา) วางแผนจัดสร้างในระยะยาว ขอรับบริจาคจากเครือข่าย และมอบหมายครูที่มีทักษะเป็นผู้ดูแล (กาลัญญตา, ปริสัจญตา, ปุคคัลญตา)

ตา, ปุคคัลญุตตา) ปัญหาขาดสนามกีฬาและสถานที่จัดกิจกรรม ศึกษาความต้องการเพื่อเป้าหมายด้านสุขภาพและความสามัคคี (อัมมัญญุตตา, อัตถัญญุตตา) ปรับปรุงพื้นที่ว่างที่มีอยู่ด้วยวัสดุท้องถิ่นตามหลักพอประมาณ (อิตถัญญุตตา, มัตถัญญุตตา) ใช้พื้นที่ร่วมกับชุมชนหรือวัดไปก่อน และมอบหมายครูหรือช่างที่มีความรู้ช่วยปรับปรุงพื้นที่ (กาลัญญุตตา, ปริสัจญุตตา, ปุคคัลญุตตา)

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินและรับรองแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2

การประเมินและรับรองแนวทางการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสจำนวน 22 คน

แบบประเมินแนวทางการศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2

คำชี้แจง แบบประเมินรูปแบบการศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อรูปแบบการบริหารการนิเทศ
การศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การประเมินรูปแบบการบริหารการศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐมเขต 2 ฉบับนี้ มีความสำคัญยิ่งต่อการวิจัย ซึ่ง
หลังจากที่ท่านได้พิจารณาและศึกษารายละเอียดของรูปแบบแล้ว ขอความอนุเคราะห์ท่านได้ประเมิน
ตรวจสอบ **ความถูกต้อง (Accuracy)** **ความเหมาะสม (Propriety)** **ความเป็นไปได้ (Feasibility)**
และความเป็นประโยชน์ (Utility) ของรูปแบบการบริหารงานโรงเรียนคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษา
ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการ
บริหารการนิเทศการศึกษาตามหลักกัลยาณมิตรของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีคุณภาพต่อไป

ขอกราบขอบพระคุณ/ขอขอบคุณท่านที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการวิจัยครั้งนี้

(นางสาวชรณัช รัตนจินดา)

นักศึกษาระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

แบบประเมินแนวทางการศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิ

ชื่อ-ฉายา/นามสกุลผู้ให้ข้อมูล

ตำแหน่ง

สถานที่ทำงาน

ระดับการศึกษาสูงสุด

☐ ปริญญาตรี

☐ ปริญญาโท

☐ ปริญญาเอก

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อการศึกษาการบริหารโรงเรียนขยาย
โอกาสตามหลักพุทธธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2
2 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากที่ท่านได้พิจารณารูปแบบการศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ในฐานะที่ท่านมี
ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรมสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ท่านมีความคิดเห็นต่อการศึกษาการบริหารโรงเรียน
ขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรม อย่างไรบ้าง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ที่ท่านมี
ความคิดเห็นต่อการศึกษาการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสตามหลักพุทธธรรมโดยมีระดับความคิดเห็น
ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง แนวทางอยู่ในระดับดีเยี่ยม

ระดับ 4 หมายถึง แนวทางอยู่ในระดับดีมาก

ระดับ 3 หมายถึง แนวทางอยู่ในระดับดี

ระดับ 2 หมายถึง แนวทางอยู่ในระดับพอใช้

ระดับ 1 หมายถึงแนวทางอยู่ในระดับต้องปรับปรุง

ที่	รายละเอียดการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	แนวทางมีความถูกต้อง (Accuracy) คือ มีสาระครอบคลุมครบถ้วน มีวัตถุประสงค์ มีแหล่งข้อมูลและการได้มาซึ่งข้อมูลอย่างชัดเจน มีการรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือและแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และมีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่สมบูรณ์และชัดเจน					
2	แนวทางมีความเหมาะสม (Propriety) คือมีการคำนึงถึงกฎหมายการรักษาสิทธิ และความเป็นธรรมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายหรือทุกกลุ่ม					
3	แนวทางมีความเป็นไปได้ (Feasibility) คือสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เพราะมีทรัพยากรเพียงพอที่จะปฏิบัติได้ ปลอดภัยจากความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น และมีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่เอื้อให้ปฏิบัติได้					
4	แนวทางมีความเป็นประโยชน์ (Utility) คือแนวทางสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาด้านการบริหารการศึกษา และจะเกิดผลดีต่อโรงเรียนขยายโอกาส					

ลงชื่อ.....

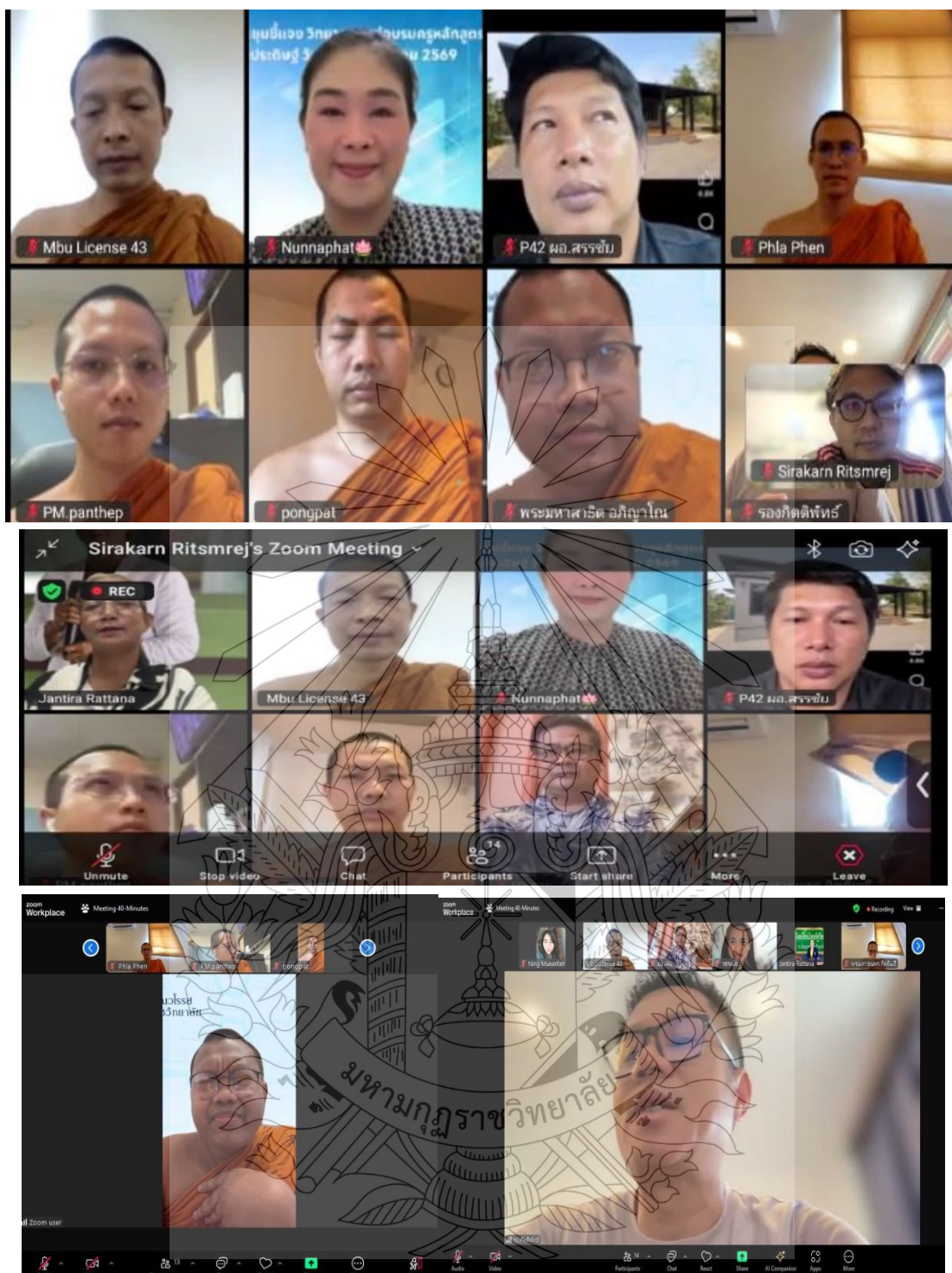
(.....)

ผู้ประเมิน

มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ฉ
ภาพการดำเนินงานวิจัย

พ.ศ. 2542 : มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราช
 อำเภ เมือง จังหวัดนครปฐม 73
 พ.ศ. 2546 : ปริญญาตรี คอมพิวเตอร์ศึกษา ค
 สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา เขตดุสี
 10300
 บ้านเลขที่ 63/4 หมู่ที่ 1 ตำบลสามพราน อำเภ
 จังหวัดนครปฐม 73110

วชรณัช รัตนจินดา

10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2524

จังหวัดสระบุรี

พ.ศ. 2542 : มรยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนราชินีบูรณะ
อำเภอ เมือง จังหวัดนครปฐม 73000

พ.ศ. 2546 : ปริญญาตรี คอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์

สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร
10300

บ้านเลขที่ 63/4 หมู่ที่ 1 ตำบลสามพราน อำเภอสามพราน
จังหวัดนครปฐม 73110

Y

—